

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

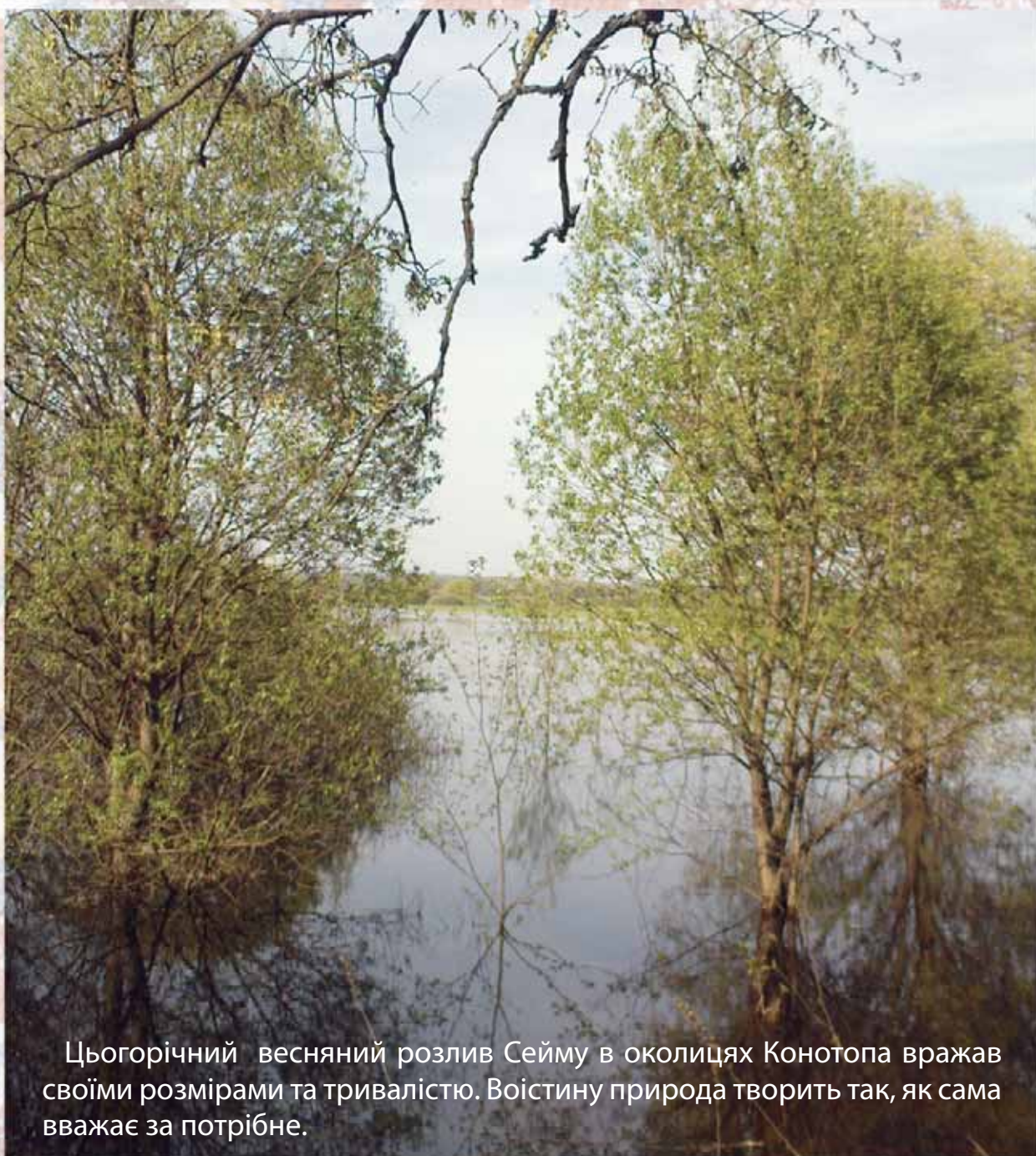
ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

травень, 2010 рік

№ 5 (227)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

Цьогорічний весняний розлив Сейму в околицях Конотопа вражав своїми розмірами та тривалістю. Воістину природа творить так, як сама вважає за потрібне.

Фоторепортаж про це непересічне сезонне явище вміщено на кольоровій вклейці цього номера.

“БОРИСТЕН” – літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник.

Шеф-редактор Фідель СУХОНІС
Відповідальний секретар Андрій КОЦЮБІНСЬКИЙ
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Іваненко Валентин Васильович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.
Світленко Сергій Іванович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.
Швидько Ганна Кирилівна – Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
Удод Олександр Андрійович – Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.
Василенко Віталій Олександрович – Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
Поповський Анатолій Михайлович – Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.
Демченко Володимир Дмитрович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.
Заверталюк Нінель Іванівна – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.
Шепелєв Максиміліан Альбертович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.
Токвенко Олександр Сергійович – Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
Гнатенко Петро Іванович – Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
Терещенко Алла Костянтинівна – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
Степовик Дмитро Власович – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
Грица Софія Йосипівна – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
Найден Олександр Семенович – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.
Китова Світлана Андріївна – Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.
Шейко Василь Миколайович – Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.
Коректор – Ірина Куц.

Представництва редакції:

у Києві – Юрій Завгородній, Т. 044-482-26-58, 050-469-88-63.
у США: Bahriany Foundation, INC. 8115 Roosevelt Ave., Arlington Hts, IL. 60005-2749 USA. Ilarion Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N. J. 07059;
з релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;
у Канаді: Mr. J. Stech, 80 Coe Hill Dr., Art. 414, Toronto, Ont. M6S 3C9, Canada;
у Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;
у Бразилії: Pedro Harletskei AL. Augusto Stelfeld, 795 80410-140 Curitiba, PR BRASIL;
у Австралії: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia - 3046 T. & Fax: 03.93061997
у Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/1, Lod, Israel;
у Польщі: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17-100 Bielski Podlaski, Polska.
Журнал надходить до секретаріату Президента України.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.

Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.

Адреса: “Бористен”, абонентна скринька 791, 49008, Дніпропетровськ, Україна.
Телефони: 050-340-28-27, (0562) 46-13-96.

Серія KB, реєстр. номер 16084-4556 PR. Рік видання вісімнадцятий.

ЗАСНОВНИКИ: Дніпропетровська міська громадська організація “Товариство шанувальників журналу “Бористен”, Національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

ВИДАВЦІ: Дніпропетровська міська громадська організація “Товариство шанувальників журналу “Бористен”, національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9-го квітня 2008 року за номером № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

E-mail: borysten@a-teleport.com

Наша вебсторінка: www.borysten.narod.ru.

Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Підписано до друку 31.05.2010 р. Формат 60/84/8, друк офсетний.

Умов. друк. арк. 2,79.

Зам. № 800. Тир. 1500.

ТОВ “Перша міська друкарня”.

Адреса: вул. Степового фронту, 11-а, м. Павлоград Дніпропетровської обл., Україна, 51400.

УКРАЇНО, ти - моя молитва...

Василь СИМОНЕНКО

Володимир ПІДПАЛИЙ

ТИХА ЕЛЕГІЯ

*Коли мене питають: любиш ріки,
великі, менші і малі річки? –
Відмовчуюсь: вони в мені навіки,
а для мого народу — на віки...*

*Коли мене запитують: народу
чи зможеш прислужитись? Як і де? –
Мовчу: на чисті зорі, тихі води
хай випадкове слово не впаде...*

*Коли мене питають: любиш землю,
поля, озера, яблуні в саду? –
Я знов мовчу: від них не відокремлю
себе й тоді, як в землю перейду...*

*Коли мене питають: рідну мову
чи зміг би поміняти на чужу? –
Моя дружина сину колискову
співає тихо. Ліпше не скажу...*

*Коли мене питають: Україну
чи зможеш ти забути на чужині? –
Кричу: кладіть мене отут у домовину
живим!.. “Однаковісінько мені”...*

1971

Марія ДРУЖКО

КОБЗА

*А хто грає, того знають
І дякують люди.*

Т.Г. Шевченко

*Як Сонце вдень, як Зірка серед ночі,-
Жила людина, віршам нечужа.
Любов прийшла - таланту мудрий зодчий! –
Мов церкви баня,- випнулась душа,*

*І кобза ожила грушорожденна,
Окрилена вогнем співучим рук...
Слова дзвеніли, як о землю зерна,
І проросли крізь молочай розлук.*

*Тривоги дум, вигнання, Кос-Арали
Тугим акордом в слові ожили,
І Соловки, Сибіри та Урали
Цю гру через літа перейняли...*

*А нині що? Вже кобза у музеї?
Дзвінка не озивається струна?
Набито проса в думки гамазей,
Мов доброго і не було зерна?*

*Кому поезія не очужила,
Збудить-но кобзу! І в акордах слів
Пізнаєте любові зодчі сили,
Почуєте Шевченківський мотив.*

ЗМІСТ

В.Підпалій, Марія Дружко, вірші. 2 с. обкл.

Зміст; Еліна Заржицька, «Як учні Дніпропетровщини бюджет розподіляли». 1 с.

Інф. ДНУ, «ДНУ – лідер кар'єрного старту»; І. Стещенко, В. Свідзинський, вірші. 2 с.

Інф. ДНУ, «Роки минають, але у пам'яті старості немає...»; «Мене війна веде все далі...»; «Вшанування пам'яті загиблих». 3 с.

Оксана Маковець, вірші. 4 с.

Ф.Сухоніс, «Ріо-де-Україна»; Наталія Ємельянова, «Без мови ні роду, ні народу...». 5-7 с.с.

Інф.ДНУ, «Відкриваємо панораму минувшини». 8 с.

Інф.НГУ, «Побачити і відчувати світ Ліни Костенко». 9 с.

"БОРИСТЕН", травень, 2010 р.

Інф. ГУОН ОДА, «Сучасний ринок праці та задоволення його потреб можливостями професійно-технічної освіти»; «Медалі для педагогів»; Валентина Середня, «Ми - за здоровий спосіб життя»; Наталія Дев'ятко, «Актуальність дослідження національних комунікаційних кодів у сучасній Україні». 10-14 с.с.

Є. Міщенко, «Дослідження ментальності українського селянства: специфіка інформативних можливостей джерельної бази». 15-16 с.с.

Тетяна Сугак, «Вікенд у місті Лева»; Є.Бадін, «Гетьманщина Мазепи і Московія Петра І». 17-18 с.с.

Л. Якобчук, Л. Хмельковський, «Святе письмо в Україні». 19 с.

Юлія Купіч, вірш; Ю.Гук, «Смолоскип свободи»; «Звернення до всіх патріотів України». 20-22 с.с.

Даринка Сухоніс, «Райські водопади Iguasi». 23 с.

Інф. ДНУ, «Українські політологи переймають досвід демократії Балтійських країн»; Ф. Сухоніс, передмова; Р. Франберг, «Скандинавський родовід». 24-26 с.с.

Раїса Хейлик, «Міст через океани»; Юлія Куцелап, «Вивчаємо закон і думаємо»; «Золоті думки». 27-28 с.с.

М. Дупляк, «Ювілейний альманах УНС»; Наталія Андрющенко, «Безцінна спадщина Придніпров'я». 29 с.

Оксана Барановська, «Мама. Матінка. Матуся...»; Ольга Водопр'ян, «А ти моя мама?»; О.Ходак, Світлана Руденко, вірші; Валентина Шабета, «Study in Poland»; І.Кошман, «Амбасадори України». 30-31 с.с.

В.Ніколаєнко, «Радіє людей її творчість». 32 с.

Еліна Заржицька, «Зустріли весну піснями»; С. Руданський, Олеся Омельченко, вірші; з добробку Г.Останіна. 33 с.

В.Білінський, «Країна Моксель-Московія». 34-35 с.с.

П.Ребро, вірш; Ю.Рибников, «Думки вголос»; мудрість народів світу. 36 с.

Реклама. 3-4 стор. обкл.

ЯК УЧНІ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ БЮДЖЕТ РОЗПОДІЛЯЛИ

Яскравим свідченням досягнень школярів на ниві економічної освіти є активна участь дітей та підлітків у конкурсі «Бюджет очима дітей». Цей конкурс допомагає зрозуміти дітям механізм сплати та використання податків; у конкурсних роботах розкривається механізм податкової системи країни, яка визначає певний порядок стягнення податків; склад та структура податкових органів.

У конкурсі «Бюджет очима дітей - 2010» взяли участь майже 300 дітей віком від 12 до 16 років – учні загальноосвітніх та позашкільних закладів усіх міст та районів Дніпропетровської області.

Конкурс проводився в двох номінаціях: «Література» та «Образотворче мистецтво» в 2 етапи: I тур - міські (районні) конкурси пройшли у лютому-березні 2010 року; II етап – обласний конкурс, який складався з двох турів. 1-й тур – заочний; 2-й тур – очний. Переможці заочного туру II етапу (20 осіб) запрошено на захист робіт в очному (фінальному) турі, на якому визначатиметься по 3 переможця у кожній номінації.

Захист проекту дозволяє поглибити аналітичні вміння учня, критичність, культуру мовлення, гнучкість мислення, створює унікальні можливості для інтерактивного спілкування. Досвід колективного пошуку розширює обрії професійного вибору молоді, готує до

розв'язання актуальних економічних проблем.

Фідель Сухоніс, головний редактор нашого часопису і почесний член журі у своєму привітанні юних талантів зазначив, що всі учасники конкурсу виявили обізнаність у питаннях економічного забезпечення кожної родини і держави та розвитку сучасної економіки і фінансової політики.

У номінації література переможцями стали: I місце – Комар Сергій (Андріївська СЗШ Широківського району, робота «Бюджет очима дітей у фразеологізмах»), II – Мартинюк Анна (Калинівська СЗШ Широківського району, казка «Бюджет – невідоме слово для малої Наталки»), III – Анутдінова Юлія (Солонянська СЗШ № 2 Солонянського району, казка «Незвичайні пригоди у лісі»). Серед художників відзначились: I місце – Журавко Олена (колектив «Журавочка», МПДЮТ «Горицвіт» м. Кривого Рогу за роботу «Гарбузовий бюджет»), II – Кононенко Надія (ЦДЮТ «Сонях» Саксаганського району м. Кривого Рогу за роботу «Бюджет на рейках сьогодення»), III – Цицик Олександр (ЦПР м. Зеленодольська Апостолівського району, гурток «Дивосвіт», за роботу «Бюджет – гостинний коровай»).

Переможці отримали DVD-плеєри, інші учасники – заохочувальні призи.

Еліна ЗАРЖИЦЬКА.

ДНУ - ЛІДЕР КАР'ЄРНОГО СТАРТУ

Який вищий навчальний заклад обрати, щоб потрапити на роботу до самих щедрих роботодавців України? Разом із тисячами абітурієнтів відповідь на це запитання шукали журналісти тижневика „Кореспондент”.

У травні журналом „Кореспондент” разом з компанією Систем Кэпитал Менеджмент (СКМ) – відомою фінансово-промисловою групою України, був складений рейтинг „Найкращі ВНЗ України”, за мету якого ставилося виявлення вищих навчальних закладів, чії випускники найзатребуваніші на ринку праці.

На замовлення СКМ Київський міжнародний інститут соціології опитав 32 провідні компанії країни – потужних роботодавців і лідерів ринку, а саме керівників і співробітників підрозділів, що працюють з персоналом. При опитуванні представники підприємств назвали навчальні заклади, рівень підготовки яких вважають найвищим і чіїх випускників найбільш охоче беруть на роботу.

Перше місце у рейтингу посів Київський національний університет ім. Т.Шевченка, друге – Національний

університет „Киево-Могілянська академія”, третє – НТУ „Київський політехнічний університет”, четверте – Київський національний економічний університет ім. В.Гетьмана, п'яте – Національна юридична академія України ім. Я.Мудрого, шосте – Донецький національний технічний університет. За оцінками найкращих роботодавців країни Дніпропетровський національний університет ім. О.Гончара – на почесному сьомому місці рейтингу

найкращих ВНЗ України, до якого, до речі, з нашого регіону потрапив лише Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту ім. Академіка В.Лазаряна (18 місце). Це вкотре підтверджує височайший рівень підготовки фахівців у ДНУ.

За матеріалами тижневика „Кореспондент” інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара.

• ПОЕТИЧНИЙ РОЗМАЙ

Іван СТЕШЕНКО

* * *

*Зоре моя, любий раю!
Зоре моя рання!
Ой як же я дожидаю,
Жду твого світання!
Щоб твій промінь*

у просторі

*Блиснув із блакиті
І осяяв моє горе
У широкім світі.
Щоб живущою росою
З серця вилив тугу
І молитвою ясною
Розстелив по лузі!..
Щоб молитву, повну палу,
Небо вчуло зразу
І мені подарувало
Зорю ту з алмазу...
Там, на небі, їх –*

без ліку, –

*Що йому єдина!
А мене вона довіку
Грітиме, як сина!
Я візьму її проміння
І піду по світу
Добре сіяти насіння
В землю, слізьми злиту;
І до щастя, через горе,
Виросте дорога...
Ой, зіхось же швидше, зоре!
Жду тебе, як... Бога!
1917*

Володимир СВІДЗИНСЬКИЙ

МАТИ

*І сонце, і сад, і з тобою дитина.
Твоя одежа многоручайна
Обходить розкрити ший,
Одклонено лоном тече
І затихає на колінах.*

*Спить дитя. Приязна віта
Лягла тобі на рамена.
Твій сад – улюбленець літа,
Круг тебе поросьть зелена –
Навіщо з тобою смуток?
Права рука забуто повисла,
Права рука – опалий лист
На колонці крісла.*

*Мир тобі, радосте світа,
Мир, благословенна!*

З доробку Володимира СІДЕЛЕВА

РОКИ МИНАЮТЬ, АЛЕ У ПАМ'ЯТІ СТАРОСТІ НЕМАЄ...

Представники загальноуніверситетського клубу творчої молоді «Паростки» ДНУ ім. О. Гончара у рамках програми заходу «Дорогами війни – до Перемоги» відвідали ветерана Другої світової війни Євгенію Миколаївну Шабаліну. Гостювати зібралися у дев'яносторічній за паспорт бабусі – тож зовсім несподівано для студентів господарина виявилася симпатичною, бадьорою жіночкою. Лише згодом з'явилися здогадки про секрети молодості Євгенії Миколаївни – творчий дух негномонної старанної рукодільниці скрізь присутній у її квартирі: тут і дуже подібні до оригіналів зліплені з пластиліну скульптури Венери Мілоської та Купальниці, і вирізьблений з дерева казковий герой – Дід, вишиті хрестиком яскраві подушки, картини-абстракції, вишитий великий настінний килим. У творчому доробку і п'ять збірок поезії, кілька віршів на воєнну тематику нам господарина продекламувала.

Євгенія Миколаївна Шабаліна – кандидат філософських наук, професор, заслужений працівник культури УРСР. У 1940 році закінчила Московський педагогічний інститут, у 41-му пішла працювати у фронтовий евакуаційний шпиталь, з яким пройшла всю війну. Має чимало воєнних нагород. Після війни – аспірантура в Дніпропетровському державному університеті, захист дисертації «Естетичні погляди Тараса Шевченка». З Дніпропетровським національним університетом її поєднує 50 років викладання філософії, естетики, культури.

Наостанок Євгенія Миколаївна побажала молоді: «Пам'ятайте про те, що ми вірили у високі ідеали і жили ними. Мене пригнічує сьогоднішній нігілізм, розбещеність, тож піклуйтеся про своїх майбутніх дітей, виховуйте їх освіченими та культурними».

«МЕНЕ ВІЙНА ВЕДЕ ВСЕ ДАЛІ...»

З нагоди 65-річчя Перемоги біля другого корпусу ДНУ ім. О. Гончара відбулася урочиста церемонія покладання квітів до погруддя великого письменника і фронтовика Олесь Гончара.

Ректор ДНУ професор М. В. Поляков звернувся до присутніх: «У цей сонячний день студенти, викладачі і співробітники зібралися біля погруддя нашому випускнику, чий ім'ям названо Дніпропетровський національний університет. Вклонімося йому з великою пошаною і вдячністю. Скільки років не минуло після війни – 65 чи 100 – до цього пам'ятного знаку будуть приходити молоді студенти та викладачі. Тема війни і перемоги ніколи не полишала Олесь Гончара. Зокрема, у романі «Прапороносці» автор опоетизовує рядових солдатів, возвеличуючи їх щоденний героїзм. Для покоління, обпаленого фронтом, він – солдат, сержант мінометної роти, який, повернувшись з війни, зміг так психологічно тонко відтворити ідеалістичну чистоту юнацьких поривів та їхню патріотичну самопожертву».

Олесеви Гончару долею судилося бачити одну із найжорстокіших воєн в істо-

рії людства на власні очі, пережити її вразливою душею і чутливим серцем. Незабутні враження воєнних років викристалізувалися у вразливому серці юнака рядками фронтової лірики:

*Мене війна веде все далі
Просторами чужих земель.
Де й наші птиці не літали,
Іду, мов давній менестрель.*

*Я вірю в пісню, як в молитву,
І смерть, здається, на війні
Щадить мене*

*в найтяжчих битвах
За... недоспівані пісні.*

Анна Євтушенко, студентка факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства захоплюється творчістю видатного письменника: «Ми пишаємося тим, що Олесь Гончар закінчив саме наш факультет і тим, що університет носить саме його ім'я. На щогорічних читаннях, присвячених 92-й річниці від дня народження Олесь Гончара та 65-річчю Перемоги, розглядалися воєнні моменти у його творчості, (а їх у письменника багато, бо війна залиша глибокий слід у кожній людині, причетної до неї). Поряд з цим твори Олесь Гончара сповнені і дуже гарних мотивів кохання,

життя. Тому його творчість близька студентам не лише через великий експрес в історію, а й через висвітлення того, що є у серці кожного – саме це наближує Олесь Гончара до нас і дозволяє йому бути сучасним».

Творча група студентів і викладачів факультету представила літературно-музичну композицію «Він ішов життям і крокував війною», де за воєнної поезією і прозою та щоденниковими записами митця відтворено його фронтові шляхи, що пролягали через Будапешт, Прагу і Відень.

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ЗАГИБЛИХ

З нагоди 65-річчя Перемоги в Дніпропетровському національному університеті ім. О. Гончара відбулася урочиста церемонія вшанування пам'яті загиблих під час Другої Світової війни студентів та співробітників університету. Урочисті збори пройшли біля меморіалу, на якому викарбувані прізвища 160 студентів, аспірантів і викладачів, що з університетських аудиторій пішли до лав Червоної Армії і загинули на полі бою. Дві третини полягли в боях за рідну Україну, визволяючи Донбас, Київ, Севастополь... Тільки хімічний факультет втратив 40 викладачів і студентів.

Учасники «Естафети поколінь» вшанували пам'ять загиблих і привітали ветеранів війни, які й донині передають свої знання і життєвий досвід студентам. Ветеранська організація ДНУ одна з найчисленніших у Жовтневому районі. Сьогодні вона нараховує 50 учасників бойових дій і 144 ветеранів тилу.

Ректор ДНУ ім. О. Гончара професор М. В. Поляков звернувся до представників великої університетської громади: «Символічно, що сьогодні студентів, викладачів та ветеранів зібрав світлий день Перемоги. В університеті є місця, де відчуваєш особливе хвилювання, і пов'язані вони з увічненням пам'яті тих, хто не повернувся з війни. Ми вдячні тим, хто здобував перемогу, завойовував свободу і дав нам можливість жити і працювати. Пишаємося тим, що у перші дні війни сотні студентів і викладачів Дніпропетровського університету стали на захист рідної землі. І в цей урочистий день схилимо голови перед світлою пам'яттю наших університетських колег, які віддали свої молоді життя за свободу рідної Батьківщини. Вічна їм пам'ять».

Проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді В. В. Іваненко відзначив: «65 років тому переможний салют сповістив про закінчення війни – найзапеклішої і найкривавішої з усіх воєн світової історії. Невимовно дорогу ціну заплатив наш народ за Перемогу. Майже кожна родина пізнала гіркоту втрати. Чим далі відходить в минуле образ війни, тим повніше постає подвиг наших батьків і дідів, усіх, хто виніс тягар воєнного лихоліття, хто поклав себе славою у смертельному двобої. А нашим моральним обов'язком є збереження духовної єдності з поколінням, для якого патріотизм, любов до рідного краю були не просто словами, а найвищим ціннісним мірилом».

Голова Ради ветеранів війни та праці ДНУ полковник В. А. Гладуш наголосив: «Сьогодні всі, хто прийшов до пам'ятного місця нашого університету, представляють чотири покоління, найстарше з яких – ветерани, учасники бойових дій та трудового фронту, діти війни. Друге покоління – викладачі й співробітники університету, які є дітьми фронтовиків, третє, до якого належу і я, – онуки ветеранів і четверте покоління, студентство – правнуки. Світле небо, мирна праця, різнокольорове вбрання, щастя в очах наших сучасників – це те, що всупереч чорним замислам Гітлера, здобуте нашими славними переможцями. Стратегія великої перемоги кувалася протягом тривалого часу: у жовтні 43-го було визволено Дніпропетровськ, у жовтні 45-го – всю Україну. Сьогодні студентський актив має чудову нагоду здійснити екскурсію славними місцями визволення Дніпропетровщини. Ці заходи і є виявом того, що студенти будуть передавати події Перемоги своїм дітям та онукам».

Вічна слава героям, які пройшли дорогами війни, здобули перемогу для майбутніх поколінь! Вклонімося живим! Ніхто не забутий, ніщо не забуто!

Інформаційно-аналітичне агентство
ДНУ ім. Олесь Гончара.

• ПОЕТИЧНА ВІТАЛЬНЯ

Оксана Маковець належить до тих українських громадян, які через складні життєві умови понад десять років тому емігрували до США. Опинившись у чужому світі серед "людей без імені і держави, без громадянської приналежності" (Юрій Клен), вона продовжила писати вірші, пісні, поеми, новели, творити українську культуру. Є автором поетичних збірок "Чебрець під вікном" (2000), "Гроно калини" (2001), збірника пісень "Нові пісні для тебе, Україно. Фортепіано і вокал" (у співавторстві з Володимиром Гарцманом, Сіфорд, Вірджинія, США, 2007).

Її поезії притаманні сила й щедрість уяви, яскрава емоційна мова, яка з найбільшою вірогідністю окреслює образ людини, природи, явища, предмета, вражає простотою, природністю, невимушеністю вислову, лаконічністю і місткістю.

Оксана МАКОВЕЦЬ

НАЙКРАЩИЙ ЮВІЛЕЙ

Весна... Весна... На паші вже корови.
Трава, і квіти, і тепла привіт.
А тато кличе: "Доню, йди додому,
Сьогодні ж бо тобі вже десять літ!"

О, десять літ... Мій перший ювілею.
На мить задумалась: як швидко час тече.
І по-дорослому відкрила хатні двері -
Привітна мама пиріжки пече.

Святковий стіл. Зібралася родина.
Обід поспів. Укупі вся сім'я...
Заждім автобуса, - на верх біжу,
погляну на долину:
Дідусь до нас у гості поспіша.

За мить - обійми, поцілунки, свято.
Сестрички, братик, і найстарша - я.
Що - десять літ, невже це так багато?
Життя попереду, в очах зоріє світ!

Як все хотілось взнати, глянути в майбутнє...
Що доля щедро дасть, життя що принесе?
Весна - давно минула. Літо ж невсипуще...
Вже осінь зріє, золотава, й зиму скоро
сріблом притрясе...

ПИШЕ МАМА ЛИСТИ

Часто пише матуся із дому листи,
Що з далекого вирію прилітають птахи
в Україну.
Вже настала весна. Зійшли і льоди, і сніги,
Біло квітнуть підсніжники. Набубнявіли
проліски синьо.

Пише мама, що дуже радіє, коли
Шпак співа на шпаківні, мов по-солов'їному.
А вона зустріча якось дивно не першу весну
Тих пташат, що у гнізда свої знов
прилинули.

Чи літа вже не ті, чи сама не така?
Все сумує, чекає вісток, вигляда на дорогу.
Так вже сталося: полинули діти її, мов птахи,
У далекі країни-світи із батьківського дому.

Не втрачає надію і вірить в майбутнє вона,
Що у рідній домівці-країні всім завше
місцина знайдеться.
Мов на крилах пташиних,
повертається знову весна...
І засмучений погляд матусі
розвіяли мрії сердешні.

ІМПРЕСІЯ

Ніч. Посміхнулося небо зоране
зорями
Віч. Спалахнули вогнями новими
сотні
Свіч. Затріпотіло листячком дерево,
сонний
Гай. Шелестить у нічному маренні
тихий
Рай. Ніжно тулиться берег до річеньки,
срібна
Нить. Щось наснилося й загубилося
раптом
Умить. Віднайду собі або вимрію
дивний
Міт. Як зустрінемось - не впізнаємось:
літ же,
Літ. Щастя привидом, та розтопиться
холоду
Лід. Вже зоріє, палає ясністю
Божий
Світ. Розлилися птахів стоголосії
трелі
Пісень. Із-за обрію сонечко котиться.
Світло.
День...

ХРАМ ЛЮБОВІ

Немов серед ясного неба - гроза,
Мов злива прорвалась на трави.
Приходить любов і кличе, веде
У хмільні, потаємні хорали.

А нумо, майнемо
в незвіданий храм,
Де музами правлять поети.
І будем молитись, що випало нам
Самим розпізнати усе те.

Все те, що дрімало в душі і росло,
Вся ніжність і пристрасть в єднанні.
І те, що ламало років чересло,
Воскресне в неспілім признанні.

Бажаннями стриманими не гріши,
Бери все, що серце хотіло б.
Найвище блаженство
єднання душі
І ласки коханого тіла.

Для нас "Храм любові" - таємний
цей храм,
Чуттями там правлять боги
і поети.
То щастя велике, що випало нам
Побачити й відчувати усе те.

ПЕРЕДОСІННЯ

Вбирає серпень осінь
позолотою -
Каштани, клени, верби край
води.
Покрилось рясом
озеро Болотяне,
Тополі й липи зжовкли
край доріг.

Медово пахнуть
яблука-антонівки,
Угорки-сливи, спілий
виноград.
А поле хлібом повниться,
покосами,
Збере господар
щедрий урожай!

Вже через місяць - будуть
і обжинки.
Настануть дні весіль:
там музика, пісні...
Життя - то весни,
що зима приносить,
І теплість літа,
й осені п'янки.

МАЙЖЕ
ЖАРТОМА

То вихори, то землетруси...
Хтось Землю, мов яблуню,
трусить.
Розшарпались злі буревії...
І сліз ручаї накопились
на віі.

Понівечило гарну Флориду,
Деся знов вередусе
торнадо:
Ламає будівлі, зриває
покрівлі...
То хвилі шалені,
то вітри озвірілі.

Багато людей потерпілих,
без даху,
А вирок стихії свавільний -
на плаху!
Гримлять необуздані,
злі урагани,
У морі, наступні,
зникають часами.

Один з них, здається,
Айвеном зовється,
Хоч лиха наробить,
а також - минеться.
Говорять, епоха нова -
"Водолія",
У воді та на суші -
запанує стихія?..

ЛІТО
У КАРПАТСЬКОМУ
СЕЛІ

Запахли літом верболози,
Менш повноводя річка
Стрий.
Туманом оповиті гори,
На Могурі гуркочуть грози.
Шумлять смереки Копанин,
Трепети листячком
тріпочуть.
У травах коники цвіркочуть,
Щебечуть птахи звідусіль.
Налиті медом повні соти,
Розквітли кетяги малин.
На крильцях ластівки
підносять
Церков недільний
передзвін.

Фідель СУХОНИС

РІО-ДЕ – УКРАЇНА

(Продовження. Початок у попередніх номерах)

Частина третя

Українці Бразилії. Вочевидь, що саме вони чи не найбільше цікавили нас під час побуту в країні карнавалів та футболу. Я вже зупинявся на загальних описах цієї громади, так би мовити, статистичних даних, цифрах, фактах тощо. У подальших описах спробую подати власні рефлексії, враження від зустрічей з нашим корінням у Бразилії. Відомо річ, що ці рефлексії не безпомилкові, можуть грішити суб'єктивністю та певною поверховістю. Але емоційна свіжість, гострота вражень від цих спілкувань, сподіваюся, створить не лише цікавість для читача, а й певну об'єктивність та правдивість. Для збереження, а то й підсилення саме такого підходу в своїх нотатках цього розділу хочу розбити його на окремі сюжети – новели. Нехай подібна строкатість так само посилить вирішення завдання, котре ставлю перед собою, намагаючись донести до Вас, шановний читачу, нову і цікаву інформацію.

ПРУДЕНТОПОЛЯ

Власне офіційно назва цього центру муніципалітету в штаті Парана португальською звучить як Прудентополіс. А ось Прудентополя це вже, так би мовити, українізований варіант, котрий вживають поміж собою наші люди в Бразилії. Про це містечко в Полуденній Америці я не раз чув ще навіть не мріючи про подорож у тропічні краї. Причина проста. Прудентополю можна вважати неофіційною столицею української Бразилії. Адже з 46 тисяч людності, котрі нині проживають у цьому муніципальному містечку, близько 75 відсотків українського походження. Зрозуміло, що саме в Прудентополі зосереджено чимало українських релігійних, культурологічних та освітніх закладів. Уява малювала такий собі острівце українства в барвистій і строкатій Бразилії. Думалося, що і розмовна мова на вулицях міста українська та вивіски й оголошення будуть здебільшого по-нашому. Щось подібне як угорське Берегове в Закарпатті, котре за населенням та інфраструктурою досить подібне до Прудентополі.

Насправді все виглядало дещо інакше. До столиці української Бразилії ми прибули по дорозі до всесвітньо відомого водоспаду Ігуасу. Саме тут ми попрощалися з тим, хто опікував нас у штаті Парана, українським консулом в місті Курітіба пані Ларисою Мироненко та головою Української репрезентації в Бразилії паном Вікторіо Соротюком. Пробили трохи більше доби в готелі українця з невибагливим і знайомим для нашого вуха прізвищем Буряк.

Автор висловлює щиросердну подяку пану Євгену Суру (Атланта, США), без допомоги якого була б неможлива поява цих нотаток.

Виходить, собаки на відміну від людей давно вже вживають своє есперанто. Безсумнівно, у тутешніх вуличних псів доля щасливіше, ніж в українських. Принаймні, не доводиться мерзнути у зимові хурделиці чи мокнути під холодними осінніми дощами.

В бразильських містах і містечках досить багато квітників. Діло це за умов вічного літа знову ж таки простіше, ніж в Україні. Але цікаво, що на клумбах багато звичного для нашого краєвиду. Зокрема, добре знайомі усім чорнобривці та яскраво-червоні сальвії. Ось і у Прудентополі вони точнісінькі як у нас. Немов дитина, з цікавістю зриваю пелюстку гарячо-жовтої квітки чорнобривця і розтираю у пальцях. Добре відомий ще з дитячих років запах. Справді, світ нині такий маленький...

Заходжу в невеличку продовольчу крамницю. Відвідувачів, здається, зовсім не має. За прилавком хлопець і дівчина, привітно усміхаються. Щось запитують мене португальською. Я кажу – sorry й в свою чергу цікавлюся чи можемо ми порозумітися англійською. Юнка і юнка посміхаються ще більше та розчаровано розводять руками.

- А українською ви говорите?

- Тришки говорю, але все розумію, - несподівано відповідає мені дівчина.

Знайомимось. Фернанда - вже четверта генерація наших людей в Бразилії. Свого часу емігрувала її прабабця з Тернополя. Тато і мама Фернанди говорять українською без проблем, бо їх дитинство пройшло у колонії (так українці Бразилії називають села) серед своїх, де розмовна мова в основному була українська. Фернандо ж народилася і виросла вже у Прудентополі, де хоч і багато українців, але в основному говорять португальською. Дівчина нещодавно закінчила школу. Збирається навчатися далі. Але це вже у наступному році, а поки-що вона підробляє у цій крамничці. Наше спілкування з Фернандо уважно слухає її колега. Час від часу він щиро посміхається, немов би розуміє про що йдеться.

- Ти так само українець? - цікавився у хлопця.

У відповідь він заперечно

хитає головою. Потім щось намагається пояснити португальською. Я можу відрізнити лише слово «поляко». На допомогу приходить Фернанда.

- Він польського роду. Але по їхньому не говорить. Просто впізнає окремі подібні слова, котрі чув від старших людей в своїй родині. Поляки в Бразилії давно втратили свою мову...

Ось так: затяті прихильники усього свого в Польщі наші західні сусіди майже розчинилися у бразильському етнічному морі. І зрусифіковані до краю українці в Україні можуть мати за приклад своїх одноплемінників, котрі й у четвертій генерації шанують рідне слово.

- Фернандо, а хотіла б побувати в Україні? - цікавився у дівчини.

- Звісно, - зізнається дівчина. - Лише кажуть, там буває дуже холодно.

- А ти приїзди влітку. Влітку в нас так саме спекотно як у Бразилії..

- Правда?! - щиро перепитує Фернанда.

- Авжеж, ти приїзди. Вже одного знайомого в Україні маєш, - я простягаю дівчині свою візитку.

- Дякую. Буду збирати гроші на подорож, - каже з посмішкою дівчина.

Окрилений тим, що в Прудентополі можна все ж таки говорити з незнайомцями українською, заходжу в крамничку, на вітрині якої у великій клітці сидять чорно-білі кролики. Тут вже, напевно, хтось зможе порозумітися по-нашому. Адже й по-сьогодні чимало українців зайнято в сільському господарстві.

- Бонджія! (Добрий день), - ще з порога використовую всю свою словарну лексику португальською. - А чи говорить тут хтось українською?! - зразу беру бика за роги.

- Он він добре говорить, - киває середніх років продавець на одного з чоловіків, котрий стоїть біля прилавку з бляшанкою пива та сигаретою.

- Я з України, журналіст. Ось це не перестаю дивуватися, що тут так багато наших людей і ви ще українською говорите...

- Поки-що говоримо, - філософічно зазначає чоловік з пивом. - Відчувається, що це, мабуть, не єдина сьогодні його бляшанка. Та це

аж ніяк не заважає нашому спілкуванню, а, мабуть, навпаки. Василь живе в колонії неподалік Прудентополю. Там мешкали його і дід і баба, там нині живе і його батько. Але у Василя окремих дім і своя господарка. Він вирощує тютюн. Часами врожай буває досить непоганим і за сезон можна заробити до 10 тисяч доларів (Досить пристойні для Бразилії гроші. **Авт**).

- Але й витрати великі, - скаржиться Василь.

- Гроші ніде з неба не падають. Гадаю, що в Україні вам було б ще складніше...

- Напевно, - махає рукою мій співрозмовник. - Ми тут про життя в Україні трохи знаємо...

Наступного дня наша невеличка делегація чекає на автобус нас автовокзалі Прудентополя, котрий має повезти нас до всесвітньо відомого водоспаду Ігуасу. Більшість рейсів, котрі відходять звідси на український кшталт, можна назвати місцевого сполучення. А значить направляються вони до найближчих від муніципального центру сіл й поселень. Стараюсь непомітно, аби не викликати негатив у людей, вглядаюся в тих, хто очікує на дерев'яних лавах свого автобуса. Здебільшого прості, з відчутною домашньою латинської крові та південної крові, обличчя. Швидко, експресивна говірка, доволі виразна міміка. Та якщо ретельно вдивитися в декого, то за багаторічною, з дитячих років засмаглістю, доволі легко можна побачити гуцульський профіль, галичанський тип, а то й наддніпрянський анфас. Якось не випадає набридати цим зануреним у своє просте і буденне життя людям із таким цікавим для мене запитанням: а ви говорите українською? Бо вже й так знаю, як філософічно зазначив український фермер Василь, дехто тут поки-що говорить. Недаремно ж Прудентополя - своєрідна українська столиця Бразилії.

БАРВІНОК

Фольклорний український колектив «Барвінок» з столиці штату Парана у місті Курітіба заснований ще у 1930 році. Сьогодні в ньому співають і танцюють здебільшого вже народжені в Бразилії українці. Багато з них вже й говорити докладно українською не можуть. Але в тому сила народного мистецтва, що пісня й танок не потребують перекладу.

Нам не вдалося побувати

на концерті «Барвінку». Але з його членством, активом мали приємність завітати на недільному обіді в українському товаристві міста Курітіба. Все виглядало досить традиційно як для зібрань української діаспори. На початку обіду були проголошені промови лідерами громади, шляхетно привітали гостей з України. Щоправда, все це португальською. Дуже й дуже складно зберегти повноцінним рідне слово серед іншомовного моря.

Наїдки, запропоновані присутнім, вже відображали місцеву специфіку. На загал, нічого особливого: м'ясо з специфічною підливою, квасоля і борошно з якоюсь тропічною рослиною, аби краще засвоювати поживний харч. А ще підсмажені банани - доволі пікантна і своєрідна страва. Як пояснила нам присутня на обіді український консул в Курітібі пані Лариса Мироненко, запропоновані страви мають не позбавлену сентименту історію. Квасоля і смажені банани - були основними продуктами харчування рабів. На свята до цього могло додатися трохи м'яса з спеціально приготовленою підливою. З роками все це трансформувалося в доволі популярну в Бразилії страву, яку полюбують і наші українці. Під час обіду сумувати присутнім не давали солісти «Барвінку». Трійко музикантів так хвацько виконували українські народні мелодії, що часами мені й не вірилося, що я у Бразилії. Особливо виділявся молодий, здається вчора ще дитина, акордеоніст. В окулярах, занурений у виконуваний ним награві, він виглядав надзвичайно мило і, як на мене, дещо навіть кумедно. Талановитого соліста звали Христофор. Це він перед початком обіду, аби підкреслити повагу до гостей з України, зосереджено споглядаючи з-під скельців, запитав мене майже без акценту:

- Що ти будеш пити?

Я попрохав кашасу - бразильську горілку з цукрової тростини. На смак вона нагадує нашу самогонку, але лагідніша. В тропічній Бразилії у вишуканому товаристві, як зрозумів, міцні напої не дуже популярні. Та через зливу вражень дозволив собі саме такий напій. За хвилину - другу на нашому столі вже стояла велика пляшка кашаси. А Христофор, подбавши про моє дозвілля, безупинно вигравав на сцені.

Ще на початку обіду подякувати за сувеніри і пам'ятки з України підійшла керівник ансамблю «Барвінок» пані Соня Сисяк. Козацької статури, смаглява і відчувалося експресивна жінка. Не випадало цікавитися, але мені здалося, що пані Соня має в своїй крові й тутешні домішки. Подарувавши для України диски із записами фото та відео виступів ансамблю «Барвінок», пані Соня проникливо сказала:

- Стараємося затримати наші звичаї й традиції у Бразилії. Нелегко це робити, але стараємося.

Христофор завів чи то козацький марш, чи то якусь іскрометну мелодію. Почувши такі веселі награві, мені згадалося, що маю ще примірник своєї книжечки художніх етюдів «Україна починається». Щоб не зловживати увагою керівниці «Барвінку», швидко пишу на другій сторінці обкладинки видання: «Пані Соні Сисяк з вдячністю за збереження і примноження української культури в Бразилії». Перед тим, як дати книжечку до рук, читаю свою коротеньку присвяту. І зовсім не очікую на таку реакцію. Соня по-родинному пригортає мене до своїх високих грудей і від переповнених позитивних емоцій починає плакати. Наш родовід завжди відрізняла сентиментальність, а в Бразилії цю рису, напевно, що ще посилює південна емоційність та експресивність. Годі, пані Соно, годі, бо я хоч і не бразильський українець, але так само доволі емоційний!

РОДИНА МАЧУЛИ

За півгодини, як ми оселилися в невеличкому, але доволі затишному готелі «Буряк», в столиці української Бразилії місті Прудентополя в фойє я познайомився з Мар'яном Мачулою. Приязний, дещо меланхолічний, з доброзичливим виразом обличчя бразильський українець виявився місцевим «олігархом». Як згодом дізнаємося, пан Мачула провадить в Прудентополі різного роду бізнес, включно з FM радіостанцією. І що приємно, за усіма тими клопотами не забуває про громадську роботу. Голова української репрезентації в Бразилії Вікторію Соротюк повідомив його про наш візит і добродій Мачула вирішив запросити нас до себе на вечерю. Кращої нагоди відчувати життя наших людей в Бразилії годі

й було чекати. Вочевидь, що запрошення з вдячністю було прийнято. Прихопивши, як годиться українцям по усіх світах, з собою пляшку «Хортиці», котра ще лишилася вже у обмілілих запасах наших сувенірів і цікавинок, ми просто пішки попрямували до гостинного дому.

Вечір мав бути доволі символічним. Оскільки, окрім власне нашої української делегації, разом з нами в гості до панства Мачули так само йшов і доктор Андрій Нагачевський - директор центру українського фольклору Альбертського університету в канадському Едмонтоні. Зовні п'ятдесятирічний доктор аж ніяк не нагадував «ботаніка». Підтягнутий, демократично і просто вдягнутий він більше був схожий на журналіста чи тренера з гольфу. На час нашого приїзду добродій Андрій вже пару місяців жив у Прудентополі, в тому ж таки готелі «Буряк», вивчаючи фольклор і звичаї українців Бразилії. Його розповіді варті окремих описів. Однак, вражало інше: фактично канадська держава не на словах, а на ділі дбаючи про усі нації та народності, котрі творять населення країни, відправляє науковця для вивчення звичаїв і традицій українців в Бразилію. Чи доживемо ми до таких часів в Україні? З огляду на внутрішньополітичну та зовнішню політику нашої держави нині навряд чи.

Помешкання панства Мачули нагадало мені житло правдивого середнього класу чи то в США, чи у Канаді, так би мовити, за рівнем оснащення. А ось душу вкляли господарі в своє обійстя українську. І відчувалося це не лише в елементах національного декору, а й у певному, я б сказав, дещо поетично-сентиментальному облаштуванні помешкання. Родина пана Мачули виявилася не дуже великою. Пані Мачула, син Андрій та ще й на додачу симпатичний білий пудель з дещо чудернацькою кличкою Подушка. Господина сповна порадувала нас щедрим і смачним столом. Так само впало в око, що подружжя Мачули можуть пишатися єдиним сином. Про таких кажуть - красень. Юнак мав бездоганні риси обличчя, великі виразні очі та аристократичну, вишукану поставу. Родючим виявився для українського насіння бразильський красенем. Відома річ, не могла не викликати повагу та здивування

українська мова в устах Андрія. Адже він вже належав до четвертої генерації наших поселенців у Бразилії! Між іншим, як виявилось, найулюбленіший музичний колектив молодшого Мачули «Океан Ельзи». Виходить, для талановитої музики справді не існує жодних перепон!

Слухаючи оповіді про бразильське життя господарів, я фактично фізично відчув, який то неоцінний скарб для кожного народу рідна мова! З півночі, сходу, півдня Землі збиралися ми за щедрим столом родини Мачул і не мали жодних проблем у спілкуванні. Рідне слово створило нам усі умови для такого свята. І подвійно гірко через те, що пересічно так зневажливо і

злочинно ставляться до нашої мови в Україні. І після зустрічі з українцями Бразилії певен я в тому, що вина у цьому лежить не на владі й навіть не на політичних українофобах (зрештою, ту ж таки владу ми обираємо). В першу чергу, винні в тому самі пересічні українці. Був у Бразилії в 50-х роках минулого століття період майже сталінської диктатури. Дикунство сягнуло такої межі, що в країні було заборонено побутування усіх інших мов, окрім португальської. Говориш по-іншому – у в'язницю. Доходило до страшного у ті часи: на вулиці наші люди часто мовчали. Хтось просто не знав португальської, а хтось, принаймні, у такий спосіб протидіяв

нарузі. Однак від своєї мови українці Бразилії все одно не відцуралися. Честь їм та хвала за це!

Рихтуючи сторінки цих нотаток, я ще не раз буду згадувати зустрічі з українцями Бразилії. Зрештою, для нас вони так само були чи найбільшими враженнями від цієї країни, поряд з статуєю Христа Спасителя, гігантськими обширами Сан-Пауло та неземною красою водоспаду Ігуасу. Адже на сьогодні майже з півмільйонної української громади цієї країни лише 7-8 відсотків народжені в Україні. Решта побачили світ вже у Бразилії. І, незважаючи на це, українська Бразилія є, вона живе і ще, будемо сподіватися,

буде довго жити. В країні, де демократичні традиції не є такими сталими як у Європі чи США та Канаді, де рівень життя ще потребує все ж таки поліпшення, наші люди змогли зберегти свою ідентичність, не втратити інтерес до рідного кореня. І хто знає, можливо, вивчаючи досвід життя та діяльності тутешніх українських громад, ми зможемо знайти відповіді на деякі пекучі запитання нашого материкового сьогодення. Принаймні, я, перебуваючи в Бразилії, весь час подумки проводив відповідні паралелі. Деякі з них буду старатися донести і до Вас, шановний читачу.

Далі буде

НА КОНКУРС ТВОРЧОЇ МОЛОДІ ІВАНА ТА МАРУСИ ГНИПІВ

БЕЗ МОВИ НІ РОДУ, НІ НАРОДУ...

Мова... Вона тоненькою ниточкою в'ється всією нашою історією. Ще в дитинстві, коли вперше взяла до рук «Кобзаря», я почала замислюватись, а що ж для мене значать слова «мова» і рідна Батьківщина. Знаєте, одразу я і не зуміла відповісти, але зараз можу впевнено сказати, що для кожної людини Батьківщина – це те місце, де вона народилася, де промайнуло її дитинство із дивом – казкою, матусиною пісню, батьківською ласкою. Батьківщина – це рідний дім, де завжди з любов'ю чекають нас рідні, це неозорі простори рідної землі, що прослалися від Карпат до Чорного моря. Все це вона – Україна, наша рідна ненечка. Її краса змушує мене завмирати в захваті, як тільки я згадаю безкраї степи, усіяні золотом – пшеницею та яскравими квітками, могутню річку Дніпро.

Я пишаюся тим, що саме українці жили на цій землі. Славна Україна наша героїчними сторінками своєї історії мужністю борців за її волю. Вчитуємося в слова «Рідна земле моя, ти козацькою славою щедра», і мимоволі хочеться задуматися про минувшину, відшукати своє коріння, знайти ту силу, яка дасть наснагу жити в сьогоденні, любити свій народ, свою рідну землю. Згадуються і слова Дмитра Білоуса, які мають закарбуватися у свідомості кожного українця:

**Коли забув ти рідну мову,
Яка та мова не була –
Ти втратив корінь і основу,
Ти обчухрав себе дотла.**

Не можна бути справжнім патріотом своєї країни, коли не усвідомлюєш свого коріння, коли не знаєш історії свого народу... Віками був гноблений наш народ, неймовірних знущань зазнала й наша мова і культура. Знищалися нерідко навіть свої «землячки» – перевертні... Вони ображали наш народ своєю зневагою до його мови, до його національних святинь. Проте в усі часи мали українці духовних провідників, які своїм словом пробуджували національну свідомість народу. Глибоко в душу западають такі пристрасні слова Дмитра Павличка:

**Ти зрієш мови рідної. Ганьба
Тебе зустріне на шляху
вужькому...**

**Впаде на тебе, наче сніг,
журба –**

**її не понесеш нікому!
Ти зрієш мови рідної. Нема
Тепер у тебе роду, ні народу.
Чужинця шани ждатимеш
дарма –
В твій слід він кине сміх –
погорду...**

«Без мови рідної, юначе, й народу нашого нема», – так говорив нам Володимир Сосюра. Напевне, і зараз ці слова великого поета залишаються актуальними, і навіть в цей час вони змушують нас замислюватися про долю рідної мови. Сьогодні серце починає битися частіше, коли прислухаємося до мови. Більшість мовців у побуті та й на офіційному рівні послуговуються місцевим суржилом, що є сумішшю російської та незначних елементів української. Що це?! Чи якесь загадкова хвороба, чи, може, зневага до своєї батьківщини? Адже той,

хто любить свою країну, має поважати й любити її культуру, мову. Звичайно, багато хто скаже, що де через близькість до кордонів Росії... Люди, та невже ж ми ближче до Росії, ніж до України?! Можна виправдовуватися й історичним аспектом, адже наша країна була заселена приїжджими росіянами. Але це вони приїхали до нас в Україну, а не ми до них!

Українська мова зуміла вижити, незважаючи на всі заборони; наші славні предки зберегли й донесли її до нас – своїх нащадків. Мова – це те, що нас об'єднує, робить єдиним народом, це те, чого в нас ніхто не зможе відібрати, але, на жаль, багато хто сам згоден проміняти її на будь-яку іншу, чужу нам. Ми розмовляємо російською, вивчаємо англійську, захоплюємося французькою, а як же наша мова? Для багатьох українська – це мова «Кобзаря», мова офіційних документів або освіти. Але аж ніяк не мова, якою ми спілкуємося, якою думаємо. Ніхто й не сперечається, що знати іноземні мови потрібно. Це добре, це правильно. Що неправильно, так це відтиснути на другий план свою рідну мову, забувати про неї.

Наша українська мова – це неоціненний скарб, або, скоріше, не оцінений з належною гідністю. Вона, ніби створена для пісні, що живе в душі кожного українця. Недарма Дмитро Білоус сказав, що «мова – це пісня душі, покладена на слова». Тож, ми маємо зазирнути собі в душу й вирішити: хто ми є? Не так важливо, де ми живемо, хто нас оточує, головне – чи відчуваємо ми себе частинкою свого народу, який віками виборював собі незалежність,

який справдавна жив на цій благословенній землі й говорив українською? Якщо відповідь «ні», то, зрештою, яка різниця, якою мовою розмовляють сирота без роду й племені. Якщо ж «так», то ми маємо бути гідними Слова своєї Батьківщини.

Історія підтвердила той факт, що рідна мова – де тисячі ниток, які пов'язують мільйони людей в єдине ціле – народ, який у слові народ втілює красу і багатогранність навколишнього світу, свої думки, переживання, любов і ласку, ніжність і великодушність. За допомогою слів спілкуємося, завдяки слову творяться великі дива на землі. Багата мова – багатий і духовний світ. Убогість слова – це убогість думки. Отже, справа кожного українця – знати, берегти, збагачувати духовне надбання свого народу – рідну українську мову. Це – мова великого народу, великої культури!!! Тож закінчити свій твір мені хотілося б віршованими рядками, які я написала сама, вірячи в щасливе майбутнє України:

**Подивись на поля, на ліси!
Чи бачив в житті стільки
краси?
Чи чув ти дзвінкий спів
солов'я,
Від якого радіє земля?
Он калина росте край вікна,
У червонім намисті вона,
Синьою волошка цвіте,
Подивися з любов'ю на те!
Подивися, як сонце встає,
Як найперший промінчик дає,
Як в полях колосяться жита,
І як сходить пшениця свята,
Як у лузі травичка буга.
Усе це – Україна моя!**

**Наталія ЄМЕЛЬЯНОВА,
учениця 9-А класу
П'ятихатської ЗОШ
№2, Січеславщина.**

ВІДКРИВАЄМО ПАНОРАМУ МИНУВШИНИ

Вперше на базі історичного факультету Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара було проведено Всеукраїнську студентську наукову конференцію, присвячену актуальним проблемам історії, археології, архівознавства та етнології „Історія світової цивілізації від давнини до сучасності”.

Конференція, насамперед, мала на меті конструктивний обмін новітніми науковими досягненнями в різних галузях історичної науки, знайомство студентів-істориків ДНУ з різними історичними науковими школами України, встановлення наукових контактів і налагодження співпраці зі студентами інших вищих навчальних закладів.

Від імені керівництва ДНУ з початком роботи форуму студентів та молодих учених привітав і побажав творчих успіхів проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді професор Валентин Васильович Іваненко:

- Проведення конференції такого представницького рівня та широти тематики у нашому класичному університеті є не-

12 докторів та понад 30 кандидатів історичних наук. У спеціалізованій вченій раді з історії при нашому університеті захищається одна – дві докторські та кілька кандидатських дисертацій щорічно. На факультеті навчається понад 440 студентів та екстернів за ліцензованими спеціальностями „Історія”, „Архівознавство” та „Археологія”. Тут активно діє студентське самоврядування, зокрема студентське наукове товариство. І саме студенти-історики ДНУ ініціювали проведення цієї конференції.

Відкриваючи пленарне засідання, декан історичного факультету Сергій Іванович Світленко констатував:

- Проведення І Всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих вчених „Історія світової цивілізації від давнини до сучасності” викликала помітний інтерес. До оргкомітету надійшли заявки від 142 осіб з 38 ВНЗ України та Росії. На фору-

дена VI Дніпропетровська обласна наукова історико-краєзнавча конференція „Історія Дніпровського Надпоріжжя”, присвячена урбогенезису міста. Гадаю, що учасникам нашої конференції буде цікаво знати, що саме пересічні археологічні розкопки на Богородицькій фортеці, які здійснювалися археологами ДНУ починаючи з 2001 р., дозволили суттєво змінити уявлення про урбогенезис нашого міста і доказово вести мову про білінієвність та поліцентричність цього процесу. Не менш важливі є етнографічні дослідження, які дозволяють показати етнічну розмаїтість України, а ці знання дуже важливі не тільки

Засобами історичного матеріалу важливо сформулювати в суспільстві розуміння тягlosti, безперервності українського історичного процесу. Однак це не означає, що його слід представляти як однолінійний процес поступальної еволюції тільки по висхідній. Історична наука повинна йти шляхом теоретико-методологічного синтезу на основі поліваріантності підходів, методів і прийомів пізнання минулого. Принциповим стає утвердження практики широкого діалогу, а не монологу і цьому, безсумнівно, сприяють наукові обговорення, в тому числі на конференціях.

Безумовно, вирішення значених завдань і повноцінна реалізація всіх функцій історичної науки можлива лише

випадковим. Адже підготовка істориків в стінах ДНУ ведеться вже 92-й рік, починаючи з 1918 р. За ці десятиліття в університеті склалася знана наукова школа з історичної україністики, набули розвитку декілька важливих наукових напрямів, зокрема з суспільно-політичної та аграрної історії України XIX – XX ст., історіографії та джерелознавства історії України XVI – XX ст., історичного краєзнавства та археології Придніпров'я тощо. Далеко за межами України відомі розробки дніпропетровських науковців у царині германістики та кількісних методів в історичних дослідженнях.

Сьогодні на історичному факультеті ДНУ працює висококваліфікований колектив науково-педагогічних та наукових працівників, у тому числі

мі працюватимуть вісім секцій. Це, зокрема, секції археології, історіографії, джерелознавства та спеціальних історичних дисциплін, етнографії, історії Стародавнього світу та Середніх віків, давньої та нової історії України, новітньої історії України 1917–1939 рр. та з 1939 р. до сьогодення, нової та новітньої всесвітньої історії. Така широта інтересів є дуже позитивною, враховуючи, що на сьогодні деякі галузі історичних наук, а особливо археологія, етнографія, історія стародавнього світу і середніх віків та інші потерпають від дефіциту кадрів вищої кваліфікації, від браку дійсно інноваційних досліджень.

Утім, роль значених галузей історичної науки важко переоцінити. Візьмемо хоча б археологію. Нещодавно на базі нашого факультету була прове-

ки з академічного погляду, а й як вартісний матеріал для вироблення правильної етнокультурної політики, формулою якої був би девіз: „У багатоманітті наша сила!”

Розуміння складного процесу етнонаціонального розвитку, самопізнання і самоосмислення особи і нації через духовну історичну спадщину та визначення оптимальних світоглядних орієнтирів у національних і міжнаціональних стосунках, – продовжив Сергій Іванович, – одне з головних завдань української історичної науки. У цьому сенсі суттєво важливими є проблеми історії української державності та етнонаціональних процесів, навколо яких і досі точаться дискусії в сучасній історіографії. Історіософська суть полеміки полягає в різній інтерпретації українських історичних витоків, їх державної та етнічної основ. Обговорення цих складних наукових проблем ускладнюється тим, що вітчизняна й зарубіжна історіографія насичена національними й державними міфологемами, наукове спростування яких є важливим завданням української науки. Втім, ведучи боротьбу зі старими міфами, дослідники нерідко породжують новітню міфотворчість. І в цьому зв'язку для формування світогляду сучасного студентства є однаково неприйнятним як перебільшення зрілості етнонаціональної і державницької традиції українського народу в минулому, так і їх недооцінка або взагалі фактичне заперечення.

за активної і креативної ролі молодого покоління істориків. Сподіваюся, що наша конференція студентів і молодих вчених сприятиме інтенсифікації інтелектуальних обмінів, а це запорука подальшого розвитку історичної науки!

На секційних засіданнях визнали, що сьогодні в науці триває складний, часом болісний процес теоретико-методологічного переосмислення багатьох проблем української та зарубіжної історії, постійно оновлюється теоретичний та методичний інструментарій дослідника. Осягнення нових історіографічних тенденцій неможливе без активних обмінів, ефективною формою яких і стало проведення І Всеукраїнської наукової конференції „Історія світової цивілізації від давнини до сучасності”. Без сумніву, науково обґрунтовані й аргументовані дискусії навколо резонансних проблем історії, що відбулися під час роботи форуму, сприятимуть вихованню у студентства наукової толерантності, розвитку наукової мобільності (що є важливою складовою Болонського процесу), професійному зростанню, вихованню наукової толерантності; слугуватиме активізації наукових досліджень талановитої молоді.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О. Гончара.

ПОБАЧИТИ І ВІДЧУТИ СВІТ ЛІНИ КОСТЕНКО

У Павлоградському технікумі Національного гірничого університету відбулася регіональна літературно-мистецька конференція "Поезія - рідна сестра моя". Правда людська - наша мати", присвячена 80-річчю від дня народження Ліни Костенко.

У конференції взяли участь: студенти та викладачі Павлоградського технікуму НГУ, Новомосковського коледжу ДДАУ, Новомосковського технікуму НМАУ, коледжу Західнодонецького приватного інституту економіки і управління, член Спілки письменників України Андрій Коцюбинський, павлоградський поет Георгій Люлько.

Конференцію відкрила голова міського методичного об'єднання викладачів української мови і літератури регіону, викладач методист ПТНГУ Ніна Іванівна Пузенко.

Учасників конференції тепло привітала директор технікуму Людмила Миколаївна Посулько, яка відзначила, що проводити літературно-мистецькі конференції до ювілейних дат у нас уже стало доброю традицією, побажала учасникам і гостям творчих успіхів, а студентам - творчого натхнення і радості відкриттів.

Вступним словом Ніна Іванівна Пузенко відчинила двері в дивовижно-яскравий світ художнього слова видатного українського Митця Ліни Василівни Костенко, яка вже кілька десятиліть живе серед інших майстрів слова на поетичному Олімпі України, живе як "нерозгадане чудо", "голос народу", створюючи свій особливий і дуже різноманітний світ поезій, в якому є і любов, і зачарування.

З доповіддю "Я вибрала долю собі сама" виступив студент групи Б-1-08 Даниїл Іванов, який ознайомив присутніх з життєвим шляхом Ліни Костенко, що має воістину Божий дар слова.

Інформаційно насиченою і емоційною була доповідь "Поезія - це завжди неповторність, якийсь безсмертний дотик до душі" виголошена викладачем ПТНГУ Ксенією Федорівною Кикош. Зміст доповіді переконує, що Ліна Костенко є по-справжньому неповторним явищем духовного життя української нації, а її творчість підносить українську літературу на рівень найліпших зразків європейської художньої творчості.

*Мені не треба слави, ані грошей,
ані щоб сильний світу похвалив, -
аби хто-небудь, мислю востро, до мене часом слух свій прихилив...*

Ліна КОСТЕНКО.

Своїми враженнями від зустрічі з поетесою на Першому незалежному з'їзді письменників України та спогадами про знайомство з її першими збірками поділився з присутніми делегат того з'їзду Андрій Коцюбинський.

Георгій Люлько у своєму виступі зазначив, що Ліна Василівна - всесвітньовідома поетеса, живий класик нашої літератури, гордість і слава України. Високі відзнаки й загальне визнання - не випадковість, а закономірність, бо "неприбор-

кані слова" Ліни Костенко допомагають людям жити, любити й бути вільними.

Всі виступи супроводжувались демонстрацією на мультимедійному екрані фотографій поетеси, збірок її творів, епізодів з ювілейних заходів привітань з нагоди вручення державних та світових відзнак, висловів про Творця та цитат з творів.

Згідно з регламентом конференції до уваги присутніх була представлена літературно-мистецька композиція "Поезія - рідна сестра моя. Правда людська - наша мати" та міні-вистава за романом Ліни Костенко "Маруся Чурай".

Майстерне виконання студентами

І курсу композиції та гра акторів-аматорів (керівник - Марія Кравченко) не залишили байдужими жодного з учасників конференції.

Учасникам та гостям конференції було запропоновано презентацію книжкової виставки "Поезія Ліни Костенко в часах перехідних і вічних" та бібліографічний огляд літератури, проведені провідним бібліотекарем ПТНГУ Людмила Федорівна Гудаченко.

Конференція відбулася у творчій і дружній атмосфері. Усі виступи - і викладачів, і письменників, і студентів - відзначалися щирістю, зацікавленістю, глибиною знань, умінням проявити свої здібності.

Конференція надала можливість її учасникам побачити і відчувати світ, створений Ліною Костенко, а самій поетесі побажати Божого благословення на все, чого торкаються її руки і її душа.

Інфоцентр НГУ.

На знімках: фрагменти конференції.

Фото Інни ЩЕРБИНИ.

• ОСВІТА РІДНОГО КРАЮ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

СУЧАСНИЙ РИНОК ПРАЦІ ТА ЗАДОВОЛЕННЯ ЙОГО ПОТРЕБ МОЖЛИВОСТЯМИ ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

Професійне самовизначення як перманентний процес самопізнання, формування інтересів, основних та резервних професійних намірів, професійної перспективи проходить через усі етапи навчальної та трудової діяльності людини. Усвідомлення необхідності вдосконалення тих чи інших знань, навичок, розвитку здібностей актуальні для кожної людини на всіх етапах становлення професійної кар'єри.

Одним із важливих напрямів державної молодіжної політики є заходи, спрямовані на працевлаштування та додаткової зайнятості молоді. На сьогодні намітилась тенденція щодо удосконалення форми та методів соціального впливу на молодь, сприяння підвищенню рівня її професійної підготовки, налагодження співробітництва із зацікавленими установами та підприємствами, залучення кваліфікованих спеціалістів на допомогу молодій людині, посилення соціального захисту неконкурентоспроможних категорій молоді.

Сучасний ринок праці формується під впливом поглиблення економічних реформ, внаслідок яких відбуваються суттєві зміни у кількості, структурі зайнятого населення та сферах прикладання праці.

Професійно-технічна освіта є актуальною зараз, у період ринкових реформ, коли ускладнюється доступ молоді до вищої освіти. У той же час Дніпропетровська область відчуває постійний дефіцит у робітничих кадрах та професіях на ринку праці.

За даними Дніпропетровського обласного центру зайнятості станом на 01.02.10 на ринку праці Дніпропетровської області кількість вільних робочих місць становить майже 6,2 тис. одиниць. А найбільшим попитом продовжують користуватися громадяни робітничих професій. За професійним складом це вакансії для робітників – 32,3% (водії, слюсари, електромонтери, електрогазозварники, охоронники); осіб, які мають професії або займали місця, що не потребують спеціальної підготовки – 34,4% (підсобні робітники, прибиральники, двірники) та службовців – 33,3% (лікарі, сестри медичні, інженери).

Природно, що на ринку праці, де розгортається конкуренція за робочі місця, виграють найбільш кваліфіковані кадри, які мають конкурентоспроможні професії. За цих умов молодь, частина якої не встигла набути професії або трудової досвіду – це, звичай, випускники шкіл – не є конкурентоспроможною на ринку праці і тому

залишається осторонь суспільного виробництва. Тому ж сприяють і об'єктивні соціально-економічні умови, які значною мірою впливають на мотиваційну поведінку молоді, оскільки в даній віковій групі цим змінам не протистоять сталі уявлення про життєві та суспільні цінності. Як наслідок, увагу молоді привертає сфера нерегламентованої діяльності, де можна більше заробити, не маючи професії або відповідної кваліфікації. До того ж ця діяльність не дає юні перспективи для майбутнього утвердження в ринкових умовах.

В умовах зростання вимог до якості робочої сили та з метою зменшення професійно-кваліфікаційного дисбалансу на ринку праці професійно-технічні навчальні заклади Дніпропетровської області пропонують учнівській молоді та незайнятому населенню отримати робітничі кваліфікації більш ніж з 235 професій за різними формами навчання.

Статистика за останні три роки свідчить про зміну динаміки чисельності незайнятих громадян, які перебували на обліку служби зайнятості, із значним збільшенням незайнятих громадян на початку 2009 року. Разом з тим встановлено, що потреба у вільних робочих місцях за даний період скоротилась в середньому втричі. Станом на перше січня поточного року на одне вакантне робоче місце претендують майже 6 осіб із числа незайнятого населення області. Разом з тим потреба в робітничих кадрах відповідно до існуючих можливостей навчальних закладів ПТО на ринку праці задовольняє лише на 34% від загальної кількості вакансій (у 2008 році – 53% від загальної кількості вакансій, в 2009 році – 36 %). Це свідчить про невідповідність функцій закладів професійно-технічної освіти потребам ринку праці.

Перспективи розвитку економіки регіону підтверджується зростанням потреб промислового виробництва та зацікавленістю роботодавців в працівниках таких професій, як електрогазозварник, верстатник широкого профілю, токарь, фрезерувальник, швачка, слюсар-ремонтник, оператор котельні, водій трамвая, водій автотранспортних засобів.

Проблеми у задоволенні робітничими кадрами визначаються низьким авторитетом робітничих професій. Стимулюючим фактором до професійно-технічної освіти у учнів, батьків, вчителів є своєчасна інформація про зміну змісту кваліфікованої праці. Важливим елементом інформування батьків та школярів щодо можливостей освітньої мережі є інформаційна робота, що передбачає розроблення "освітньої карти" та інформаційних носіїв (сайти, буклети, листівки, газети, термінали тощо), які створюються з метою більш повного інформування школярів основної школи про освітні можливості району, міста, області. У середніх загальноосвітніх закладах міст Дніпропетровська, Дніпродзержинська, Кривого Рогу встановлено 73 профорієнтаційних термінали (відповідно 19, 11, 37 штук).

Різноманітні заходи для випускників шкіл систематично проводять фахівці Кіровського районного центру зайнятості міста Дніпропетровська. Так, 165 учнів випускних класів шкіл № 22, 148, 9 на профорієнтаційних уроках було ознайомлено зі стратегією успіху у виборі професії, із формулою вибору професії. Підлітки дізналися про сучасний стан ринку праці, високу конкуренцію на вакантні посади, про зміни престижності професій, збільшення вимог до професійних вмінь та особистих якостей претендентів.

З метою активізації профорієнтаційної роботи серед учнівської молоді, на виконання комплексних заходів реалізації державної молодіжної політики у Дніпропетровській області "Молодь Дніпропетровщини на 2007-2011 роки" фахівці Криворізького районного центру зайнятості у рамках обласної щорічної акції "Дні зайнятості молоді" для випускників Лозуватської середньої загальноосвітньої школи №1 ім. Т.Г. Шевченка провели семінар на тему: «Світ професій». У семінарі взяли участь 125 старшокласників.

Юнь прослухала лекцію про стан ринку праці, професії, які користуються на ньому попитом, отримала інформацію про навчальні заклади, де можна здобути обрану спеціальність, ознайомилась із сучасною законодавчою базою стосовно працевлаштування. Учні переглянули фільм з циклу "Світ професій", в якому йшлося про робітничі спеціальності токаря, фрезерувальника, слюсара-ремонтника.

На початку березня фахівці Дніпропетровського районного центру зайнятості провели зустріч молоді з представниками роботодавців СФГ "Колос Ювілейний", ТОВ "Агросільпром", ТОВ "Любимівка", ТОВ "Правда Кіно", ТОВ "Юві Трейд", АТЗТ "Содружество" та іншими за темою: «Підбір якісної робочої сили, професійна підготовка молодих працівників для підприємств району». Потенційні роботодавці долучилися до обговорення щодо пошуку ефективних шляхів підготовки молодих кваліфікованих робітників для підприємств району.

Молодих людей, які планують отримання першої професії, ознайомили з професіями, що актуальні на ринку праці та безпосередньо в Дніпропетровському районі, з можливістю подальшого працевлаштування. Фахівці служби зайнятості запропонували майбутнім молодим спеціалістам навчання за професіями: маляра, касира, елек-

трогазоварника, кондитера, кухаря, контролера-касира, лицовальника-плиточника, манікюрниці, монтажника санітарно-технічних систем та устаткування, муляра, оператора комп'ютерного набору, офіціанта, перукаря, рихтувальника кузовів, слюсаря-ремонтника тощо.

Треба усвідомлювати, що провідною ознакою сучасного виробництва є його інтелектуалізація, відхід від ручної праці до організації та управління технічними процесами на робочому місці. І тому для виконання деяких робіт на робочому місці приймаються фахівці тільки з високою кваліфікацією.

Сьогодні відбувається значна динаміка трансформації моделі робітника та вимог до його компетенції. Глобальним явищем стає переміщення попиту на роботу силу в бік вищої кваліфікації та компетентності. Цього вимагають конкуренція, збільшення долі нестандартних форм зайнятості, стійка тенденція

до „вимивання” з виробничого процесу робочих місць для низькокваліфікованих працівників і підвищення попиту на робітників визначеного роботодавцями профілю компетентності. В цих умовах робітник високої кваліфікації завжди буде затребуваний і зможе успішно конкурувати на ринку праці.

Обрана професія повинна давати широкі можливості для професійного розвитку та змін. Між деякими робітничими професіями, яким навчають в професійно-технічних навчальних закладах області, існує сумісність у межах професійного напрямку, без витрати великої кількості часу на перекваліфікацію. Так, слюсар механоскладальних робіт має можливість працювати за професіями слюсарного напрямку; токар - за професіями верстатного напрямку. Варіантів працевлаштування у таких професіоналів завжди достатньо.

Система професійно-технічної освіти Дніпропетровщини взяла на себе за-

вдання - підняти авторитет працівника робітничої професії висококваліфікованого та конкурентоспроможного на ринку праці, адже професійне навчання для нашої країни - це структурна перебудова зайнятості, притік нової кваліфікованої робочої сили, стабілізація економічної ситуації на зниження соціальної напруги у суспільстві. Всією історією, практикою попередніх поколінь доведено, що в найкритичніші моменти, переломні етапи, молодь, її найяскравіші представники виходять на передній план і забезпечують поступальний розвиток прогресу. Їх знання, уміння, прагнення досягнути новітніх технологій і процеси, сучасні підходи до справи і не переобтяжене політичними догмами минуле - то наш найкращий капітал, майбутнє нашої держави.

**Віктор СИЧЕНКО, начальник
головного управління освіти
і науки облдержадміністрації.**

МЕДАЛІ ДЛЯ ПЕДАГОГІВ

Медалі отримують не тільки учні. Про це свідчать результати Міжнародної виставки-презентації «Сучасні навчальні заклади - 2010», проведеної Міністерством освіти і науки України, Національною академією педагогічних наук України та компанією «Виставковий світ» 17-19 березня 2010 року.

На цьому заході освітяни Дніпропетровщини презентували інноваційні педагогічні здобутки у складі головного управління освіти і науки облдержадміністрації, Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти та 52 (з них 12 сільських) навчальних закладів випереджаючої освіти для сталого розвитку.

За вагомий внесок у модернізацію національної системи освіти всі учасники Міжнародної виставки-презентації отримали дипломи.

У рейтинговому конкурсі інститутів післядипломної педагогічної освіти України перемогу отримав Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (ректор М.І.Романенко) і був нагороджений **медаллю Гран-прі «Лідер післядипломної педагогічної освіти»**.

У номінації «Інноватика в принципах і механізмах функціонування середнього освітнього закладу випереджаючої освіти для сталого розвитку» **золоті медалі** отримали педагогічні колективи:

Ліцею інформаційних технологій при Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара (директор;

Перещепинського професійного ліцею Новомосковського району (директор;

срібні медалі:

КЗО «Багатопрофільного навчально-реабілітаційного центру» Дніпропетровської обласної ради (директор І. М. Родименко);

ОКЗО «Дніпропетровського навчально-реабілітаційного центру для дітей з порушенням слуху» (директор;

Гуманітарної гімназії №39 з художньо-естетичним нахилом м. Дніпродзержинська (директор;

КЗ «Калинівська середня загальноосвітня школа - загальноосвітній навчальний заклад І-ІІІ ступенів» (директор).

Почесну грамоту Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України отримав начальник головного управління освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації **Сиченко Віктор Володимирович** за творчу організаторську роботу по розвитку сучасної національної системи освіти.

Такою же Почесною грамотою був нагороджений авторський колектив Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти у складі: Романенка М.І., ректора; Морозової В.В., проректора з наукової роботи та інтелектуальної власності; Братаніча Б.В., декана факультету перепідготовки педагогічних кадрів; Висоцької О.Є., доцента кафедри теорії та методики освіти за розробку Комплексної програми «Освіта для сталого розвитку» та програми дослідно-експериментальної роботи за темою «Формування механізмів трансформації регіональної системи освіти на основі принципів випереджаючої освіти для сталого розвитку».

За активну науково-методичну діяльність по удосконаленню

процесу навчання і виховання Почесними дипломами Міністерства освіти і науки України та Академії педагогічних наук України нагороджені кафедра культури здоров'я Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти та 21 педагогічний працівник навчальних закладів області:

обласного підпорядкування: **Романенко М.І.**, ректор Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти; **Родименко І.М.**, директорка КЗО «Багатопрофільного навчально-реабілітаційного центру» Дніпропетровської обласної ради; **Шара Т.В.**, директорка ОКЗО «Дніпропетровського навчально-реабілітаційного центру для дітей з порушенням слуху»; **Дац Н.М.**, директорка ОКЗО «Дніпропетровської загальноосвітньої санаторної школи - інтернату І-ІІІ ступенів № 4» (для дітей із захворюваннями серцево-судинної системи); **Самкова Г.М.**, директорка КЗО «Навчально-реабілітаційного центру розвитку дитини дошкільного віку Дніпропетровської обласної ради»; **Гарнюк Л.Г.**, директорка ОКЗО «Дніпропетровської загальноосвітньої спеціальної школи-інтернату для глухих дітей»; **Карленко Н.В.**, директорка ОКЗО «Криворізької загальноосвітньої санаторної школи-інтернату № 8 І-ІІІ ступенів»;

м. Дніпропетровська: **Квятковська Н.А.**, директорка КЗО «Спеціалізованої багатопрофільної школи № 23 з поглибленим вивченням англійської мови» Дніпропетровської міської ради; **Ковальова Т.М.**, директорка спеціалізованої школи № 67 еколого-економічного профілю; **Жмако Л.І.**, директорка середньої загальноосвітньої школи №75; **Гавриш С.А.**, директорка КЗО Навчально-виховного комплексу № 61 «Загальноосвітній навчальний заклад І-ІІ ступенів техніко-економічний ліцей» Дніпропетровської міської ради; **Биканова Т.Р.**, директорка КЗО «Навчально-виховного комплексу №130 «Загальноосвітній навчальний заклад І ступеня - гімназія» Дніпропетровської міської ради;

м. Кривого Рогу: **Лисенко Р.С.**, директорка загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 35; **Бондарук В.О.**, директорка Спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №70;

м. Жовтис Вод: **Аракчеева В.Р.**, директорка КЗО навчально-виховного комплексу «Дивосвіт» із санаторними групами і класами;

м. Новомосковська: **Третякова Т.М.**, директорка колегіуму №11 середнього загальноосвітнього навчального закладу І-ІІІ ступенів;

м. Павлограда: **Бондарева Р.Г.**, директорка міського ліцею; м. Синельникового: **Владімірова Л.П.**, директорка загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №2;

Новомосковського району: **Малиновська Т.Г.**, директорка Перещепинської середньої загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №1;

Солонянського району: **Бойда І.Г.**, директорка КЗО «Привільнянської середньої загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів»;

Томаківського району: **Шевченко Т.Ю.**, директорка Томаківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів. № 2.

У рамках програми Міжнародної виставки-презентації «Сучасні навчальні заклади - 2010» Дніпропетровським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти спільно з Інститутом інноваційних технологій та змісту освіти було проведено пленарне засідання Всеукраїнської науково-практичної конференції на тему: «Філософія випереджаючої освіти для сталого розвитку: проблеми методології і технології».

Ми пишаємось нашими переможцями!

Прес-служба ГУОН ОДА.

Наталія ДЕВ'ЯТКО

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ КОДІВ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Актуальність. Перехід від постіндустріального до інформаційного суспільства позначається в першу чергу на важливості розуміння і подання адекватної, зрозумілої інформації, створення нормально функціонуючої комунікації. Для України, яка переживає певні проблеми на шляху цього перетворення в інформаційну країну, надзвичайно важливе розуміння базових кодів (для подальшого їхнього використання), на яких будується національно-інформаційне поле, що його існування позначається на всіх сферах життя від культури і політики до міжособистісного спілкування.

Ступінь дослідження проблеми. Дослідження в царині комунікації є відносно новими і суперечливими. Складність полягає в тому, що дуже важко досліджувати комунікацію як таку, потрібно враховувати контекст, особливості, місце і час передачі повідомлення тощо. Через те в кожному конкретному випадку дослідження з комунікації є унікальними. Вивчення ж власних комунікаційних кодів в Україні взагалі не узвичаєні, особливо це стосується національно забарвлених кодів.

І хоча комунікаційними кодами свідомо і несвідомо користуються різні науки, вписуючи їх в системи власної термінології, єдиного загального ставлення до них на сьогоднішній день нема. Бачимо комунікаційні коди в роботах К.Г. Юнга [12], які називаються архетипами, М. Еліаде [11] використовує термін "міфологеми", але за своєю суттю і ознаками вони відповідають глибинному значенню кодів.

Серед українських дослідників з комунікації маємо виділити В.В. Різуна [10], який досліджує комунікацію, але здебільшого на рівні саме масової комунікації, не приділяючи великої уваги міфичним та архетипічним зв'язкам; О.М. Гриценко і В.І. Шкляра [4, 5], що підіймають проблеми збереження національного культурного суверенітету і досліджують інформаційне суспільство та національний інформаційний простір; А.З. Москаленко [9], в роботах якого вже розглянуті не лише інформаційні і культурні війни в сучасній Україні та показана роздвоєність переживань ау-

диторії, що остаточно не пристає ні до імперських, ні до радикально національних поглядів, але їй приділена увага зв'язку і впливу національних архетипів на журналістську інформацію. Ще більший інтерес до архетипів, несвідомого, культурних та інформаційних просторів бачимо в роботах М.Й. Варія [2] і В.Д. Буряка [1], де цим проблемам відведене належне місце. Особливо це стосується робіт В.Д. Буряка, де підсвідоме пов'язане з національним, детально розглядається комунікація та кодування цього процесу.

Таким чином, досліджуючи нашу проблему і враховуючи її особливості, маємо опиратися на загальні базові комунікаційні закони, тож можемо скористатися працями вище названих вчених, а також Ю.М. Лотмана [8], Р.О. Якобсона [13], Дж. Лалла [7], що надасть нам змогу вибудувати власні комунікаційні відносини, які склалися в сучасній Україні.

Тому, опираючись на визначення Дж. Лалла, під кодом ми розуміємо систему знаків, сформованих і прочитуваних засобами культури, завдяки яким кодується і розкодується інформація [7; с.243]. Для підтвердження важливості ролі коду в процесі комунікації ми, погоджуючись з В.Д. Буряком [1], визначаємо коди, про які буде йти мова, як комунікаційні коди.

Мета. Довести важливість вивчення національних комунікаційних кодів, які активні в культурно-інформаційному просторі України.

Для досягнення мети маємо виконати такі завдання:

- окреслити культурно-інформаційні поля, що діють на території України;
- визначити, де і завдяки чому можна чітко виокремити головні комунікаційні коди, зокрема, завдяки розгляду якої преси це можливо зробити;
- вказати на проблеми використання комунікаційних кодів в контексті різних культурно-інформаційних полів, окреслити можливі виходи з ситуації, що склалася;
- описати базовий комунікаційний код "Україна", на якому тримається національне культурно-інформаційне поле, його структуру і можливості збільшення активізації в боротьбі культурно-інформаційних полів сучасності.

На думку Ю. Лотмана [8] і З. Якобсона [13], комунікація відбувається за допомогою передачі інформаційного повідомлення, яке може дійти від адресанта до адресата тільки завдяки архівації, кодуванню адресантом і подальшому розкодуванню адресатом. При цьому надзвичайно важливим є збіг системи кодів, що були використані адресантом, і системи, якою скористається адресат, якщо цілі коди або їхні елементи при розкодуванні мають у свідомості і підсвідомості адресата відмінні (іноді дуже сильно відмінні) значення, то само повідомлення або не буде сприйняте, або буде зрозуміле неправильно, тобто в будь-якому з цих випадків відбудеться значне викривлення поданої інформації. Це надзвичайно важливо в сфері журналістики, бо саме правильне, адекватне розуміння повідомлення має забезпечити автор, щоб вплинути або просто проінформувати свою аудиторію.

Дуже цікавим є те, що в Україні, завдяки історичній ситуації, фактичній двомовності і величезній залежності від культурно-інформаційного поля Росії, відбувається своєрідне дублювання кодів, які активізуються при кодуванні і розкодуванні повідомлення. Таким чином можна сказати, що вибір кодів впливає не лише на адекватне розуміння повідомлення, але й в тому чи іншому випадку визначає (це стосується головного коду, якому підкорюються всі інші, вбудовуючись в систему), до якого культурно-інформаційного поля буде приєднаний адресат, через призму якої кодової (в нашому випадку навіть національної) системи він сприйме повідомлення.

Повідомлення ж, вписане у сталу систему, має ще більший вплив на адресата і підкріплюється його колишнім емоційним досвідом (хай і схематичним, зведеним до навішування ярликів), обумовленим світоглядною системою культурно-інформаційного поля, в якому він знаходиться.

І враховуючи те, що на території України від здобуття незалежності в 1991-му існують два активних поля (реально активізація протистояння відбувається трохи раніше - наприкінці восьмидесятих), боротьба за світоглядну (тобто і за політичну, ідеологічну, культурну) домінують окремих

кодів є яскравою і надзвичайно важливою для адекватної передачі інформації. Бо без адекватної комунікації між людьми, та й навіть у самому культурно-інформаційному полі, неможливе нормальне функціонування державних інституцій і суспільних відносин.

Тому набуває великого значення дослідження головного коду, який активізує світоглядну систему, можливе викривлення його базової інформації на шляху від адресанта до адресата або підміни частини цієї інформації задля використання "понівеченого" коду в своїй власній системі.

Відомо, що комунікаційні коди використовуються в усіх царинах життя від міжособистісних стосунків до шедеврів мистецтва, завдяки чому вони і стають шедеврами, апелюючи до світоглядних кодів аудиторії, вбудовуючись як активні елементи в особистий і колективний світогляд, набуваючи статусу особистого емоційного досвіду. Якщо розглядати пресу, то пошук кодів децю спрощується, бо в пресі завуальованість вкладеного у повідомлення коду зведена до мінімуму, це відбувається через специфіку роботи преси з аудиторією, в пресі також бачимо намагання нівелювати авторську (журналістську) суб'єктивну інтерпретацію як самого повідомлення, так і коду, прагнення вписати в думки і переконання аудиторії світогляд журналіста. Тому можемо досить чітко бачити ці коди.

Концепції видань, їхня спрямованість та контекст визначаються здебільшого своєрідним тяжінням видання до одного з функціональних полюсів: інформувати або впливати. Цікавим є те, що домінування інформаційної функції зменшує різноманіття кодів, посилюючи свою залежність від світогляду, який виданню нав'язує те чи інше культурно-інформаційне поле, а самі коди не мають творчої взаємодії з полем.

Домінування функції впливу, точніше прагнення впливу через інформування або навіть маніпуляцію, спричиняє не просто активізацію кодів, але й їхній взаємний вплив з культурно-інформаційним полем, до якого належить код, і діалог або боротьбу з іншими полями, які претендують на домінують. Можна навіть сказати, що ці активні коди впливають через поле і на пасивні коди,

які ми бачили в інформаційній пресі. Але при розгляді активних кодів маємо врахувати існування активного контексту.

На сьогоднішній день можна виділити три таких найбільш значимих контекстів: культурний, політичний, релігійний.

Культурний контекст (і таким чином преса культурно-літературного спрямування) дуже сильно затьмарює код не лише суб'єктивним сприйняттям, але й вбудуванням у кодову систему власних світоглядних установок, бо журналісти такої преси є здебільшого авторами-літераторами.

Контекст політичний теж має свою специфіку, але основною перешкодою для розкодування і розуміння головних кодів є те, що в політичній пресі надзвичайно велику увагу приділяють допоміжним кодам, роль яких грають швидкоплинні політичні події, інтриги, недовомки тощо, створюється штучне поле, яке хоча підкорюється головному культурно-інформаційному полю, але при дослідженні дуже важко відділити дійсне бачення головного коду від тої призми, яке надається сьогоднішньою актуальністю суспільно-політичних подій в країні.

Релігійний контекст теж вирізняється з поміж інших своїми особливостями. Він також створює власне поле, яке підкорюється загальному, але поле те є стійким (в Україні це здебільшого християнство), і досить легко відділити нашарування цього світобачення від самих кодів. Окрім того, цей тип світогляду настільки самодостатній (у його крайніх проявах), що політика, культура, мистецтво, злободенні проблеми і суспільні заворушення тощо знаходяться на периферії, використовуються як елементи, тобто не затьмарюються головні коди.

Тому можемо говорити про найчіткіше відображення, а через те кодування і розкодування, комунікаційних кодів саме в пресі релігійного спрямування (для України - християнського). І таким чином, розуміючи специфіку власних головних кодів, отриманих при аналізі комунікаційного кодування в пресі релігійного спрямування, можливо перенести цей досвід, в кожному випадку врахувавши специфіку, і на всі інші комунікаційні відносини в нашій країні.

Але ще до пошуку і виділення головних комунікаційних кодів треба вирішити питання їхнього адекватного застосування. В сучасній Україні історично склалося, що одночасно на суспільство впливають два культурно-інформаційних поля, чії коди виявляються більш активними, те і стає домінуючим (в дійсності

культурно-інформаційне поле з національними українськими кодами в основі від часів здобуття незалежності ставало домінуючим у всеукраїнському масштабі лише на короткий час, а потім поступалося культурно-інформаційному полю, що має в основі національні російські коди).

Матеріальне втілення цих полів можна спостерігати у фактичній двомовності населення України, і таким чином виміряти активну силу обох полів в конкретному проміжку часу. Підкорюючись одному з полів, людина підсвідомо ототожнює себе з цим полем і через його установки будує свої відносини з навколишнім світом, ставлення до країни, її політики, культури, народу, майбутнього і сьогодення, більшість уявлень і переконань людини є продуктом поля, тому всі державні перетворення не мають сенсу, коли вони не підкріплені домінуванням культурно-інформаційного поля з національними кодами в основі.

З іншого боку, політичні і культурні дії, ЗМК у стані двомовності змушені підкорюватися домінуючому полю, хай це домінування і не відповідає національним інтересам. Бо меседжі, які вони посилають, використовуючи коди недомінуючого поля (в нашій країні навіть до сьогодні не домінуючим є національне), не доходять до більшості аудиторії в цілому, не спотворюючи конкуруючим полем стані.

Якщо ж вони намагаються говорити однією мовою комунікаційних кодів з аудиторією (тобто кодами зрозумілими, адекватними, але не національними), то це не просто впливає на їхній світогляд (тобто автоматично на їхній ідеологічно-культурний творчий продукт, а політику, культуру взагалі), але й їхній авторитет підсилює чуже поле. І хоча меседж доходить до адресата, а комунікація залишається майже цілісною, але досягти стратегічних цілей таким чином не можна.

А поєднати коди двох полів, зробивши більш активними коди недомінуючого (українського) поля - зовні це виглядає як обговорення національних українських тем російською мовою, - дуже складно. Бо для цього у адресанта мають бути сильні світоглядні переконання, щоб не підпадати під вплив домінуючого, ворожого до нього поля. Та таких людей з об'єктивних історичних причин, як то засилля радянської ідеології і надзвичайно дієвого радянського культурно-ідеологічного виховання тощо, в Україні майже нема.

Яким же чином можна подолати цю ситуацію?

Складність полягає в тому,

що треба насамперед (не важливо, штучно чи природним шляхом) врівноважити вплив двох культурно-інформаційних полів, які діють на території України, щоб в такому стані було виховане нове покоління, чії комунікаційні коди спілкування і продукування повідомлень будуть здебільшого національні, що не дозволить іншому полю, яке втрапить свою домінують, знову її здобути. Подібний вплив на український народ, але з боку ворожого до нас поля, вже було зроблено в XIX столітті, як про те опосередковано свідчить В.І. Вернадський [3], тому навіть національне відродження, що припадає на початок XX століття, належним чином не розповсюдилось на масову свідомість і негативно позначилось на політиці Центральної Ради. Зараз має відбутися зворотний процес і "відвоювання" впливу на аудиторію національних українських культурно-інформаційним полем.

Але, щоб виростити цих комунікаторів, лідерів думок на всіх рівнях суспільства, треба зламати домінування чужого культурно-інформаційного поля. Зробити це можна саме через звернення до головних (тобто ще й глибинних) комунікаційних кодів національного поля, які через підсвідоме, як індивідуальне, так і колективне, вплинуть на аудиторію, причому завдяки грамотно побудованому впливу сприймуться не як чужі, а як власні переконання та установки.

Несвідомо культурна еліта (політична у цій справі майже не брала участі), ЗМК (також окремі видання або навіть окремі працівники) зверталися до цих глибинних кодів, тобто підґрунтя для всезагального звернення за останні два десятиліття вже створене. Але для того треба зрозуміти, що є в основі національних комунікаційних кодів України, а також як ці коди підмінюються в іншому культурно-інформаційному просторі, і що можна протиставити цим підмінам.

Розкодування і розуміння кодів, а ще більше їхній опис та осмислення потребують багато часу, тому ми зупинимось, на нашу думку, на найголовнішому коді для нашого національного культурно-інформаційного поля - коді "Україна".

Код "Україна" є складним утворенням, але саме він лежить в основі системи, яку являє собою наше культурно-інформаційне поле, всі інші коди, які перебирають на себе роль головних в тому чи іншому акті комунікації, все одно мають звернутися до цього коду за підтримкою, щоб бути пов'язаними з самим полем найміцнішими зв'язками та здійснювали енергетично-

інформаційний обмін.

Щоб адекватно сприймати код "Україна", який є надзвичайно складним, як і кожний код, на якому тримається природне домінуюче поле (загарбання території чужим полем природним, на нашу думку, не є), маємо звернутися до природи кодів взагалі.

Треба акцентувати увагу на тому, що код, як такий, і все, що з ним пов'язане, у науковій спільноті є питанням суперечливим і досі не вивченим. Це зумовлене тим, що коди дуже важко розглядати окремо від контексту, того місця (країни, народу) і часу, коли вони були активізовані у комунікації. До того ж різні коди мають різний ступінь активності, кочують від одного культурно-інформаційного поля, іноді змінюючись настільки невлучно, що виникає плутанина при їхньому порівнянні і дослідженні.

Так само, як і міф, код неможливо чітко означити - лише назвати. Це зближує код із міфом, його природою, бо навіть структура культурно-інформаційного поля є міфічною структурою. Так само, як і архетип, код має бути наповнений власним досвідом, бо підіймаючись з глибин несвідомого через колективне несвідоме, а потім через особисте несвідоме, і код, і архетип стають надбанням психіки тієї особи, яка згодом творчо втілює його в реальність, наповнивши повідомлення комунікаційним змістом. Ця риса походження з несвідомого зближує код із архетипом.

Взагалі-то, можна говорити, що міф, міфологема (за М. Еліаде [11]), архетип (за К.Г. Юнгом [12]), комунікаційний код (за Дж. Лаллом [7]) - це є по суті поняття не тотожні, але надзвичайно подібні, і можуть бути насправді різними рисами одного і того ж самого явища, що через міждисциплінарну і міжчасову плутанину в термінології розпалося на окремі частини.

Код "Україна", який можна назвати і образом, бо при його будові, щоб відобразити суть наповненості-ненаповненості, про яку йшлося вище, використовуються мистецько-художні засоби. Його також можна назвати і міфом, бо він найбільше з усіх має подібну до міфу структуру, певно через те він і є основою культурно-інформаційного поля, яке представляє.

Він розкладається на кілька взаємно пов'язаних частин.

По-перше, це образ держави, її втілення і бачення як ззовні (здебільшого збогади тих, хто знаходиться в полі, про це зовнішнє бачення), так і з середини. Проекція образу надзвичайно сильна, впливає і

на імідж держави, насамперед в очах своїх громадян, і на політичну складову життя взагалі.

По-друге, це носії міфу, якими є народ. Цей момент розкладається ще на кілька частин: образ цілісного народу як загального і образ українця як конкретного представника, носія міфу, елементу, на якому тримається культурно-інформаційне поле.

По-третє, це виразники міфу. Відомо, що міф (тобто і культурно-інформаційне поле), щоб нормально функціонувати, потребує і носіїв, і виразників (за часів Центральної Ради були виразники, але не вистачало носіїв, в сучасній Україні – навпаки). Але виразники мають величезну перевагу перед носіями, бо працюючи безпосередньо з комунікаційними кодами, будучи найвищим рівнем комунікаторів, вони можуть змінювати саме культурно-інформаційне поле. Носії ж цієї можливості позбавлені через об'єктивні психологічні причини, пов'язані зі здібностями і якість психіки. Виразники міфу в сучасному суспільстві є здебільшого публічними людьми, діячами культури, політики тощо.

По-четверте, ставлення до окремих елементів, як то, наприклад, герб, прапор, калина, Дніпро, минулі історичні події, діячі політики, мистецтва, письменники, знаменні місяці і таке інше, що стало повним або частковим втіленням національних архетипів, набуло значової або символічної природи, що автоматично відсилає нас до загального основного коду культурно-інформаційного поля. Їхня інтерпретація і розуміння створюють додатковий простір для розвитку головнішого від них комунікаційного коду "Україна".

По-п'яте, це міфопоетичний образ самої України як міфічної героїні, її часткове відображення знаходимо в фольклорі, народних уявленнях, образах божеств, художніх творах, масовій свідомості тощо. Це є найскладнішою частиною коду, де сходяться як дійсно глибинні психічні сили, так і суб'єктивне художнє бачення.

Складаючись з цих основних п'яти утворень, код "Україна" є утворенням, дуже залежним від часу (особистий досвід, суспільно-політичні ознаки часу) і водночас дуже сталим, бо при пильному розгляді і аналізі наукових праць, починаючи від робіт, наприклад, М.І. Костомарова [6], та етнографічних нарисів, що йдуть ще у більшу давнину, виявляється, що по суті цей код залишався незмінним завдяки своїй міфічно-архетипічній

природі. Це робить його актуальним і сьогодні.

Коди, міфи і образи, пов'язані з неприродним для нашої країни російським полем, мають розглядатися здебільшого як заставлення або протиставлення до аналогічних українських кодів на всіх рівнях, щоб бачити можливості (і реалізовані також) підмін, коли образ України підмінюється, наприклад, образом Росії з невластивими для України характеристиками і таке інше.

Але є можливість за допомогою інших кодів та інформаційних впливів, при підтримці поля, втрутитися в комунікацію не лише при зверненні інших кодів до цього базового коду, але й при активізації самого базового коду "Україна". Впливаючи на один з вище визначених загальних елементів, підмінюючи його частини, елементи, змінюючи контекст, відкидаючи багатогранність і акцентуючи увагу на одному чи кількох вигідних для себе рисах ("Україна – молода дівчина, що завжди плаче, бо вона нещасна", "українці мрійливі і ледачі", "моя хата скраю – нічого не знаю" – прикладів можна навести безліч, вони виникають в кожному випадку свої), можна створити своєрідну призму, якою є неприродне для цієї території і народу культурно-інформаційне поле, що буде викривляти кожне повідомлення, заковане не його кодами, як це і сталося в Україні.

Подолати цю культурно-інформаційну кодову призму можливо лише завдяки тому, що національно забарвлені коди, що їх підпитує своєю силою несвідоме, є більш природними, ніж чужі коди, якими змушені користуватися люди, котрі з історично-політичних причин опинилися не в своєму культурно-інформаційному полі.

В Україні ця можливість підсилюється ще й тим, що імперські налаштована масова свідомість комунікаторів чужого поля, багатостолітня робота культури та ідеології на закріплення імперської масової свідомості, щоб поєднати в собі і підкорити різні народи, об'єднавши їх формально під владою одного культурно-інформаційного поля (яке, до речі, зараз тримається на єдиному елементі – російській мові, - що робить його дуже вразливим, відмова від мови для цього поля означає безповоротну втрату носіїв), приглушило, можна сказати, припало національні російські коди. Тому при протиставленні з активними кодами інших народів, що були частиною імперії, російські коди, а таким чином і культурно-інформаційне поле, їм програв.

Що ж стосується українських національно забарвлених кодів, то вони потенційно є дуже активними, бо збереглися ще ті прадавні зв'язки, які закріплювалися за часів язичництва. Українська міфологія не знає виділення Космосу з Хаосу і створення образу трікстера (він з'являється тоді, коди найдавніші шари міфологічного світогляду "відмирають"), не знає дійсного пантеону богів (пантеон Володимира – штучне утворення), взагалі природа ще не позбавилася міфічної сили, не стала інструментами окремих богів (як то бачимо в Давній Греції), не перейшла з усного викладу в писемне, тобто має всі характеристики живої міфології.

Надалі, після Хрещення Русі, ця міфологія підмінює собою християнське вівчечення. Особливо це помітно серед українців, бо північний народ частково поборює "старий" світогляд, ці відмінності можна побачити насамперед в релігії. Підтвердженням тому на нашій території можуть слугувати, наприклад, УПЦ КП та УПЦ МП, чії суперечності в основі своїй ідуть ще з тих давно минулих віків. Церква змушена змінювати свій світогляд, трансформувати вчення під народні уявлення, підмінити язичницькі свята і звичаї своїми, "забуті" божества стають святими тощо. Врешті-решт, форма постає як християнська, а наповнення по суті залишається минулим світоглядним утворенням.

І лише XIX століття при активному сприянні виразників неприродного для нашого народу культурно-інформаційного поля активність українських національних кодів знижується, та впродовж двох останніх десятиліть XX

століття відбувається їхнє повернення до активного стану, пошуку і природного (хоч і пошлого, на жаль, без втручання з боку держави) виховання виразників, залучення до культурно-інформаційного поля нових носіїв.

Цей процес надто повільний, враховуючи те, що збоку виразників (хай якими б слабкими не були на сьогодні національні російські коди) чужого поля, яке претендує на територію сучасної України, ведуться активні дії, що за своїми ознаками є справжньою культурною війною, як її розуміє Дж. Лалл [7]. Тому природний шлях становлення культурно-інформаційного поля нашої держави є надто млявим і непередбачуваним (активну фазу розвитку поля вже кілька разів було обірвано за часів нашої недавньої історії – Переяславська Рада, зруйнування Січі, розгром Центральної Ради тощо), що може знову повернути національні комунікаційні коди до стану "сну", коли вони не встигнуть реалізуватися найближчим часом, а Україна знову потрапить під повне владарювання культурно-інформаційного поля північного народу, що означає повне зникнення національного в усіх сферах життя, де є комунікація, а вона є усюди.

Окрім вище сказаного, треба враховувати агресію культурно-інформаційного поля США, яке за своїми ознаками є ще більш імперським, ніж російське, і процеси глобалізації, що вже повністю знівеливали національне в багатьох країнах Західної Європи. Тому відродження національного культурно-інформаційного поля в Україні, якщо зараз воно буде знову "приспане", на нашу думку, є дуже сумнівним.

Джерела:

1. **Буряк В.Д.** Поетика інформаційно-образної свідомості. Еволюція форм і методів вираження інформації (факту) в контексті інтелектуалізації творчої свідомості: монографія. – Дніпропетровськ: Видавництво ДНУ, 2001. – 372 с.
2. **Варій М.Й.** Політико-психологічні передвиборні та виборчі технології: навчальний посібник. - К.: Ельга Ніка-Центр, 2003. - 400 с.
3. **Вернадский В.И.** Украинский вопрос и русское общество // Дружба народов, 1990, №3. - с.247-254.
4. **Гриценко О.М.** Суспільство, держава, інформація. - К.: Національний університет ім. Шевченка, 2001. - 165с.
5. **Гриценко О.М., Шкляр В.І.** Основи теорії міжнародної журналістики. - К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2002. – 304с.
6. **Костомаров М.І.** Слов'янська міфологія: вибрані праці з фольклористики і літературознавства. - К.: Либідь. – 1994.
7. Лалл Дж. Мас-медіа, комунікація, культура: глобальний підхід. - К.: "К.І.С.", 2002. - 264 с.
8. **Лотман Ю.М.** О двух моделях коммуникации в системе культуры // Избранные статьи в 3 т. - Таллинн: Александра, 1992. Т.1. - с.76-89.
9. **Москаленко А.З.** Теорія журналістики: навчальний посібник. - К.: Експресс, 2002. – 336с.
10. **Різун В.В.** Теорія масової комунікації. - К., 2009.
11. **Элиаде М.** Аспекты мифа. - М.: "Инвест-ППП", СТ "ППП", 1996. - 240с.
12. **Юнг К.Г.** Архетип и символ. - М.: Ренессанс, 1991. - 304с.
13. **Якобсон Р.О.** Лингвистика и поэтика // Структурализм: "за" и "против". - М. 1975.

Євген МІЩЕНКО

Сучасні соціально-економічні проблеми сільського населення України, стимулюють увагу багатьох дослідників до тематики ментальності українського селянства ХХ століття. Адже такі процеси як урбанізація, відтік сільського населення в міста, занепад сільського господарства, необхідно вивчати не тільки в соціальній і економічній площинах, а і в контексті трансформації ментальних структур українського селянства. Тому не дивно, що в сучасному вітчизняному історіографічному просторі збільшується інтерес до цієї теми, оскільки чимало соціально-економічних проблем сьогодення є наслідком трансформації ментальності українського селянина протягом ХХ ст.

Слід зазначити, що за останні двадцять років накопичилася певна кількість робіт із окресленої проблематики. Різноманітні ментальні аспекти життя українського селянства доби непу вивчали такі дослідники, як С. І. Дровозюк, І. В. Іщенко, Ю. В. Котляр, О. А. Удод та ін. Серед науковців, які цілеспрямовано досліджують ментальність українського селянства, можна виділити Ю. П. Присяжнюка, автора монографії «Українське селянство Наддніпрянської України: соціоментальна історія II пол. XIX – поч. XX ст.» [10], Г. М. Георгізова, причому останній спеціалізується саме по добі непу [3; 4; 5; 6]. Зі спеціальних джерелознавчих досліджень, присвячених даній тематиці, слід відзначити роботи Ю. А. Святця «Дайте відповідь на наше питання!». Історія щоденності селянства Катеринославщини в епістолярії доби непу» [11], «Історія щоденності в селянській епістолярії доби непу» [12].

Метою нашого дослідження є характеристика специфіки інформативності різних типів та видів джерел при дослідженні ментальності українського селянства доби непу. Мету даної роботи можна реалізувати через наступні завдання: 1) класифікація джерельної бази; 2) розгляд проблеми верифікації джерел; 3) встановлення інформативних можливостей різних видів джерел у дослідженні ментальності українського селянства періоду непу.

Об'єкт дослідження – ментальність українського селянства доби непу. Предметом даної роботи є джерельна база до дослідження ментальності сільського населення вищезначеного періоду.

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕНТАЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНСТВА ДОБИ НЕПУ:

СПЕЦИФІКА ІНФОРМАТИВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ

Розглянуто специфіку інформативних можливостей джерельної бази у вивченні ментальності українського селянства доби непу на прикладі різних типів та видів джерел.

Дослідження ментальності ставить перед істориком питання відбору і врахування специфіки джерельної бази, з якою він має працювати. Кожен тип чи вид джерела (якщо послугуватись типолого-видовою класифікацією) має певні інформативні особливості і перед дослідником постає завдання відбору і раціонального компонування джерельної бази дослідження.

Дослідження ментальності, як відомо, передбачає комплексний підхід, тому розглянемо в даному контексті як документальні, так і наративні джерела. Розпочнемо огляд з документальних джерел. Основною характеристикою даної групи джерел є їх масовість. З початком непу радянська влада вела досить активну роботу зі збору інформації стосовно настроїв селянства по відношенню до різного роду реформ та нововведень. Окрім того, що ця робота велася досить таки масово, вона відрізнялась певною систематичністю. Доказом тому є надзвичайно велика кількість як архівних матеріалів, так і опублікованих в археографічних збірках, що дає змогу сучасному досліднику скласти певну картину про ментальність селянина непівської доби. Здебільшого, така можливість з'явилася після розпаду Радянського Союзу, коли була розсекречена велика кількість архівних матеріалів, і історики отримали до них доступ. Справа в тому, що документальні джерела, які цікавлять дослідника ментальності, представлені в основному в вигляді секретних донесень і звітів ДПУ–НКВС та працівників партпарату. Як приклад можна навести документи, опубліковані в археографічному збірнику «Советская деревня глазами ВЧК–ОГПУ–НКВД. 1918–1939. Документы и материалы. В 4-х т.» [13]. Ці джерела, наче лакмусовий папірець, фіксують певний стан настроїв, реакції, загалом поведінку селянства стосовно дій влади з різних питань. Як відомо, ці складові проявляють ментальність найкращим чином, тим більше в такий пе-

реломний період для людей, яким був непу.

Ще однією з рис документальних джерел є їх досить високий ступінь достовірності. Така ситуація є досить симптоматичною, адже метою вищезначених донесень і звітів було з'ясування реальної, достовірної ситуації в країні. Адже, в кінці-кінців, від об'єктивності цієї інформації великою мірою залежало існування більшовицького правління, завдяки цьому коректувався курс компартії щодо селянства. Тому сама влада була зацікавлена в достовірності інформації, яку отримувала.

Досить цікавою рисою документальних джерел є те, що вони дають змогу ззовні поглянути на ментальність, тобто, спостерігаючи за поведінкою селянина. Це досить суттєво, адже ментальність найкраще можна дослідити, вивчаючи поведінку людей, так, у цьому переконані німецький дослідник Райнхард Шнайдер, чеський медієвіст Франтішка Граус та інші [9, с. 80, 94].

Документальні джерела часто лише констатують поведінку, погляди селянства. Таким чином, відсутня можливість відчуття емоційної, суб'єктивної оцінки стану речей з боку сучасників, що інколи заводять в оману дослідника і ускладнює йому процес вилучення об'єктивної інформації.

Щодо тематики документальних джерел, то в першу чергу документи торкаються економічних питань, які виникають навколо вирішення соціально-економічних проблем. Відомо, що політика радянської влади суттєво впливала на економічний стан українського селянства, а це в свою чергу суттєво змінювало ментальність селянина. В меншій мірі документальні джерела торкаються духовної і культурної тематики. В цих сферах як відомо, теж відбувалися суттєві трансформації. Намагання влади насадити нові культурні ідеали і антирегілійна пропаганда викликали у селянства певні зворотні реакції, поведінку, в яких проявлялась ментальна суть селянина тієї доби.

Наративні джерела можна поділити на два типи – писемні джерела і фонові джерела. До писемних наративних джерел можна віднести епістолярії, і твори мемуарного характеру: щоденники, спогади, автобіографії та ін.

Щодо епістолярних наративів, то їх можна поділити на дві категорії. Це, власне, листи селян, отримувачем яких часто були владні установи. Друга категорія, це листи представників інших верств населення, тематика яких стосувалась селянських проблем, або фіксувались ті чи інші настрої, уявлення селянства.

Головною особливістю селянських листів є те, що вони представлені від головного об'єкта дослідження – селянина. Це важливо, оскільки дослідник спостерігає ментальність безпосередньо, комплексно, ментальність, яка нарафінована через бачення інших людей. У цьому випадку завдання історика лише правильно підібрати інструментарій для вирішення поставленої задачі.

Ще однією особливістю використання епістоляріїв селян, є те, що вони дають змогу в деякій мірі реалізувати метод дедукції. В принципі уявлення одного селянина про себе і світ, його спосіб мислення, реакції і поведінка були характерними і для інших представників цієї верстви населення. В даному випадку є можливою реалізація принципу «розумної достатності», який передбачає, що для дослідження певної проблеми можна використовувати обмежене коло типових джерел, що не відіб'ється на репрезентативності, тим більше, коли питання стосується такого явища, як ментальність.

Але, разом з тим, слід враховувати, що українське селянство 1920-х рр., ще являло собою «безмислующее большинство» [7, с. 16]. І хоча цей вираз відомий медієвісту А. Я. Гуревич застосовував до середньовічного селянина, та все ж буде справедливим використати його і до непівських селян, які в переважній своїй більшості були неписьменними, а, отже, не залишали по собі великої кількості письмових джерел. Тому відносно епістоляріїв селян, слід враховувати той фактор, що грамотних селян було в рази менше, ніж неписьменних, і не завжди їх інтереси, уявлення, мислення і поведінка були тотожними. Виходячи з цього, дослідник має враховувати особистість автора епістолярного джерела і методом порівняння з аналогічними джерелами виявити схожість, чи

суттєві розбіжності між цими авторами. Таким чином, тут стоїть питання про формування репрезентативної вибірки, з урахуванням вищезначеного принципу «розумної достатності».

Щодо листів, які написані представниками інших верств населення, то вони за своїми характерними особливостями досить схожі з таким видом джерел, як щоденники. Як листи, так і щоденники, в основному написані працівниками партапарату, або ж представниками інтелігенції, і містять певну інформацію про селянські настрої, поведінку тощо. Основною характеристикою як листів, так і мемуарів, є їх суб'єктивізм [2, с. 305]. А тому дослідник обов'язково має враховувати особистість автора твору. Тому що від його настроїв, поглядів, положення в суспільстві і маси інших факторів, може залежати ступінь об'єктивності поданої ним інформації. До того ж, такі види джерел, як епістолярії і мемуарні твори, досить часто емоційно переважані, що допомагає побачити позиції автора відносно селянських мас і приблизно оцінити ступінь об'єктивності викладеної ним інформації. Прикладом можуть бути «Щоденники» С. Єфремова, які він вів протягом 1923–1929 рр. Так, з його творів можна вилучити певну інформацію стосовно селянської ментальності, особливо щодо питань відношення селян до влади, релігії. До того ж, з емоційного навантаження джерела видно, що С. Єфремов співчуває селянам і негативно ставиться до радянської влади [8, с. 151, 171, 250, 508, 636].

Стосовно творів мемуарного характеру, то вони, як і епістолярії, можуть бути написані як «неселянами» – інтелігенцією, робітниками, партійними працівниками, так і селянами, хоча останні менше, ніж перші. Головною особливістю мемуарних джерел, є те, що інформація, яка міститься в них, є відрефлектованою автором, і в певній мірі може бути неавтентич-

ною. Тобто, згадуючи минуле, автор обмірковує, аналізує його і з різних причин, мимоволі відсіює певні факти, події, які в минулому мали місце. Це в деякій мірі ускладнює роботу дослідника, оскільки, крім врахування особистості автора джерела, дослідник має враховувати час написання мемуарного твору, щоб тим самим зрозуміти позиції автора твору на момент його написання. Так, наприклад, автор даного дослідження ознайомився з автобіографічним твором селянина П. Ф. Байсари 1912 р. народження, який проживав в с. Жовтому, П'ятихатського району, Дніпропетровської області. Цей рукопис Петро Филимонович написав в 1960-х рр., коли пройшов шлях від партійного працівника і до сторожа на елеваторі. В своєму творі він досить яскраво описує дитинство, період непу, який припав на його юність, повсякденне життя, звичаї села. В той же час, досить обережно описує події 1932–1933 рр., згадуючи лише про «голодовку», а дату її – 1932 рік, закреслив, наче її і не існувало [1]. Тобто, як бачимо, мемуарні твори можуть стати цікавим джерелом з вивчення ментальності селян, але слід враховувати вищезазначені особливості даного виду джерела.

Окремо знаходяться фонові джерела. В основному це свідчення самих селян, які зафіксовано в фонографічний спосіб. Головною особливістю фонових джерел є те, що дослідник має можливість спостерігати за мовою, інтонаціями людини, а це дає змогу скласти більш комплексну, повну картину, як про об'єкт дослідження, так і про той час, який він згадує, описує.

Фонові джерела мають ряд специфічних особливостей, на які дослідник ментальності має звертати увагу. По-перше, це питання віку носія інформації. До нашого часу майже не залишилось тих людей, які жили за часів непу, і які могли б передати інформацію про цей період, як безпосередні носії ментальності тієї доби. Часті-

ше дослідник зустрічається з свідченнями людей 65–75-річного віку, тобто дітьми тих людей, які жили в 1920-х рр. А отже інформацію, яку вони знають, чули від своїх батьків про цей період, можуть розповісти з певною долею спотворень і неточностей. Але, як прямий носій ментальності тієї доби, вони виступати не можуть. Оскільки ментальність має властивість змінюватись з часом. Таким чином, ментальність батьків буде дещо відрізнятися від ментальності дітей. Як бачимо, фонові джерела мають спільну особливість з мемуарними. Вони в значній мірі неавтентичні. З плином часу, у людей певною мірою змінюються погляди, поведінка, мислення, уявлення відносно багатьох речей. А тому, на ті глибинні ментальні пласти, які Ф. Бродель називав «темниці довгого часу» [9, с. 21], котрі майже не змінюються зі зміною поколінь, будуть накладені поверхневі пласти ментальності, які сформувались на протязі життя. Тому завдання історика – виділити глибинні ментальні структури із масиву ментальної інформації, який нашарувався ззовні. Особливо такі речі вдаються, коли людина звертається до фольклору. Тобто, люди похилого віку починають згадувати пісні, казки, приказки, які їм розповідали їхні батьки, або навіть дідусі і бабусі. Таким чином, дослідник має змогу виділити ментальну суть, наприклад того ж непівського часу, яка в усній формі передавалась через покоління. В принципі, фольклорні і фонові джерела досить взаємопов'язані, тому що близькі за суттю та джерелом походження.

Отже, в ході дослідження отримані наступні висновки:

По-перше, комплексне використання різних типів та видів джерел дає змогу більш повно поглинути на ментальність українського селянства доби непу, а тому, класифікуючи джерельну базу дослідження, дослідник має враховувати специфічні властивості і можливості кожного виду джерела;

По-друге, різні види та типи джерел мають різний рівень достовірності та автентичності. Так, документальні джерела в силу своєї природи походження і призначення мають досить високий рівень достовірності. Наративні джерела, такі, як епістолярії та мемуари, несуть в собі велику долю суб'єктивізму і емоційного навантаження, а отже, дослідник має враховувати ці фактори, щоб з'ясувати рівень їх достовірності. До того ж, різні наративні джерела мають різний рівень автентичності. Так, автобіографічний твір і фоновий документ будуть суттєво відрізнятися за цим показником від щоденника;

По-третє, інформативні можливості різних типів і видів джерел є різними. Наприклад, документальні джерела, такі як донесення ДПУ–НКВС, несуть інформацію констатуючого характеру, де лише фіксується поведінка селянства. Це дає змогу поглянути на ментальність селянина ззовні, адже саме поведінка проявляє ментальну суть. Наративні джерела суб'єктивні за своєю суттю, містять інформацію оцінюючого характеру. Якщо автором джерела виступає сам селянин, то дослідник має можливість побачити ментальність, так би мовити «зсередини», від головного об'єкту дослідження.

Загалом, окреслена тематика має значні перспективи дослідження. Адже, вивчення проблем ментальностей лише набирає оберти на вітчизняному історичному просторі. В даній роботі була зроблена спроба визначити певні специфічні властивості джерельної бази при вивченні ментальності українського селянства доби непу. В перспективі, зростаюче зацікавлення до дослідження проблем ментальності історії безсумнівно потягне за собою необхідність створювати комплексні роботи джерелознавчого характеру з даної тематики.

Список використаних джерел та літератури:

1. Автобіографія Байсари П. Ф. [1912–1961]. 46 арк. // Особистий архів Міщенка Є. М.
2. **Воронов В. І.** Джерелознавство історії України / В. І. Воронов. Д.: Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2003. – 336 с.
3. **Георгізов Г. М.** Модифікація селянського менталітету за часів НЕПу / Г. М. Георгізов // Український селянин: Зб. наук. праць. – Черкаси, 2003. – Вип. 7. с. 41–43.
4. **Георгізов Г. М.** «Червоні свята» як засіб атеїзації українського села у 20-ті роки / Г. М. Георгізов // Матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції «Наука і освіта». – Д., 2004. – Т. 4. с. 33–34.
5. **Георгізов Г. М.** Вплив комуністичної доктрини на трансформацію релігійної свідомості українського селянства періоду НЕПу / Г. М. Георгізов // Православ'я – Наука – Суспільство: проблеми взаємодії / Матеріали Другої Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Черкаси, 2004. – с. 145.
6. **Георгізов Г. М.** «Антирелігійний фронт» та селянська свідомість доби непу / Г. М. Георгізов // Матеріали науково-практичної конференції «Научные исследования и их практическое применение. Современное состояние и пути развития». – О., 2005. – Т. 5. – с. 73–74.
7. **Гуревич А. Я.** Средневековый мир: культура безмолвующе-

го большинства / А. Я. Гуревич. М.: Искусство, 1990. – 395 с.

8. **Єфремов С. О.** Щоденники 1923–1929 / С. О. Єфремов. К.: ЗАТ «Газета «Рада», 1997. – 848 с.

9. История ментальностей. Историческая антропология: Зарубежные исследования в обзорах и рефератах. М.: Рос. гос. гуманит. ун-т, 1996. – 254 с.

10. **Присяжнюк Ю. П.** Українське селянство Наддніпрянської України: соціоментальна історія II пол. XIX – поч. XX ст.: Моногр. / Ю. П. Присяжнюк. – Черкаси: Вертикаль, 2007. – 640 с.

11. **Святець Ю. А.** «Дайте відповідь на наше питання!». Історія щоденності селянства Катеринославщини в епістолярії доби непу / Ю. А. Святець // Наддніпрянська Україна: історичні процеси, події, постаті: Зб. наук. пр. / Редкол.: С. І. Світленко (відп. ред.) та ін. Д.: Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2005. Вип. 3. с. 221–235.

12. **Святець Ю. А.** Історія щоденності в селянській епістолярії періоду непу / Ю. А. Святець // Укр. селянин: Зб. наук. пр. / Редкол.: А. Г. Морозов (відп. ред.) та ін. Черкаси: Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, 2006. Вип. 10. с. 152–156.

13. Советская деревня глазами ВЧК–ОГПУ–НКВД. Документы и материалы / Под ред. А. Береловича, В. Данилова. – М.: РОССПЭН, 2000. Т. 2: 1923–1929. – 864 с.

ВІКЕНД У МІСТІ ЛЕВА

• МАНДРІВКИ

Нарешті, природа дала зелене світло деревам, сонцю, квітам, людям, почуттям. Зазеленіло все в одну мить, і нас потягло на пригоди. Весняним маршрутом обрали місто Львів. Славнозвісне місто Лева, хмільного пива, неперевершеної кави і неймовірно романтичного духу.

Під стукіт коліс мріяли і чекали, коли поринемо у світ історії та романтики. Зустрів нас Львів ясною посмішкою погожого дня і мешканців, які охоче вітали гостей міста.

Багатою відома площа Ринок. По її периметру стоять будинки різних кольорів, а коли йдеш нею, під ногами приємно відлунюється бруківка. Сьогодні в кожному будинку знаходяться відомі кав'ярні або ресторани, також музеї та лавки сувенірів. У центрі площі розташована Ратуша, коли підіймаєшся з четвертого поверху ще на 65 метрів, то з висоти пташиного польоту перед очима з'являється така краса, що можна втратити свідомість. Тут тобі, як на долоні, усі кам'яниці, собори, костьоли, вулички і головний проспект. А сам Львів оточений зеленими деревами наче надійним живим муром. Здається,

що і прапор, що майорить на шпилі Ратуші, по-особливому жовто-блакитний, яскравіший у цьому місті.

Довелося побувати в такому тематичному закладі, як «Криївка». Це ресторан, де вітаються паролем: «Слава Україні!», не впускають, доки не вип'єш медовухи і не відповіси паролем: «Героям Слава!». Інтер'єр витримано у військово-польовому стилі: столи - дерев'яні, посуд - залізний, а меню надруковано на газеті. Скрізь у помешканні висять плакати воїнів ОУН УПА і відомий усім портрет Степана Бандери. Якщо є бажання, гості можуть перевдягнутись у військову форму і зробити фото з кулеметом або гвинтівкою.

Підбадьорені теплою зустріччю «Криївки», рушаємо бруківкою до Львівської опери. Цей театр вважається одним з найкрасивіших в Європі. І це справді так. Милуємося стародавньою архітектурою Львова, йдучи головною вулицею Свободи. В контрасті зі старовиною височіє сучасний Львівський пивоварний завод. Його історія вражає, а пиво надихає на добрі справи. В музеї пивоваріння можна дізнатися про всі тонкощі виготовлення цього напою і на місці продегустувати деякі сорти.

Куди не кинеш оком, скрізь бачиш то старовинний костюл, то церкву. Майже всі вони знаходяться в чудовому стані, відреставровані, хоча їм не одна сотня років. Приємно бачити, що місцева влада небайдужа до цінностей краю. Також здивували знижки на квитки для студентів у музеях та місцевому транспорті.

Трохи стомлені, але ще не насичені по вінця, виходимо подивитися на вечірній Львів з мільйонами миготливих вогників. Романтичність і стародавність міста розбурхує уяву. Ввижаються лицарські поєдинки, коні, карети. Зорі, повний місяць, стукіт кінських копит по бруківці... Але це не видіння, ми дійсно побачили лицарський бій, хоч і влаштований студентами-театралами. Посмішка меш-

канців міста віддзеркалюється на наших обличчях. Теплий прийом, що й казати.

Було б злочинним поїхати зі Львова, не спробувавши їхньої кави. Хочу, щоб ви відчули той львівський дух. Лише уявіть: дев'ять година ранку, неділя, цвітуть вишні, вони стоять залиті білим цвітом. Ви зручненько влаштуєтесь у плетеному кріслі, віє вітерець, весняний, пахучий. До вашої свідомості доноситься аромат. Тонкий, ненав'язливий, ніжний, як полум'я свічки, аромат свіжовареної кави. Уважний і ввічливий офіціант приносить філіжанку і з посмішкою говорить: «Прошу, пані!» І ви розумієте, що день не може не вдатися. Смачнішої кави, як у Львові, подекуди, немає. Я вірю.

Перед нами цілий день і ніч стукот коліс. Серце повниться спогадами, свіжими і рухливими. Хочеться приїхати додому і говорити рідною, українською мовою, посміхатися і так само ввічливо і по-братськи ставитись до людей. Ми зможемо це зробити, варто лише спробувати.

Тетяна СУГАК.
студентка Національного
гріничного університету,
група ЕГ-06-3.

На знімку: місто Лева з висоти пташиного польоту.

Євген
БАДІН

ГЕТЬМАНЩИНА МАЗЕПИ І МОСКОВІЯ ПЕТРА І

В 1687 році за допомогою доброго хабара князю Голіцину гетьманом Лівобережної України став Іван Мазепа, а в 1689 році після усунення від влади сестри Софії єдиним царем Московії став Петро І. Мазепі було за сорок, Петру - сімнадцять.

Мазепа - всебічно європейськи освічена людина. Він пройшов вишкіл польського королівського двору, мав гарні манери, був дуже приємною людиною у спілкуванні. Деякі з його сучасників згадували прямо-таки про талант гетьмана своїм поведінням зачаровувати людей. Мазепа - один з найбагатших українців свого часу, великий землевласник. Глибоко набожна людина, яка багато зробила для розбудови православних церков в Україні. Досвідчений політик, який ще з молодих літ пам'ятав визвольні змагання Хмельницького і Виговського. В своїх діях спирався не на народ, а на старшину,

заводив панські порядки на українських землях. Для народу це був перш за все - пан. М.С.Грушевський зазначає, що з 1701 року Мазепа запровадив обов'язкову дводенну панщину для селянства.

Цар Петро не мав ґрунтовної освіти, грамотно писати він так ніколи і не навчився. ґрунтовний психологічний портрет Петра змалював англійський єпископ Джилберт Бернет: "Він людина дуже гарячої і запальної вдачі, який властиві надто брутальні пристрасті. Природну свою запальність він посилював тим, що в великих дозах пив бренді, який власноруч і з старанністю очищав. Він схильний до конвульсій у всьому тілі, і, схоже, що вони відбиваються і в його голові." Видатний російський історик В.О.Ключевський відзначав, що "поняття про суспільство і громадські обов'язки, громадянська етика довго... залишалися занедбаним кутом в духовному хазяйстві Петра."

Змалечку основною забавою Петра була військова справа. Армія і військовий флот - ці інституції були для царя в суспільстві основними, на них він заставив працювати все в державі. Змолоту він навчився добре бити в барабан: під цей барабаний бій і промаришувала країна за його правління.

А що являла собою українська автономія в складі Московії наприкінці 17 століття? Право українців обирати гетьмана існувало вже формально, все остаточно вирішувалося в Москві. На Гетьманщині постійно перебував московський військовий контингент. Козацька піхота була однією з кращих у Європі. Існувала ще стара українська судова система. Висока грамотність населення, навіть серед жіноцтва був великий процент грамотних. Непоодинокі випадки, коли українці продовжували набувати освіти в закладах Польщі, Італії, Німеччини, Голландії. В сфері

медичного обслуговування існувала мережа зелених лавок і з'явилися аптеки. Чоловіки голили бороду. Заможні люди носили польський одяг. Податки не були обтяжливими. Тютюн, на жаль, від турок і татар навчилися палити ще в 16 столітті. Навіть жили українці в іншому часі: адже з 1582 року Польща перейшла на григоріанський календар. Що стосується Запорізької Січі, то всі ці явища Гетьманщини були характерні і для неї, крім того вона була абсолютно самостійною в виборі кошового, курінних отаманів, в прийнятті рішень, була демократичним центром України.

Московія 17 століття — це країна з традиціями нічим не обмеженої царської влади. Ніяких демократичних інституцій не існувало і не існує. Войовнича країна, яка постійно здобувала нові території. У московських церковників виникла претензія: бути третім Римом. Країна ізольована від наукових і культурних набуток Західної Європи. Країна, де рабський труд на поміщика був давньою нормою. Населення на 99% було неграмотним. Не мала жодного вищого учбового закладу. Становище жінки: прислуга для чоловіка.

Чоловіки позаростали страснолюдиними бородами. Жила Московія за календарем від створення світу.

Як же змінилося життя українців і москвитів за останнє десятиліття 17 століття і першу чверть 18 століття?

Треба сказати, що дісталось по самі вінця і московському люду, і українцям.

До 1694 року, коли Московією фактично правила мати Петра Наталія Нарішкіна, життя пливло в основному розмірено в старому річищі. Петро продовжує забави з власними полками, вивчає токарну справу, регулярно пиячить по кілька днів поспіль у авантюриста Лефорта, встановлює позашлюбний зв'язок з Анною Монс. Але в 1694 році мати Петра помирає, і він починає царювати цілком самостійно.

І зразу вдарив барабан: з 1695 року почалися азовські походи. Чотири роки поспіль українські козаки за наказом Мазепи (а тому наказав цар) приймають участь у цих походах. Московія завойовує вихід до Азовського моря. Людські жертви походів ніким не підраховані.

В 1700 році барабан загуркотів в іншому місці: почалася довга Північна війна зі Швецією. Для того, щоб перемогти в цій війні, Петро здійснив небачену мілітаризацію країни. Він запровадив рекрутський набір, щоби на місце загинувших завжди поставали свіжі воїни. Армія була збільшена. Окрім армії вперше в країні з'явився військовий флот, який теж потребував людей і коштів. Ще продовжувалася війна з Швецією, а в 1711 році барабан вібрував аж у Молдові: Петро знову зчепився з турками, але дуже невдало. Турецько-татарська армія за допомогою шведських і українських загонів взяла в міцне оточення армію царя. Московія втратила вихід до Азовського моря, всю Правобережну Україну, окрім Києва.

Всі ресурси Московської держави кинув цар на створення сучасної армії та флоту. А для цього потрібні були великі кошти. Податки зросли в п'ять з половиною разів. В 1710 році армія і флот з'їдали 78% державного бюджету. Саме для утримання розквартированої армії були створені 8, а потім 9 губерній, якими керували військові генерал-губернатори.

Мало народу було військового лиха, так з'явилися інші великі біди. В 1703 році починається будівництво нової столиці Санкт-Петербургу. Це треба ж було придумати

таке: будувати столицю на самісінькому краєчку країни, та ще в такому погібеліному місці. Скілки в тамтешніх лісах і болотах загинуло від важкої роботи, хвороб, знущань москалів і українців, знову ніколи ніхто не рахував, але те, що Петербург був збудований на кістках десятків тисяч простих людей, це поза всяким сумнівом.

Ще одним погібеліним для народу проектом було будівництво каналів. В Західній Європі цар надивився на побудовані канали, які значно розширювали можливості сполучення найдешевшим водним транспортом. Після завоювання Азова цар придумав будувати два канали, якими б ріки центральної Московії через притоки Волги і Дону поєднали з Азовським морем. Кілька років москалі та українці копали канали, збудували навіть 12 шлюзів, але Московія втратила Азов і циклопічна робота, яка забрала багато життів простого люду, величезні кошти, була кинута. Але цар не заспокоївся, і почалося будівництво каналів, щоб поєднати річку Москву з Невною, так звана Вишневолоцька система. І знову десятки тисяч москалів та українців по тверських та новгородських болотах і лісах замахали грабарками. Є свідчення полковника Черняка, з якого видно, що коштували українцям ці роботи. Черняк пише до сенату: "Тому я боюся, щоб не згубити тут козаків, як у минулому році - тоді їх хіба тільки третина повернулася додому, тому попереджаю сенат цим уклінним моїм листом і порабському прошу: звольте не допустити моїй команді остаточно загинути при каналній роботі..."

Підсумок каторжної роботи: з шести каналів, які копалися при цареві був посправжньому зроблений і працював тільки один.

Московський люду на неймовірну експлуатацію через податки, рекрутство, різні дуже важкі роботи відповідав розбіями, які за Петра стали масовим явищем. Цілі загони харцизяк, якими часто керували утікачі-солдати жили за рахунок грабунку приватних осіб, сел, міст. Генерал-губернатори без чисельної військової команди боялися пересуватися по своїй губернії. І це при тому, що московський люду ще з часів покарання стрільців добре знав жорстокість свого царя (Петро сам катував і вбивав стрільців, навіть власноруч написав інструкцію "Обряд, як звинувачений катується"), знав, що пощади бунтівникам не буде.

Надзвичайно важкі умови життя московського люду призвели до катастрофічного скорочення населення. Російський дослідник М.Клочков в книзі "Население Руси при Петре Великом по переписям того времени", надрукований в 1911 році, дійшов висновку, що якщо порівняти переписи населення Московії 1678 і 1710 років, то зменшення кількості відбулося на 20%, а в 1716 році скорочення населення досягло майже 33%. Не має точних даних, на скільки населення Риму скоротилося при патологічно жорстокому правлінні Нерона, але, мабуть, менше, ніж замордував Петро своїх громадян для власних державних інтересів.

Повернемося до Мазепи. Гетьман старанно виконував всі накази царя, чим і заслужив відповідну прихильність. Згодом гетьман зрозумів, що як вірно не служи, все одно твердого становища не матимеш. Влада царя не обмежена сеймом, як в Польщі, законів для царя не існує. Поки він стараннями заслужив у царя певну довіру і повагу, але варто припуститися маленької похибки, і ласка царя може перетворитися на катівню. Крім того Мазепа бачив, що цар глумиться над традиціями свого народу, то тим більше для нього нічого не варті традиції українців, а українська автономія з деякими демократичними традиціями - це для його деспотичної централізаторської політики небезпечний анахронізм. Безумовно, Мазепа міг схилити голову, а ще краще зіграти роль блазня (а цар це дуже любляв). Але ж виховання і десь в глибині душі українське атрибутивне прагнення свободи ніяк не допускали його до перетворення в царського вельможного холопа. Допік його Петро до краю, раз багач і керівник автономії Мазепа спромігся на дуже рішучий крок: вирішив змінити сюзерена і пішов на союз з Швецією. Але не був Мазепа улюбленцем народу, то ж його заклик піднятися проти царя, не збурили українців на загальне повстання, навіть серед запорожців тільки частина підтримала гетьмана. Всі сподівання Мазепи були тільки на непереможну армію шведського короля Карла XII.

Але не сталося. Лють Петра на повсталих українців прийняла властиві йому найжорстокіші форми: кількатисячне населення Батурина знищене все - від немовляти до сторічного діда, зруйнована Запорізька Січ, а схоплені в полон запорожці закатовані й поплівли на острах всьому люду вниз по Дніпру на пущених карателями плотах. Ма-

зепі вдалося втекти, але незабаром від всього пережитого помер. Петро фактично призначає ручного гетьмана Скоропадського для керівництва українською автономією, а після смерті старого гетьмана відмовляється в призначенні будь-якого нового, навіть найслухнянішого. Фактично українська автономія була знищена, як і Запорізька Січ, при несамовитому царі. Мало цієї біди, так цар добрався і до мови. Державною мовою була тільки московська, а з 1721 року навіть "святе письмо" заборонялося передруковувати з давніх українських книжок, а лише з "московських". Висновок: Петро нищив українське у всіх сферах. Забрав навіть в України-Русі її назву і назвав Московію Росією, а українців обізвав малоросами.

Москалі назвали свого царя великим. Не народ назвав, народ здебільшого сприймав Петра як антихриста за його глум над церквою та ліквідацію московського патріаршества. Народ не створив жодної пісні чи оповідки, в якій би славив свого царя; немає радісних народних пісень і про будівництво Петербургу. Першим почав уславляти Петра його вірний ідеолог, церковний діяч і письменник Феофан Прокопович. До речі, українець, який став рупором політики московського царя. Апологет Прокопович створив перші панегирики Петру: "Панегирик" і "Сліпнікіон". Потім пішло й поїхало. Безумовно, це справа росіян називати чи не називати свого царя великою людиною, але ж деспот, який довів до зубожіння свій заляканий народ, реформаторська діяльність якого призвела до втрати майже третини населення, може називатися тільки великим злодієм.

Український народ в піснях, думах ніколи не називав Мазепу великим, хоча він й був знатним церковним благодійником, при ньому православна церква просто розквітла в Україні.

Великим для українського народу був гетьман Богдан Хмельницький. І не тільки через великі військові перемоги над поляками. При ньому виникла незалежна українська держава. При Мазепі це вже була автономія. Серед українців ходила оповідка, що після смерті Хмельницького потрапив до раю і з богом обідає за одним столом. А така йому шана через те, що український народ з неволі вивів, що вільні українці працюють на вільній землі. Мабуть, вищою народної оцінки історичної діяч не існує.

Провідники рубрики: почесний доктор теології Леонід ЯКОБЧУК та журналіст Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ

СВЯТЕ ПИСЬМО В УКРАЇНІ

Християнство, прийшло на береги Дніпра значно раніше його реформаторської, протестантської гілки.

Відомо, що про Христа українці почули ще до князювання Володимира Великого в кінці X ст. (близько 988 - 989 років). Багато людей приймало цю нову релігію. Вже в часи князя Ігоря, в 944 році, в Києві була побудована християнська церква Св. Іллі. Ольга, дружина Ігоря, прийняла християнство і багато княжих дружинників були християнами. А згодом княгиня Ольга приєдналась до Східної грецької церкви.

Християнство принесло нові ідеї в життя наших предків. Християнська релігія не тільки змінила світогляд, але принесла зміни в щоденному житті українського народу. Родова мораль язичницького суспільства замирала і зароджувалася нова мораль. Християнська релігія оголосила ідею доброзичливого і чесного ставлення до кожної людини, а не лише до члена свого роду чи племені. Християнська мораль забороняла багато вчинків, які дозволялись раніше, наприклад безкарне вбивство невільника. Християнська релігія ганьбила життя чоловіка з жінкою без шлюбу і порушення подружньої вірності. Церква заохочувала людей допомагати бідним, сиротам і вдовам, добре ставитись до подорожніх, справедливо поводитись зі слугами.

Разом з християнством прийшла в Київську Русь візантійська культура, яка поступово витіснила з побуту все старе. Почали поширюватися наука і мистецтво, появились книги на Русі, прийшла писемність, яка сприяла розвиткові української літератури.

Оскільки наші тема - Святе Письмо, то варто подивитися, як воно поширювалося у наших землях. Книги Святого Письма і книги церковнослужбові поширювали сербські і болгарські місіонери. Церковнослов'янські книги приходили з Болгарії і Сербії. Книги, які приходили з Греції, перекладали церковнослов'янською мовою. Перекладали ці книги спочатку серби і болгар, а потім цією працею займались українці, які перейняли від південних слов'ян слов'янську азбуку і знання церковнослов'янської мови, яка стала літературною мовою та існувала довгі віки в Україні, аж до

виходу „Енеїди“ Івана Котляревського, яка вийшла в народній мові 1798 року. Тепер церковнослов'янська мова є мертвою мовою так само, як антична грецька і латинська.

Отже, з приходом християнства в Київську Русь в кінці X ст. народилася релігійна (духовна) література, здебільшого книги Святого Письма, твори отців церкви,

• **ХРИСТІАНСЬКА СТОРІНКА**

апокрифічні книги, повісті, збірки різних творів і деякі твори наукового змісту.

Крім найдавнішої книги Святого Письма - Остромирової Євангелії - в Київську Русь прийшов переклад найнеобхідніших частин Біблії, здійснений місіонерами Кирилом і Мефодієм та їхніми учнями, в другій половині IX - першій половині X століть. Цей переклад був зроблений із Септуагінти, та з грецького тексту Нового Заповіту. Дуже популярною книгою Старого Заповіту був Псалтир, який вживався не тільки як богослужбова книга, а також, як навчальна книга для домашнього читання. Але найпопулярнішими були книги Нового Заповіту — Четвероевангеліє і Апостол. Апостолом називали послання апостолів.

А в 1581 році вийшла знаменита Острозька Біблія, яка з'явилась завдяки старанням князя Костянтина Острозького. Цю Біблію надрукував Іван Федорович в Острозі, після довгої звирки канонічних грецьких і латинських текстів та перекладів в церковнослов'янській мові. Острозька Біблія є першим повним виданням Біблії церковнослов'янською мо-

вою, в староукраїнському варіанті. Острозька Біблія віддзеркалює високу мовну культуру на Україні в XVI ст., бо текст є добре зредагований і має добрий переклад.

Готували Біблію до друку відомі просвітителі Герасим Смотрицький, Тимофій Михайлович; Іван Федорович; Діонісій Раллі, Євстахій Натанієль та інші.

Професор Острозької академії Кралюк пише, що фактично в Острозі вперше в Європі було здійснене науково опрацьоване видання Біблії. Хоча в її основі лежали грекомовна Септуагінта (Александрійський список), а також існуючі в той час старослов'янські переклади Псалтиря й Нового Заповіту, острозькі книжники використали різноманітні старослов'янські, грецькі, латинські, польські, чеські, а також й єврейські біблійні тексти. Вони здійснювали їхнє порівняння, дошукуючись „автентичного“ тексту.

Острозька Біблія - унікальна пам'ятка культури не лише українського чи всеслов'янського, а й загальноєвропейського значення. Головну роль у її появі відіграв князь Василь-Константин Острозький, який усвідомив потребу в такому виданні. Він зумів зібрати й організувати роботу людей, які довели цю працю до логічного завершення.

Подібну роботу в той час в Європі ніхто не наважувався робити.

Лише через якийсь десяток років з'явилися науково опрацьовані латинською мовою видання Біблії - Сікстіна та Клементіна.

Хоча Острозька Біблія вийшла старослов'янською мовою, в окремих її місцях відчувуються впливи тогочасної української розмовної мови.

Це було обумовлено, не лише консервативною орієнтацією видавців на православно-слов'янську традицію, а й деякими мотивами полемічного характеру. Видавці хотіли показати, що слов'янська мова придатна для богословських досліджень. Водночас видання книги цією мовою обумовлювалося тодішніми комунікаційними реаліями, які існували в православно-слов'янському світі загалом й в Україні зокрема.

Видання Острозької Біблії викликало значний інтерес. Вона поширилась не лише в Україні та країнах православнослов'янського ареалу, але й за їхніми межами.

Завдяки своїй авторитетності, Острозька Біблія визначила біблійний канон для православних слов'ян. На її основі в Росії були видані „первопечатная“ та Єлизаветівська Біблія, текст якої і зараз використовує Російська православна церква.

Острозька Біблія з'явилася у 1581 році і майже одночасно став відомий переклад Біблії українською мовою, який виконав шляхтич Валентин Негалевський в селі Хорошів, поблизу Острога.

Очевидно, в околицях села Хорошів уже склалася традиція перекладів біблійних текстів українською мовою. Це село було неподалік Кременця, де міг працювати першодрукар Франциск Скоруна. Поблизу Хорошева, в селі Двірець, починалася праця над Переспонницьким Євангелієм.

Можливо, що В. Негалевський, буваючи в Острозі, знав, що острозькі книжники готували до друку повний корпус біблійних книг старослов'янською мовою. Поряд з Хорошевим було село Сураж, доходить від якого йшли на видання Острозької Біблії.

А ще ж у 1580 році в Острозі був виданий Новий Заповіт з Псалтирем як частина майбутньої повної Біблії, а також алфавітно-предметний покажчик до Нового Заповіту. Можливо В. Негалевський був ознайомлений із цими виданнями і прийшов до висновку, що церковнослов'янська мова даної книги не зовсім зрозуміла навіть для освічених людей. Це й могло спонукати його до перекладу новозаповітних текстів українською мовою. Фактично це був перший в Україні Новий Заповіт, розрахований не лише на служителів церкви, а й на світських людей.

Цікаво, що у передмові до свого перекладу Валентин Негалевський писав, що здійснив свою роботу „...за намовою й наполяганням багатьох вчених, богобоязливих, Слово Боже милуючих людей, які по-польськи читати не вміють, а читаючи по-слов'янськи письмом руського викладу, слів не розуміють“.

Далі буде

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму "Відвертість", яка виходить в ефір щоп'ятниці о 21.15, на першій програмі Українського радіо.

Юлія КУПЧ

УКРАЇНИ

*О, Україно! Моя вічна доле!
Мій шлях - то моє щастя у віках.
І не покину я тебе ніколи.
Тобі пророчу щастя по зірках.*

*Мій сон, мої печалі й болі,
Залиште мене в спокої на мить.
Долонями затисну міцно скроні -
Нічого, пройде все, переболить.*

*"Караюся і мучусь та не каюся".
Простіть мені за все - я не свята.*

*Я перед величчю й могутністю схиляюсь:
Держава вічна — істина проста.*

*Мала частинка зірки-зоряниці,
Що затремтіла і упала вниз —
Моя душа не камінь і не криця,
А озеро гірких пекучих сліз.*

*Я буду жити вічно, пам'ятайте,
У травах, у барвінках, у житах.
І словом тихим ви мене згадайте,
Коли злетить у височінь мій птах...*

*О, Україно! Моя вічна доле!
Мій шлях - то моє щастя у віках.
І не покину я тебе ніколи.
Тобі пророчу щастя по зірках.*

Юрій
ГУК

СМОЛОСКИП СВОБОДИ

Історію пишуть історики, але творять її особистості. В кожному часі можна згадати тих, хто присвятив себе служінню рідній землі, своєму народові. Разом з тим, досить рідко трапляється, коли вчинок людини вражає не тільки своєю драматичністю, а також і готовністю до самопожертви, глибиною безмежної любові до Батьківщини. Одним з таких видатних синів нашого народу був Василь Омелянович Макух, який на прикладі свого життя і навіть смерті показав, що сила духу вища за силу влади.

Макух Василь Омелянович народився 14 листопада 1927 р. в с. Карів Рава-Руського, нині Сокальського, району Львівської області у селянській національно свідомій родині Омеляна Макуха та Єви Леуш.

Ще з юних років його світогляд, як українського патріота-націоналіста, формувался під впливом побожних, національно-свідомих, працюючих батьків та сусідів Миколи і Петра Дужих (перший — довголітній віце-голова "Просвіти", другий — відомий публіцист, редактор журналу ОУН "Ідея і чин", обидва — провідні члени ОУН), а також — в читальні товариства «Просвіта», яку очолював Іван Дужий, де Василь мав доступ до патріотичної літератури та під час спілкування зі своїми старшими друзями, членами ОУН, від яких перейняв практичні методи боротьби із окупантами краю.

Власне тому, коли у 1944 році західноукраїнські землі повторно захопили більшовики, добровільно став на шлях боротьби з поневолювачами. Доля його склалася так, що уже в листопаді 1944 р. потрапив до рук «енкаведистів». На допитах видав себе за Миколу Христославенка і, скориставшись слушним моментом, здійснив сміливу

втечу з пересильного пункту.

У кінці цього ж 1944 року добровільно вступив у ряди УПА. Ставши повстанцем, боровся хоробро, проявляючи героїзм і відвагу, за що неодноразово відзначався подяками своїх звершників. Його призначили у військову розвідку, в якій діяв під псевдом «Микола». Безпосереднім його командиром був повстанець «Завірюха» (прізвище не встановлено). До половини лютого 1946 р. тривав його двобій з окупантами. Захищаючи своїх земляків від грабунків, насильства та різних провокацій, «Микола» не раз вступав у нерівні сутички з енкаведистами. Довелось йому декілька разів із боями переходити радянсько-польський кордон з метою встановлення зв'язку з повстанцями Закарзоння. 14 лютого 1946 року відділ «Завірюхи» отримав наказ перейти кордон. Під час виконання завдання відділ зупинився на хуторі Соснина (біля села Бутини) Велико-мостівського району. «Микола» разом із повстанцем «Білим» розвідували навколишню обстановку, щоб встановити місце дислокації загону МВС, однак наштотхнулися на радянських прикордонників і вступили з ними в перестрілку. В цій збройній сутичці Василя Макуха було поранено — одна із куль спричи-

нила перелом правої ноги вище

коліна... Непритомним він опинився 15 лютого 1946 р. у стінах Велико-мостівського районного відділу МВС. Було важке слідство у Львівській тюрмі № 4 (сумнозвісні «Бригідки») і 11 липня 1946 р. Військовим Трибуналом Львівського гарнізону за статтями 54-1 "б" та 54-11 Карного Кодексу УРСР Макух В.О. був засуджений на 10 років каторжних робіт із обмеженням у правах на 5 років та з конфіскацією належного йому майна (кримінальна справа П-27504). Термін ув'язнення відбував у Дубровлазі (станція Потьма Мордовської АРСР) та в концтаборах Сибіру. 18 липня 1955 року був звільнений з ув'язнення і висланий на спецпоселення.

На засланні Василь Макух познайомився з Лідією Іванівною Запарою, родом із Дніпропетровська, жінкою складної долі. Ще коли Ліда була дитиною, померла її мама.

Батько, Іван Купріянович Запара (до війни був головою юридичної колегії адвокатів), згодом оженився вдруге. Коли німці відступали з Дніпропетровська, захопили із собою багато цивільних осіб, переважно жінок та підлітків, і відправили до свого рейху на примусові роботи. Серед цих бранців опинилася Лідія разом зі своєю мачухою Тамарою Степанівною Лук'яною. Дорогою вони познайомилися з професійними артистами Маріупольського театру, які були зорганізовані в так звану «агітбригаду», яка зі своєю програмою виступала перед німецькими військовиками. Завдячуючи неабияким вокальним здібностям, у цю бригаду потрапила мачуха, а заодно і Лідія. З того часу Лі-

дія Іванівна перебувала в цій «агітбригаді», з концертною програмою якої об'їздила Німеччину, Францію, Голландію, а потім до кінця війни працювала офіціанткою в навчальному центрі. На спроби німців завербувати відповідала відмовою. Після закінчення війни Лідія повернулася до рідного Дніпропетровська, але її відразу ж заарештували і за «зраду батьківщини» засудили на 10 років каторжних робіт у віддалених концтаборах Сибіру та 5 років заслання.

Перебуваючи уже на засланні, Лідія познайомилася з Василем Макухом, вони поступово зблизилися і покохали одне одного, їхнє кохання перетерпіло перше велике випробування — Лідія захворіла сепсисом (зараження крові), і Василь, щоб врятувати її, в зимову хуртовину на руках поніс Лідію до лікаря. Вчасно надана лікарем допомога врятувала Лідію - вона вижила.

Першою отримала волю Лідія Іванівна. Вона подалася до Дніпропетровська. А Василь Омелянович ще два довгі роки змушений був перебувати на засланні і тільки після остаточного звільнення 6 квітня 1956 року переїхав до неї, добував будинок Лідіної бабусі (зведених ще Іваном Купріяновичем) на вул. Пожежній, де вони поселились і мешкали до останнього часу. Повернутися в Західну Україну не мав права. Згодом Василь і Лідія розписалися, у шлюбі в них народилося двоє дітей — дочка Ольга в 1958 р. та син Володимир у 1960 році. Тут варто зауважити, що Макух В.О. довгий час не хотів одружуватися, говорячи: "Усе одно, рано чи пізно, відам своє життя за волю України, то навіщо створювати сім'ю".

У Дніпропетровську Василь працював у цеху вогне-

тривів (шкідливе виробництво) заводу «Промцинк», згодом, за станом здоров'я, влаштувався слюсарем-механіком по тепловому обладнанню, а Лідія працювала кухарем в дорожньому ресторані на вокзалі. Працюючи, Василь увесь час вчився: закінчив дев'ятий та десяти класи вечірньої школи і зробив спробу поступити на навчання до Дніпропетровського університету. Але, довідавшись про судимість за політичними статтями, в приємній йому відмовили.

вувало і непокоїло, що коли син Володимир у школі розмовляв українською мовою, однокласники називали його «бакланом» або «бандерою». Постійно стверджував: «Усе це мине, Лідочко! Колиш настане такий час, що Україна буде самостійною!».

Проживаючи в умовах національного безправ'я, Василь Макух багато часу віддавав політичній діяльності. Часті ізди до Львова та Києва для налагодження потрібних зв'язків із однодумцями. Василь Омелянович вів велике

званий «негласний нагляд». Саме в цей час Василь Макух скаржився своєму сусідові в Карові на те, що «вороги не спускають з мене ока, підсилюють агентів-запроданців, які намагаються „переконати“ мене у безперспективності нашої боротьби. Зі свого шляху, обраного ще за молодих літ, я ніколи не зійду».

У кінці жовтня 1968 року Василь Макух приїхав до Карова, щоби відвідати хвору сестру. З батьками поділився своїми думками про антиукраїнську політику тоталітарного режиму, про русифікацію, про колоніальне становище України. Писав тоді

так званої жовтневої революції. Місто прикрашали портретами «вождів», гаслами та червоними прапорами. Міліція та переодягнені в цивільне «кагебісти» несли патрульну службу, забезпечуючи громадський порядок. Хрещатик був переповнений людьми. І раптом перехожі побачили, як із під'їзду будинку № 27 (біля Бесарабського ринку) вибігла охоплена вогнем постать і проспектом залунали слова: «Геть окупантів!», «Хай живе вільна Україна!». Живий факел, а був це Василь Макух, привернув увагу всіх, хто тоді опинився на Хрещатику. Якось жінка накрила

Будинок родини Макухів на вулиці Пожежній у Дніпропетровську.

У колі родини.

Василь МАКУХА у заповіднику "Асканія-Нова"

Макуха дуже засмучувався, що в козацькому краю, на березі Дніпра, не чути української мови. Він не сприймав «совєтської» влади, обурювався з приводу існуючої несправедливості, боляче вражала його русифікація України, приниження української мови. Його ди-

листування зі своїми побратимами по неволі, кожен свій лист закінчував словами: «Слава Україні!». В Дніпропетровську, у його домі на вулиці Пожежній, збиралися друзі, які обговорювали вибір методів боротьби за самостійну Україну в нових умовах «розвинутого соціалізму». Він ніколи і ні перед ким не приховував своїх націоналістичних поглядів. Звичайно, все це не могло залишатися поза увагою органів МДБ. За ним і його родиною було встановлене постійне стеження, так

Подружжя Лідія та Василь МАКУХИ.

багато листів своїм друзям із Києва, Нікополя, Дніпропетровська. 3-го листопада несподівано виїхав із села до Львова. Із собою взяв сітку-авоську з трілітровою банкою, загорненою в газету, та декілька яблук. Казав, що у банці яблучний сік, але як з'ясувалося згодом, у банці був бензин. У Львові з головного вокзалу десь опівночі від'їхав луганським поїздом і 5-го листопада був уже в Києві.

А Київ у цей час готувався до зустрічі найбільшого більшовицького свята — річниці

Василя своєю шубкою, яка впала з нього, потім міліціонери намагалися погасити вогонь, але це їм не вдалося. Грубо почали розганяти людей, щоби було якнайменше свідків цієї безпрецедентної події. Врешті, знесилена від болю, постать упала. Хтось прикрив її шинеллю. Примчала карета швидкої допомоги. В лікарні медики отримали наказ від «кагебістів» — за всяку ціну врятувати життя жертви самоспалення. Не тому, що для них життя цієї людини мало якусь вагу, а для того, щоби вивідати, чи належала вона до якоїсь націоналістичної організації.

Але лікарям не вдалося нічого зробити. Василь Макух, так і не прийшовши до тями, 6 листопада 1968 року помер. Свідком цієї події був Микола Мазур, уродженець с. Карова, який саме в цей час як сержант строкової служби військ КДБ ніс патрульну службу на Хрещатику.

У засобах масової інформації Радянського Союзу ніяких повідомлень про самоспалення Макуха не було, але

зарубіжні радіостанції 5 листопада ввечері на весь світ повідомили приблизно наступне: "Громадянин України Василь Макух, протестуючи проти комуністичного тоталітаризму, поневолення українського народу і агресії СРСР проти Чехо-Словаччини, здійснив у Києві акт самоспалення. Перед мужнім вчинком українця-патріота схилиє голову вся прогресивна світова спільнота...".

Вже на другий день після самоспалення Василя до домівки його рідної сестри Параски Осьмиловської в Карові грубо увірвалися співробітники КДБ і розпочали допит. Хотіли будь-якою ціною виявити підпільну націоналістичну організацію, членом якої міг би бути Василь Макух, адже припускали, що на такий мужній вчинок здатний піти лише член організації, а не окремо взятий справжній патріот України. Параску катували в приміщенні сільської ради, а потім — в райцентрі. Після цих допитів, як згадував Юрій Осьмиловський (чоловік

Параски), їй "відбили нутрощі, вона кілька років плювала кров'ю і станула, мов свчка, ще зовсім молодою...".

У цей же час «кагебісти» вдерлися і до домівки Макухів на вулиці Пожежній у Дніпропетровську. Повели себе зовсім інакше, ніж у Карові. Сказали, що Василь Макух дуже захворів, лежить в одній із київських лікарень, і бажано рідним його провідати. Водночас професійно провели обшук. Лідія Макух разом із кумом Іваном Ципухом подалися до Києва. В столиці їх відразу ж оточив конвой, цілу ніч протримали в якійсь холодній кімнаті, а зранку повезли до моргу. Тоді ж, 6 листопада 1968 р., прокуратурою Ленінського району м. Києва було порушено кримінальну справу за фактом самовбивства Василя Макуха. Чим закінчилося слідство — невідомо.

Тіло Василя Макуха привезли до Дніпропетровська. В останню дорогу його проводжали з дому на вулиці Пожежній. Зійшлося багато знайомих і сусідів. Були й пе-

реодягнені в цивільне «кагебісти» — вони фотографували присутніх. Поховали Героя на цвинтарі житлового масиву Ключко. Після похорону Лідію Макух знов і знов викликали на допити, запитували, чи знає вона, що її чоловік — колишній «бандерівець», вперто намагалися довідатися про його зв'язки, його друзів, випитували, хто і коли заходив у домівку на вулиці Пожежній. Особливо слідчих цікавило, чи їй часом не надають матеріальної допомоги українські буржуазні націоналісти. Лідію буквально вигнали з роботи кухаря, вона з дітьми залишилася без засобів до існування. Що змогла — продала, дуже бідувала. І тільки згодом дістала змогу як-так влаштуватися на роботу.

Свого часу Мирон Слюка написав так: "Він (Василь Макух) пішов у свій останній бій, використавши зброю, якої найбільше боялися супротивники, став факелом свободи. Василь Макух заслуговує стояти поруч з інши-

ми національними Героями України. Він не мав права на щастя, але має велике право на пам'ять нащадків".

Нашим безперечним обов'язком є збереження пам'яті про Василя Омеляновича Макуха і про всіх героїв, що віддали своє життя заради здійснення великої мрії українців про незалежну державу.

**Як душа відлетить моя вранці,
На дорогу до вічності стане -
Поховайте мене в вишиванці,
Щоби серце зігріти востаннє...**

**Щоб червоний та чорний кольори
Візерунки життя зберігали
І в холоднім безмежнім просторі
Рідну землю мою нагадали...**

**І хоч тіло сповила скорбота,
Все ж на цьому і в іншому світі
В нескоренній душі патріота
Україна завжди буде жити!**

Саме таким героям присвячують оповідання, пісні та вірші, як наступні:

За матеріалами інтернет-видань, досліджень, публікацій і відео.

ЗВЕРНЕННЯ ДО ВСІХ ПАТРІОТІВ УКРАЇНИ

Відчуваючи безмежну вдячність до попередніх поколінь українців, а також усвідомлюючи свою відповідальність перед наступними поколіннями, ми, громадяни України, звертаємося до всіх, хто пов'язує своє майбутнє з нашою святою землею, яка бачила багато славетних і героїчних подій. Одним із видатних синів нашого народу був Макух Василь Омелянович, який на прикладі свого життя і навіть смерті показав, що сила духу вища за силу влади.

Макух Василь Омелянович народився 14 листопада 1927 р. в с. Карів Рава-Руського, нині Сокальського району Львівської області у селянській національно свідомій родині. Під впливом батька та сусідів Миколи і Петра Духих (перший — довголітній віце-голова "Просвіти", другий - відомий публіцист, редактор журналу ОУН "Ідея і чин", обидва — провідні члени ОУН) 1944 р. вступив до лав УПА, служив у військовій розвідці. У лютому 1946 року в бою був поранений у ногу і схоплений НКВС. Засуджений на 10 років ув'язнення і 5 років заслання. Відбував покарання в таборах Мордовії.

Василю Макуху було заборонено після звільнення проживати в західних областях України, тому поїхав до майбутньої дружини Лідії Іванівни Запари в Дніпропетровськ, працював у цеху вогнетривів (шкідливе виробництво) заводу «Промцинк», згодом, за станом здоров'я, влаштувався слюсарем з ремонтом електротехніки.

Макуха дуже засмучувало, що в козацькому краю, на березі Дніпра, не чути української мови. Він не сприймав «совєтської» влади, обурювався з приводу існуючої несправедливості, боляче вражала його русифікація України, приниження української мови. Василь Омелянович вів велике листування зі своїми побратимами по неволі, кожен свій лист закінчував словами: **«Слава Україні!»**.

Серед дня 5 листопада 1968 року на Хрещатику, біля будинку № 27, неподалік Бесарабського ринку, Макух облився бензином і підпалив себе. Біг у напрямку нинішнього

Майдану Незалежності і вигукував: **"Геть колонізаторів! Хай живе вільна Україна!"**

У засобах масової інформації Радянського Союзу ніяких повідомлень про самоспалення Макуха не було. Іноземні ж інформанти з подачі анонімного самвидаву повідомили: **"Громадянин України Василь Макух, протестуючи проти совітського комуністичного режиму, поневолення українського народу і агресії СРСР проти Чехословаччини, здійснив у Києві акт самоспалення. Перед безпрецедентним і мужнім вчинком схилиє голову вся світова спільнота"**.

Нашим безперечним обов'язком є збереження пам'яті про тих героїв, що віддали своє життя заради здійснення великої мрії українців про незалежну державу.

Ми пропонуємо усім небайдужим приєднатися до справи вшанування пам'яті Василя Макуха, залучити свої кошти і зусилля до встановлення достойного пам'ятника на його могилі в м. Дніпропетровську, пам'ятного знаку в с. Карів Львівської обл., меморіальної таблички на фасаді будинку № 27 на Хрещатику в м. Києві, надання матеріальної допомоги сім'ї героя.

Усі пропозиції щодо здійснення нашої справи просимо надсилати за контактами:

- 1) Андрусенко Людмила Єгорівна дом.т. (0562) **32-76-17** (після 20-00);
- 2) Дірявко Юрій Павлович моб.т. **050-480-07-39**;
- 3) Кутенко Олександр Васильович моб.т. **063-718-09-80**;
- 4) e-mail: **mackuh@i.ua**

Кошти просимо надсилати на рахунок Храму прпп. Антонія і Феодосія Києво-Печерських: п/р **26009210918** в БАТ «РБ Аваль» МФО **380805** код ЄДРПОУ **26137966** (з приміткою «Василь Макух»).

Слава Україні!!! Героям слава !!!

• СТУДЕНТСЬКИЙ
ПОГЛЯДРубрика
Даринки
СУХОНИС

Цикл

"Магічна Бразилія"

ЧАСТИНА ТРЕТЯ: РАЙСЬКІ ВОДОСПАДИ IGUACU

3 подякою пану Євгену Суру

Близько шести годин на автобусі через мальовничі соковито-зелені дороги Бразилії - і пізно вночі ми приїхали в Ігуасу. На станції нас зустрів привітний англомовний гід Вілсон. Він повинен був стати нашим супроводжуючим на два дні. Коротке знайомство - і ось ми в готелі.

Ранок. Вілсон коротко розповів нам про програму на день, порадив вдягатися, враховуючи спеку і не турбуючись про комах. І ми вирушили в подорож.

Пригоди розпочалися з парку пташок, де безліч яскравих крил та дзьобиків зустрілися нам. Рожеві фламінго - тендітні, спокійні мають свою особливість: птахи не можуть розмножуватись в неволі, коли їхня кількість занадто мала. Тому у парку стоять дзеркала - птахам здається, що їх тисячі. Завдяки такому обману, фламінго виховують пухнасте потомство регулярно.

Папуги, які в Україні продаються за десятки тисяч гривень, тут вільно літають - вони щасливі, бо це їх дім: теплий, яскравий. Неможливо описати всі враження від дивних пташок, але найбільш приємним спогадом стала зустріч з туканами. Свою назву ці птахи отримали тому, що деякі з них видають звуки, подібні до «Токано!». Яскраві, з величезними дзьобами вони з цікавістю поглядали на туристів. Але подив прийшов тоді, коли тукани дозволили себе погладити. Спокійні, ніжні створіння настільки довіряють людям, і не дарма - умови в парку максимально наближені до дикої природи. Тому всі туристи - просто гості.

Спускаючись ближче до водоспадів, ми познайомилися ще з одними мешканцями Бразилії. На сходах парку до нас вийшла зграя рекунів (наскільки нам стало відомо - це різновид енотів). Чудові, привітні створіння намагалися вхопити своїми маленькими лапками речі, шукаючи їжу. Готувати їх не можна, але багато хто з туристів нехтує цим правилом. Дивні створіння пищали, вимагаючи їжу, і залюбки позували для фотографій.

І ось, нарешті, ми почули шум. Картина, яка могла б ілюструвати слово «рай» в словнику. Ми побачили водоспади Ігуасу.

Водоспади знаходяться на межі аргентинського і бразильського націо-

нальних парків Ігуасу. Обидва парки були включені до списку світової спадщини ЮНЕСКО. Назва Ігуасу походить від слів мови гуарані у (вода) і іасу (великий). Легенда свідчить, що бог хотів одружитися на красивій тубільці на ім'я Наїру, але вона втекла з своїм коханим на каное. У гніві бог розрізав річку, створивши водоспад, прирікаючи закоханих на вічне падіння. Водоспад був відкритий для європейців в 1541 році іспанським конкістадором доном Альваро

ширина кожного з яких складає близько 730 метрів.

Шалена спека поєднувалась з прохолодними бризками води. Міст, що побудований на річці - за допомогою якого можна підійти близько до водоспадів, має назву «cat walk» - котятча прогулянка. З нього відкривається чудовий краєвид, але потужна сила води не дає зробити гарні фото - речі, і сам фотоапарат одразу стає мокрим. На водоспади дивитися можна довго - навіть не віриться, що вода постійно тече. Її сила, кількість вражає.

Але головна родзинка - попереду. «Сафарі макуку» - подорож лісом, а потім і річкою прямо до водоспадів. Це те, що варто обов'язково відчувати. Наш гід запевнив нас, що воно того варте. І ось ми сіли в невелику екскурсійну машинку, що возила нас тропічним лісом, а гід розповідала про пальми, дерева та комах. Потім, спустившись на берег річки до невеликого причалу, ми, одягнувши помаранчеві рятувальні жилети, сіли до човна. І казка почалася. Шалена швидкість, вітер, бризки води і шум водоспадів, що чекають нас попереду. Коли човен підплив прямо під один з водоспадів, здалося ніби мільйон найпотужніших струменів води пронизують твоє тіло. Холодна, чиста вода. Здається, що саме тут час зупиняється і не існує територій, мов чи національностей. Просто ліси, вода та водоспади...

Мокрі, щасливі туристи виходили з човна. Нашу дорогу в готель освітлювало сонце, що сідало за обрій. Розмовляти не хотілося, бо надто багато того, що слова не здатні описати.

Попереду була ніч, а зранку - переліт в Сан-Пауло. Останнє для нас місто Бразилії, а потім - дорога додому... довга дорога додому.

Автор висловлює подяку гиду пану Вілсону, усім працівникам парку в Ігуасу, які роблять його таким чудовим, і всім тим, хто зустрівся нам у цих дивовижних місцях.

На знімку: рай.

Далі буде

У Палаці студентів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара відбувся науково-практичний семінар «Розвиток демократії: виклики XXI ст.», присвячений сучасному стану та перспективам демократичних перетворень в Україні та Європейському Союзі. Захід здійснювався Проектом Балтійських університетів та кафедрою політології соціально-гуманітарного факультету ДНУ ім.О.Гончара.

УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТОЛОГИ ПЕРЕЙМАЮТЬ ДОСВІД ДЕМОКРАТІЇ БАЛТІЙСЬКИХ КРАЇН

У семінарі взяли участь провідні вчені-політологи Королівства Швеція, України та Білорусії, які досліджують проблеми сучасної демократії. Семінар був проведений у формі дискусії між учасниками. Організатори заходу: кафедра політології соціально-гуманітарного факультету під керівництвом

декана - проф. О.С. Токовенка і завідувача кафедри політології ДНУ - доктора політичних наук О.Л. Тупиці та Програма Балтійських університетів.

У ході роботи Міжнародного науково-практичного семінару була приділена увага таким питанням як сучасна сутність демократії: міждисциплінарна перспектива;

новітня історія демократії у перехідних суспільствах (1989-2009); сучасний розвиток демократії у суспільствах «старої демократії»; членство у ЄС: вимоги до України у сфері розвитку демократії; роль громадянського суспільства у розвитку демократії; роль мас-медіа у демократії; проблеми демократії та захисту навколишнього середовища.

«Всі теми доповідей відображають актуальні проблеми сучасного суспільства, цікаві як для українських, так і для закордонних науковців. Участь у подібних заходах студентів-політологів сприяє розширенню їхнього світогляду, надає можливість долучитися до останніх досягнень західної політичної думки, підвищує їхню мовну підготовку, адже робочі мови семінару – українська та англійська», - наголосив завідувач кафедри політології доцент ДНУ О. Л. Тупиця.

«Проведення Міжнародного науково-практичного семінару є черговим етапом розвитку міжнародного співробітництва кафедри політології із науковцями закордонних ВНЗ, - зазначив проректор з науково-педагогічної роботи у сфері міжнародного співробітництва М. П. Д'яченко. - Так, кафедра співпрацює з Варшавським університетом (Польща), із Римським університетом Ла Саленца (Італія), бере участь в міжнародних програмах обміну студентами та викладачами».

Закордонні гості відвідали пам'ятні місця Дніпропетровська, дізналися про історію та культуру нашого міста, а також ознайомилися з інфраструктурою та особливостями навчального процесу в Дніпропетровському національному університеті.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара.

Річард ФРАНБЕРГ
(Швеція)

СКАНДИНАВСЬКИЙ РОДОВІД

Уривки з приватних мемуарів

НАШІ ПЕРЕКЛАДИ

Мій рід можна простежити назад до 1440 року, де він замешкував на берегах найбільшої річки країни Анг'ерманельвенб, котра 30 миль від моря Ботнія є така широка і глибока, що її легше прирівняти до фйорда, ніж до річки. Мій рід замешкував біля злиття річки в море Ботнія (на північ від Балтійського моря).

Дельта річки, включно з містом замешкування нашого роду, згоріла 30 травня 1721 року, і лиш одна хата, пошкрябана кулями, вціліла від пожежі і нині це є відкритий музей в Гарносанд. Що сталося? Російська армія прибула туди 30 травня 1720

і люди побережжя спостерігали за нею кілька днів. Гарносанд на той момент мав населення приблизно 800 осіб і базово майже ввесь люд втік перед тим, як висадились росіяни. Вони обкрадали і палили все узбережжя Швеції. У Гарносанді вони палили всі дерев'яні будови і, правдоподібно, практикували стрільянину по будівлі, що лишилася. Росіяни мали з собою кінноту, її поділили в декілька груп, котрі переслідували мешканців по різних дорогах. По дорозі, згідно місцевої історії, група селян зробила засідку в очікуванні росіян і, коли наблизились вершники, один постріл з мушкета поранив вершника і ціла група поспієм вернулася до кора-

бля в Гарносанд. З часом росіяни повернули на південь, де вони вже контролювали територію в Затоці Фінляндії і в найбільш захованій точці російський цар збудував собі нову столицю Ст. Петербург. Я мав один із цих тяжких мушкетів, яких 20-25 фунтів ваги, котрого я подарував племяннику мого молодшого брата. Мій син Дан мешкає в Коломбії, і я маю від мого діда одну рушницю для слонів і він хоче мати її як дарунок і повезти до Коломбії. Це мені не подобається, знаючи, що там буде забагато проблем з ліцензіями на митниці.

Більшість речей, котрі ми отримали у спадок від батька та діда, є зібрані у нашому вакаційному літньому домі, час-

тини котрого я давно відкупив від моїх братів. Мій молодший брат попросив рушницю мого батька, що я їй зробив, а тепер маю проблему переконати їх отримати картини кораблів нашого діда, а я їх маю аж чотири. Ще лишилося дві (Чудові картини).

Мій дід Артур Франберг народився 1872 року, був, як багато тогочасної молоді, заінтригований дослідженням далеких країв, особливо Африки. Він організував асоціацію молодих приятелів в групу експедиції Африки. В скорому часі вони переконались, що їм потрібний капітан мореплавства з їхньої групи, правдоподібно щоб він міг спостерігати рухи групи на суходолі, вживаючи астро-

Шановні друзі!

В силу зрозумілих причин можливості нашого видання доволі скромні. А тому, напевно, не так часто можемо поцінити наших читачів якимись унікальними, маловідомими матеріалами. Та з іншого боку ми маємо справжніх, щирих і відданих друзів. Вони є не просто нашими читачами, а й, можна вважати, так само творцями журналу. Серед таких людей, безперечно, і репрезентант журналу «Бористен» на США пан Іларіон Хейлик. Його дописи, замальовки, фото ви не раз зустрічали на шпальтах щомісячника. І ось наш щирий приятель підготував чергову публікацію. У певній мірі її можна вважати унікальною, адже далеко не кожне українське видання може ознайомити своїх читачів з оригіналами родинних спогадів шведського морського капітана. Історія родини Річарда Франберга - приятеля і колишнього колеги Іларіона Хейлика - завдяки старанням нашого репрезентанта в США стане відома і читачам «Бористену». Чому ми вміщуємо цей матеріал? Найперше з тієї причини того, що в Україні, на превеликий жаль, втрачаються споконвічні традиції шанобливого ставлення до свого коріння, своїх витоків. Виявляється це не лише у нехтуванні рідною мовою, традиціями свого народу і його правдивою історією, а й байдужістю до власного родоvodu, до своїх предків. Чи багато нині серед наших пересічних земляків можуть, бодай, безпомилково назвати точну дату народження, принаймні, свого діда або бабці. Про попередні покоління вже й годі вести мову. Такий дефіцит родинної пам'яті, я в тому глибоко переконаний, і породжує в суспільстві національний нігілізм, а як і наслідок загально низький рівень духовної і загальної культури. Швед Річард Франберг - не історик і не етнограф. Але з якою любов'ю та ретельністю він зафіксував історію свого родоvodu! В українського і шведського народу є чимало спільного у народних традиціях, ментальності. Мали ми і хвилюючі сторінки дружньої історії. Пригадаймо невдалий, але потенційно доленосний союз для України, гетьмана Мазепи з шведським королем Карлом. Отож, можливо, після прочитання уривків мемуарів шведа Річарда Франберга і деякі українці замисляться над тим, що потрібно пам'ятати і шанувати власних предків. Є і суто пізнавальний, енциклопедичний сенс цієї публікації. Адже Річард Франберг описує події і місця, котрі загально нам відомі ще зі шкільного підручника. Однак подає їх на рівні рефлексії конкретної людини, конкретної родини. А це завжди цікаво.

Отож, гарного вам читання!

Фідель СУХОНІС.

номічні спостереження і для вибору такого члена вжили палицю виміру, замість жерелка. Мій дід програв і мусив йти на роботу в море, щоб придбати час мореплавства, потрібний для вступу в школу навігації. Після ґрадуації він з двома близькими приятелями поїхав до Африки, і коли не полювали, то копали в пошуках золота. Дід застрелив два леви, поза тим крокодилів, антилоп, тощо.

Через тяжку інфекцію, котру він отримав під час приготування для кухні гізелі (дика козуля), котру щойно застрелив, йому порекомендували повернутись до Швеції, що він і зробив під кінець 1899 року. Брат його теперішньої жінки лишився в Африці і записався до війська Англії протягом війни з Борами. У Швеції він пішов у мореплавство і через два роки став капітаном свого власного корабля. Продовжував плавати аж до 1916 року, торгуючи з Іспанією, Португалією, Італією і Туреччиною, а головне - з Англією. Протягом Першої світової війни це озна-

чало плавати по небезпечних замінованих водах, особливо Північним морем, включно останньою подорожжю до Балтімора, США по ладенок кукурудзи. Повертаючись до Швеції, його корабель був перехоплений німецькими військовими кораблями коло південної точки Швеції перед входом до Балтійського моря, але мав щастя, що його в скорому звільнили в Штеттіні, після того він лишився на суші після причалу в Швеції.

Він мав два сини, старший на ім'я Річард, хто також був моїм батьком, бажав працювати як фермер, розпростерши свої крила в Південній Африці, так як його батько перед тим, працюючи спершу кілька років на фермі свого дядька. Цьому допоміг той факт, що у Швеції була маса безробітних. Мій батько поїхав до Африки у 1924 році, а в 1931 вже забрав до себе свою коханку, мою матір. В той час мій батько керував величезною фермою у Свазіланді (потрібно було 7 днів, щоб її об'їхати на коні), власником котрої був шот-

ландець, котрий мав інші посілости у Свазіланді як також у Південній Африці. Великий дім господаря вже довгий час є резиденцією короля Свазіланду. Я і мої два брати народилися в госпіталах Південної Африки.

Мій батько мав проблему з печінкою, і в ті часи не існувало можливості зарадити такому лихові, аж поки яких 40 років пізніше один лікар в Швеції винайшов машину діаліз, котра нині вживається по цілому світі.

Коли батько захворів більш серйозніше, його несли у великому гамаку до найближчої залізничної станції, а мати з нами - трьома маленькими дітьми - старалася поспішати в крок з обслугою, котра несла гамак. Потяг довіз нас до португальського міста Лорензо Маркус, нині перейменоване на Мапуто. Наша мати провідувала батька щоденно в госпіталі, а ми мешкали в резиденції консула Швеції. І одного ранку, прибувши до госпіталю, її повідомили, що батько серед ночі вже помер. Мусили нашвидко купити місце поховання. У тропіку є вимога ховати тіло людини часами протягом 24 годин. Офіцери зі шведського корабля лінії "Трансатлантик" несли похоронну труну. Мені ще не було навіть трьох років, старший брат мав 4, а молодший 2 роки.

З листа, що лишила моя мати, дізнався, що вона мусила повернутись додому, мандруючи через прерії, щоб спакувати речі і приготувати подорож до Швеції. Господарем ферми в той час був англієць. Коли німець-

кий корабель "Віндгук", на котрому ми подорожували, причалив у Саутгамптоні в вересні 1937 року, наша мати пішла на коротку зустріч з власником ферми. Він навіть запропонував матері взяти керівництво ферми, що було абсурдним, маючи при собі трьох маленьких дітей. Коли причалили в Гамбурзі, я мав атаку малярії і мусив лишитись в госпіталі в Гамбурзі з моєю матір'ю, а дід, котрий нас зустрів у Гамбурзі, поїхав з моїми двома братами до Гарносанда (Швеція). Єдине, що мені запам'яталось - це гарний запах нового корабля, котрим ми пливли з Південної Африки. Цей запах я відчував яких 8-10 разів, подорожуючи морями в молодості. Моя перша пам'ять про Швецію - це шум соснових дерев від вітру, що було незнаним для мене зі Свазіландії, де прерії майже не мають дерев.

Почав школу в 1941 році, але не пам'ятаю, коли почалась Друга світова війна, а пізніше слідував за новинами по радіо і був здивований кількістю гармат, вживаних радянською армією на східному фронті.

А коли другого дня Й. Гейбельс подавав новини "стратегічного відступу" на східному фронті, то мене майже не дивувало. Пам'ятаю новини, що Американська армія захопила Рим, але не знаю нічого про Касабланку, Салерно, Анціо чи висадку в день "Д". Мабуть, був завантаженим в школі. В нашій місцевості був великий приплив поранених фінляндців, що прибули до Швеції лікуватись від ран, отриманих в боях проти

Рад. До нашого маленького містечка напівсекретно прибули маленькі фінські кораблі в 1943 році, наладовані цілою історією та кодами фінської інтелігенції, накопичених протягом війни, бо не хотіли, щоб вони попали в руки Радників після окупації Фінляндії. В 1949 почалося моє мореплавство, мій старший брат - рік перед тим, а молодший - кілька років пізніше.

В 1956 році я і мій старший брат взяли екзамени, щоб стати морськими капітанами, або як називають англійці "Мастер марінер". Мій корабель часто подорожував до Англії і одного разу, будучи в Каналі Брістоль, восени 1949 року, в той день Трумен оголосив, що Совети детонували атомову бомбу. Дискусія в Англійському Барові здалася принизливою в порівнянні до попередніх моїх подорожей в Англію. Далі два роки подорожував до Південної Америки (Західне побережжя), Північної Америки (Західне узбережжя), пізніше - на Далекий Схід (Корея і Японія). В 1957-1958 я навчався в "Royal Naval College" і після, відбувши рік офіцером, повернувся до моєї професії в торговельний флот. Два рази побував у Мапуто, провідуючи гріб мого батька. Мій старший брат кілька років подорожував до Мапуто та до Південної Африканської Республіки, але його компанія мусила зупинити подорож до тих портів після того, як уряд Швеції вирішив при-

єднатись до ембарго режиму апартеїду в Преторії.

В 1965 році я став капітаном мого власного корабля, але вирішив спробувати моє щастя, працюючи для торговельної компанії на суші.

Зробив аплікацію і отримав посаду асистента керівника трафіку в Стокгольмі в 1967 році в новій компанії. Атлантик Контейнер Лайн винаймала працівників керувати об'єднаною авентурою з "Валленіус Лайн", "Голланд-Америка Лайн", "Кюнард Лайн", "СЖТ" з Франції, "Свідіш-Америка Лайн" і "Свідіш Трансатлантик Лайн".

Головне бюро було перенесено з Стокгольма до Саутгемптона в 1968 і я при-

був туди кілька днів наперед від других членів, щоб організувати плавну трансференцію операцій, котрі вже почалися. Після яких 10 років в Англії я повернувся до "Валленіус Лайн", як репрезентант господавів на Японію, звідки експорт японських автомобілів був величезним. В 1985 повернувся до Швеції і, вживаючи Стокгольм як базу, часто подорожував до кількох портів Європи, Північної та Південної Америки, а часами і на Далекий Схід. Мій старший брат лишився весь час працювати в "Сведіш-Трансатлантик" і став капітаном у свій час. Наша мати подорожувала на кораблі мого брата до Східної Африки, щоб побачити в останній раз гроб її чоловіка.

Під час пере-

бування корабля в Мапуто мати виходила на берег і розмовляла з місцевими мовою свагілі, і вони були приємно здивовані, що вона могла говорити їхньою говіркою. В 1979 мій старший брат прибув до Японії, щоб стежити за будівництвом нового корабля для "Сведіш Трансатлантик". В 1999 я пішов на пенсію, а мій старший брат кілька років раніше. Мій молодший брат проводив свій час, переважно працюючи на буксирних пароплавах на довгому узбережжі Швеції. Зі зменшенням торговельного флоту Швеції він вирішив працювати на суші.

Довільний переклад з англійської Іларіона ХЕЙЛИКА.

На знімках: Річард ФРАНБЕРГ - старший після вдалого полювання у африканській савані; дід автота мемуарів Артур ФРАНБЕРГ під час подорожей до Африки у 1915 та в 1936 роках; автор мемуарів Річард ФРАНБЕРГ, з фамільною зброєю.

Фото з особистого архіву автора.

Далі буде

**Раїса
ХЕЙЛИК
(США)**

МІСТ ЧЕРЕЗ ОКЕАНИ

Частина перша

Від Азербайджанських веж роги, де я народилася, і до тропічних джунглів Венесуели, куди нас перемістили після Другої світової війни, багато піску пересипалось через (пісочний годинник) пробірку часу.

Минуле моє дитинство пам'ятається лиш уривками, як калейдоскоп, де різні абстракти ударяються один з другим, в результаті чого являються різні форми. Таке лишилось в моїй пам'яті, без секвенції (перебіжності).

... Збираю огірочки за наказом мами, а вони колють мої пальці. Через паркан драгую дівчинку на ім'я Майя, несучи обід, замотаний у білу обортку через багато залізничних колій, де кілька великих чорних машин в повільному русі. Інженер з високого вікна локомотива вказує щось рукою, і я дивлюсь на нього і йду далі, переступаючи через рейки, мама щось кричить і біжить до мене, хвтає мене набік і хлопає мене по задку, а мене дивує, чому вона мене карає, бо я лиш несучи обід. Багато років пізніше моя мама роз'яснила мені цілу історію: вона працювала на головній станції, де потяги міняли колії для різних керунків, і вона була перелякана, як також інші працівники бачачи, як я елегантно і байдуже переступала через колії, не розуміючи, в якій небезпеці була я, а вона не могла це запобігти.

Моя мама, Марія Потоцька, наймолодша з 3-х дітей, народилася в Малій Яблонівці (Черкаська обл., Україна) в ранніх 1900-их. Коли їй було близько 9 років, померла її мати. Мій батько, Василь Краснюк, наймолодший з 4-х дітей, народився під кінець 1890-их років в Кіровоградській обл. Я маю цілком полярну фотографію з великої хати, ледве видної, з фігурою жінки, котра сидить і милується постаттю чоловіка, який стоїть на відкритому фаєтоні, махаючи своєю шляпою в поклони. Пізніше хата була зруйнована росіянами і на її місці побудовано колгоспну стайню для коней.

Через війну мій батько був мобілізований в советську армію, лишаючи безпорадну матір. Чомусь незабаром стали її переслідувати. Якось явилась на порозі декілька осіб з місцевої влади, погрожуючи арештом, якщо мати не скаже, де заховані харчі. Вона запросила перевірити помешкання. Розбійники заглянули в усі закутки, але нічого не знайшли.

Один з них наблизився до кутка, де була великого розміру ікона Святої Матері, і запитав, чи там нема чогось захованого. Моя мати, кажучи що то блеф, запросила його подвинути ікону і подивитися, якщо він хоче. Він постояв там кілька хвилин, не наважуючись торкнутися ікону, і, залишивши цю ідею, пішов далі. А там було заховано пару торбинок зерна. Тоді, не діставши доказу її вини, вони по-звірськи побили мою матір і пішли.

Після видужання з цих ран, мати вирішила, що небезпечно лишатись тут, і вона втекла, опинившись таким чином в Азербайджані. В лихолітті мій брат Микола був мобілізований в советську армію, сестра Надія лишилася при матері, а батько втік з армії, прибув до Азербай-

підхопила мене на другому боці, далі летіли якісь тюки і, нарешті, моя мама перелізла через мур.

...Ми в Зальцбурзі, велика кімната з високою стелею і довгі вікна. Я йду до школи через садинокі рідким лісом, вириваю довгі червонуваті стеблини і смакую ними, делікатний кисло-солодкий присмак. Пізніше я знала - то були стеблини ревеню.

...Наша школа готує сцену, я граю Червону Шапочку. Починається гра, я стою на великій сцені, відкривається ширма і море обличчя дивляться на мене, починаю декламувати: "Я Красная Шапочка..." Моя пам'ять обривається і я стою цілий вік, так мені здається, поки хтось тягне мене за куліси. Кінець моєї театральної зірки.

...Я люблю мою школу, бо вчителька завжди бере мене як приклад, щоб інші учні мене

дружина. Він називається Гальченко, ім'я не пригадую. Після його співу я сідаю за піаніно, і починається урок...

Цінно зберігаю в душі ті привілейовані дні. Мадам Тархан-Муралов бере мене часто на репетиції опер та балетів. Шаную в душі ті моменти. "Мефістофель" Гунода та "Чарівні Танці" Чайковського з "Шелкунчика" залишилися в моїй душі назавжди...

А тут скінчилась війна і нас перевезли до Лінцу для підготовки до подорожі, щоб остаточно знайти "притулок". Маємо сісти на американський військовий корабель "Генерал Стурджіс" (General Sturgis) в подорож до країни, котру вибрала наша мати, щоб бути як найдалі від Росії, так далеко аж на другому кінці океану.

"Генерал Стурджіс" був зелено-оливкового кольору, з покрученими каютами і дивними звуками. Я часто бачила людей, нахилених через перила і це мене дивувало. Чому? Напевно, через качку. Для мене це був прекрасний корабель для дослідження, я блукала коридорами, надіючись знайти щось цікаве. Коли я заходила в їдальню, там був один чоловік-гігант в білому одязі, і його біла шапка була як труба з покришкою; коли він усміхається, його зуби були такі білі, як його уніформа, і він робив знак, щоб я приблизилася. Я дивилася на нього з подивом, бо його шкіра була дуже чорна, він тримав червоне блискуче яблуко і робив знак, щоб я взяла і їла. Для мене стало рутинною - час від часу отримати яблуко від цього лагідного гіганта-людини. Хай Бог благословляє його, де б він не був. Я завжди пам'ятаю його усміхнене до мене лице.

На протязі подорожі багато людей хворіло від качки, також мої батьки, і, коли ми причалили до порту, всі як найскоріше старались ступити на тверду землю.

Венесуела.

Корабель причалив у Пуерто Кабелло, жарке і вогне місце. Там були дюжини репортерів, виблискуючи фотоапаратами. Багато людей стояло і дивилось на нас, а капітан корабля підняв мене, поставив на тонке перило і з усмішкою тримав мене міцно за попереки. А я зі страхом дивилася на воду внизу.

Так в липні 1947 прибула перша хвиля емігрантів до Венесуели. ...Наступне, що пам'ятаю - це військові байраки в Ель Тромпілло, де нас тримали для процесу документації. Дивні дерева, дивна зелень, що складалась листочки, коли торкнеш, дивні звірі і дуже дивні люди. Вони були темного коричневого кольору і говорили дивною мовою.

джану і знайшов собі роботу за фахом, будучи бухгалтером.

Мені було майже три роки, коли моя мати вирішила провідати рідню в її улюбленій Україні, і будучи в Малій Яблонівці, почалась війна, прийшли німці. Ми не знали, де батько та брат Микола. Німці нас посадили на потяг, і так почалась наша подорож у невідоме.

... Ревіли мотори літаків... пронизливе свистіння падаючих бомб... біг до бомбосховища... віддалені вибухи і руїна після цього до невпізнання. ...Десь в Німеччині, ми подорожували потягом з німецьким військом, будучи їхніми полоненими. Моя мама працювала кухаркою; пригадую: її маленька постать проти великої гори картоплі.

...Однієї ночі чулось шепотіння голосів конспірації, потім мене перекинули через високий мур, а моя сестра

наслідували, я чуюся засоромленою, але важною. Після школи маю провідати мою вчительку. Вона є кондеса Тархан-Муралов, дуже красива дама з білим хвилястим волоссям з блискучою приколкою. Її суконка з високим ковніром робить звук "сваш-сваш", і довге намисто з перлів коливається, коли вона рухається, вона королівна в моїх очах. Лекції були - як вивчити мене бути дамою. Вчу лаконічні вирази подяки, як тримати чашку, як коректно сісти, як вважати за манерами, як стримувати руки, коли говориш... Потім вона читає мені поеми Лермонтова та Пушкіна. Після цієї лекції я йду на урок музики. Заходжу у велику елегантну сонячну кімнату з блискучим чорним піаніно, що стоїть у кутку біля вікна. Біля піаніно - імпозантний чоловік з чорним хвилястим волоссям, хто має бути співаком, і його

Після перевірки документів нас посадили на автобуси в далеку незнану наразі путь, і кожний з нас отримав папери за місцем призначення. Шофер автобусу був весь час усміхненим, і видно було його бажання нам сподобатись. Після кількох хвилин подорожі деяким пасажиром було важко після сніданку через круті повороти, а шофер з вибаченням та посмішкою казав, "Si, muchas curvas..." (Так, багато закрутів), але пасажиром було важко зрозуміти, як той шофер міг бути таким ображаючим грубіяном.

Вузька дорога, видовбана в кам'янистій горі, крутилась змією нескінченними поворотами, безперерйно вихилиючись з одного на другий бік, брутальна спека та волога випробовували терплячість у кожного.

В даліні виднілись глибокі бездонні яруги, проти різких шпилів гір, супроти електрично-синього неба. Ми

годинами пропихалися тими закрутасами, хилиючись з одного до другого, притискаючись до гори, коли їхало інше авто навпроти. Місця на помилку тут не було. Після цієї довгої незапланованої подорожі, ми нарешті опинились в маленькому містечку, куди приїхало кілька вантажівок, і нас було відвезено у глиб зелених джунглів. На вершині довгого провалля нам показали низеньку довгу будову, поділену вузькими дверима і маленькими вікнами з ґратами, з дахом, покритим пальмовими листками, котрі давно бачили кращі часи. І я чую, як моя мати каже "Боже, куди ми попали!" - в її голосі я чую тривогу і безпорадність. І це є наше мешкання з багатьма іншими!

Наше завдання - очищати джунглі, готуючи землю для посадки цитринових дерев. Господар цитринової плантації був поручителем небачних імігрантів для праці на

його посілості. Він називався Медіна. Щоранку працівники зникали в джунглях і повертались лиш пізнього вечора - замурзані, пітні і виснажені. Ми, декілька дітей, заприятелювали з місцевими дітьми і забавлялись вогниками з газу від помаранчевої шкірки, одне скоренько давило шкірку, а друге запалювало. Коли ця гра набридала, йшли в пошуках скорпіонів, кидали їх в кола, зроблені з паперу з цією метою, запалювали папір, роблячи коло вогню. Мета - чий скорпіон утримається найдовше перед тим, як він вжене голку в своє тіло для самогубства. Переможець тоді вів групу до головного будинку, де давали помаранчеві напої. Електрики не було, світили вночі смолоскипами, і деколи ми крутили запаленими факелами, щоб притягнути жуків-світлячків. Вони масами збирались поблизу нас під зоряним небом, і ми часто їх

хажали і тримали в жменях для розваги.

Часами, після дощу, ми гойдалися на ліанах над озерцем води, і коли хтось не мав досить розмаху, то падав у воду. Життя було просте і гарне, коли ти є дитиною.

Караяка (Carayaca) - містечко, розташоване в горах, де повітря свіже, ранки прохолодні з россою, кольорові червоно-жовто-сині папужки, перези, які рухаються поволі, що забирає майже годину, поки вони два рази рухнуть лапою.

Моя сестра Надія попала в центральний регіон Венесуели, "Llanos" (лянос) у Гваріко (це низька рівнина з випалюючою жарою і рідкісною рослинністю - цілковита протилежність від нашої місцевості в горах).

Правопис автора збережено.

Далі буде

Наукова студентська асоціація Юридичного факультету НГУ «Сила закону» запросила відомого адвоката Дмитра Петровича Поповського обговорити проблему «Право людини на життя». До студентів приєдналися викладачі юридичного факультету з кафедри державного права та управління А.С. Заржицький, заслужений юрист України, завкафедрою кримінального права Є.Г.Шаніна, заст. декана з виховної роботи доцент Н.В. Корнеева, старший викладач І. Н. Ковальова. Зустріч відбувалася у формі дискусії, яка пройшла в неймовірно теплій і дружній атмосфері. Кожен учасник висловив свою думку з приводу евтаназії, смертної кари, ролі держави у вирішенні цих проблем.

Па зустрічі обговорили низку важливих проблем, наприклад, право ще не народженої дитини на життя і хто володіє достатньою компетенцією на вирішення долі такої дитини. А

ВИВЧАЄМО ЗАКОН І ДУМАЄМО

що ж вже говорити про життя дорослих?! Більшість студентів висловили свою думку за введення в Україні смертної кари. Але за які злочини її присуджувати, до остаточного і єдиного консенсусу не прийшли. Можливо, в думках і відчувався юнацький максималізм, але все ж більшість студентів погодилася з поглядами адвоката.

Також на ЮФ була організована конференція на тему: «Чи є рабство в Україні». Запросили спеціаліста в галузі цієї теми адвоката Станіслава Леонідовича Ковтуна.

Відкрили конференцію історичним екскурсом про зародження рабства в світі і аж до сьогодення студенти-першокурсники гр. ПРю-09-2 Т. Сергієнко і Я. Чигрин. Що це за явище розповіли М. Гарманов і П. Воробйова.

Конференція досить широко розглянула всі сторони сучасного рабства. На жаль, воно дуже поширене, наприклад, жіноче, дитяче, трудове, солдатське, а також у спорті і особливо в місцях позбавлення волі. Досить дискусійним виявилось питання - чи можна вважати рабами осіб, які перебувають у тюрмах? З цього питання думки студентів і адвоката С. Л. Ковтуна розбіглися.

Загалом всі присутні отримали величезне задоволення від спілкування. Проте допитливість майбутніх юристів і неймовірна жага знань не мала меж, і конференція тривала майже чотири години. Саме тому студенти-юристи НГУ на цьому не зупиняються і надалі планують проводити подібні зустрічі, аби отримати нові знання.

Юлія КУЦЕЛАП, студентка ЮФ НГУ.

ЗОЛОТІ
ДУМКИ

– Навіть, коли птах ходить - видно, що в нього є крила.

Антуан ЛЕМ'ЄР.

– У державної людини серце мусить бути в голові.

НАПОЛЕОН.

Микола ДУПЛЯК

П риписуючи собі звання найбільшої української твердині за океаном, Український Народний Союз зробив чимало корисного для добра української спільноти в Америці й Канаді. Одним із корисних і добрих діл нашої найстарішої заокеанської установи було кожнорічне публікування добре оформлених і потрібних читачам альманахів УНС. Значення цих книжкових збірок-річників, особливо в часі поневолення українського народу, безперечно, дуже велике. Це ж бо наш Народний Союз у міру своїх спроможностей і можливостей своїми публікаціями виконував маленьку частину тих обов'язків, що їх повинна б виконувати дбайлива вільна держава супроти своїх громадян і супроти своєї діаспори.

Колоніальні уряди підневільної України не були зацікавлені в розвитку української культури й науки. Вони виконували доручення Москви на знищення української мови та української нації в цілому. І публікований Народним Союзом щоденник (тепер тижневик) "Свобода", і "The Ukrainian Weekly" та інші публікації, в тому числі й щорічні альманахи захищали українське слово, українську правду та добре ім'я українця у світі. У цьому й їхня важливість для всіх українців, для нашої культури.

Дуже приємно, що в роки усамотінення України УНС продовжує сповняти свою історичну місію між іншим і своїми публікаціями. Вони дуже корисні, їх треба підтримувати, треба їх читати.

Перед нами "Альманах УНС 2010". Це ж бо соте розкішне ювілейне число річника (!). Цьогоріч книжка вийшла у в-ві "Свобода" під редакцією Петра Части на 272 сторінках друку. На м'якій кольоровій обкладинці проекту Еріки і Степана Слуцьких до української книжки всміхається радісне личко дівчинки-україночки Калинки Волошин – учениці Школи Українознавства в Нью-Йорку. В художній композиції обкладинки використано також такі слова Тараса Шевченка:

ЮВІЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ УНС

Ну, що б, здавалося, слова?!
Слова та голос –
більш нічого!

А серце б'ється, ожива,
як їх почує!... Знать, од Бога
І голос той, і ті слова
Ідуть межі люде!...

Тарас Шевченко

Ну, що б, здавалося, слова?!
Слова та голос –
більш нічого!

А серце б'ється, ожива,
як їх почує!... Знать, од Бога
І голос той, і ті слова
Ідуть межі люде!...

Наведена цитата дуже на часі і дуже на місці. Вона немов передає турботу сучасного українця про свою Батьківщину, про свою рідну мову та небезпеку для неї напередодні президентських виборів в Україні. Відомо ж бо, що кандидат на найвищий пост в Українській державі (Віктор Янукович) офіційно заявляв про підтримку російської мови в Україні, про надання їй прав другої державної, а це означає дальшу русифікацію України та дальше нищення культури та мови її наро-

ду. Перед нами президент, який декларує свої послуги чужій державі, а не нашій. Жаж та й годі!

Саме з огляду на велику небезпеку для української мови, для українства, для вільної Української Держави, з огляду на оправдану турботу свідомих українців з цього приводу, чи не третину цьогорічного "Альманаху УНС" присвячено, як пише в супровідному листі головний редактор "Свободи" і "The Ukrainian Weekly" Рома Гадзевич, українській мові та її винятковому значенню в житті нашого народу, в його національному самоутвердженні.

У цьому ж розділі ("Мова – душа народу") знаходимо дуже важливі та інформативні статті, розраховані на масового читача, а саме: Галина Лозко – "Початки рідної мови та писемності"; Лариса Масенко – "Соціальна стратифікація нашої мови"; Олександр Скопенко – "Неминучість двомовності – це міт"; Олександр Пономарів – "Нашій мові потрібен власний правопис"; Ірина Фаріон – "Чи мова є товаром?"; Вадим Ростов – "Неслов'янська Росія"; "З документів недоброго часу". У названих статтях читач знайде багато актуального, цікавого й переконливого.

Окрім розділу про мову, до книжки увійшли інші цікаві матеріали, поділені на такі розділи, як: "Незабутні сторінки історії", "Політика: від фактів до висновків", "Ювілеї (світлі і сумні)", "Сторінки майбутніх книжок", "Мандрівками по рідній землі". У кожному розділі вагомий своїм змістом матеріал, а разом в альманаху читач знайде багато повчального, розумного та приємного читати.

"Свобода" розіслала "Альманах УНС 2010" усім своїм передплатникам. Надіймось, що ніхто не пошкодує заплатити за нього 15 доларів. Однак було б вельми корисно, щоб цей альманах потрапив до бібліотек України, щоб його читали всі українці, навіть ті, які свідомо чи несвідомо допомогли Януковичеві перемогти на виборах.

"Альманах УНС" заслуговує на "Многая літа!", на багато ювілеїв, що перед ним, а наша заокеанська твердиня українства – на підтримку української спільноти.

БЕЗЦІННА СПАДЩИНА ПРИДНІПРОВ'Я

Дніпропетровська регіональна краєзнавча конференція в Національному гірничому університеті пройшла вдев'яте. Цьогоріч вона була присвячена особистостям та їх спадщині в історії й культурі Придніпров'я XVIII-XIX ст. Як зазначив на відкритті конференції директор Інституту гуманітарних проблем професор НГУ

Віктор Пушкін, така тематика цікавить і дослідників рідного краю, і кожного мешканця міста.

Ці слова підтвердив і перший виступ доктора історичних наук, професора кафедри історії та політичної теорії НГУ Ганни Швидько. Вона розповіла про роль у розвитку освіти і культури Катеринославщини Дмитра Мизка.

Як відомо, це був перший директор Катеринославської класичної гімназії. Найрізноманітніші теми висвітлювали дослідники із Запорізького національного університету, Дніпропетровського Національного історичного музею ім. Д.Яворницького, Криворізького державного педагогічного університету, Дніпропетровського

національного університету ім. О.Гончара, інших вузів. Це і документи з історії дворянського роду Гладких, які знаходяться у музеях Запоріжжя і Дніпропетровська; будівництво храмів; формування соціального оточення Петра Калнишевського; життєвий та творчий шлях автора генерального архітектурного плану Катеринослава Івана Старова; розкопки археологічного комплексу кур-

ганної групи «Рядові могили» й інші.

Незважаючи на те, що конференція охоплювала широкий трьохсотрічний період нашої історії, у доповідях було якразово представлено кожну епоху саме в особистостях – безцінна історико-культурна й духовна спадщина, яку нам залишили талановиті і небайдужі наші попередники.

Наталія
АНДРЮЩЕНКО.

• ДО ДНЯ МАТЕРІ

МАМА. МАТИНКА. МАТУСЯ...

Присвячується усім матерям України та світу

Найдорожча людина. Є в світі одне слово, перед яким усі народи низько схиляють голови. Це слово — **Мати**.

Кожна людина і кожний народ мають свої святині. До цих святощів зараховуємо й пошану до матері. Вона дала нам життя, виростила й виховала. Матуся, нене... Скільки безмежної любові і ніжної ласки вкладено у ці поняття. Мати. Материнство. Усе найрідніше, наймиліше, найдорожче увібрало в себе оті сонячні слова. Коротке це слово — **мама**, але які надлюдські глибини скарбів містить воно в собі! Ціле її життя з серця б'є великим невичерпним джерелом безкорислива любов до своїх дітей. Також це терпіння, безмежна самопожертва, прощення провини.

Мама! Яке це прекрасне і величне слово. Це перше слово, яке з радістю та усмішкою вимовляє дитина. Матусю моя, голубко сизокрила! Ваші руки так старанно пеленали мене, пестили, гладили по голівці. Скільки ночей Ви недо спали, доглядаючи, щоб виросла хороша людина, людина з великої літери.

Мама — це те слово, яке найчастіше повторює людина в хвилини страждання й горя. Мамо, Ви для мене все, Всесвіт мого життя.

Вперше організувала святкування Дня Матері американка із Філадельфії — Анна Джервіс у 1910 році. Після першої світової війни це свято почали відзначати у Швеції, Норвегії, Данії, Німеччині. Поняття про щастя, добро й ласку нерозривно пов'язані у нас із образом найдорожчої людини — Матері.

Перший скарб — це пісня над колискою. Коліскова звучить найніжнішою музикою і тоді, коли посрібляться наші скроні. З ними ми горді, красиві і сильні.

**Бо без пісні не буває сонця.
А без сонця не буває цвіту.
Хто забуде материну пісню,
Той сліпий блукатиме по світу.**

Другий скарб — рідне слово, українська мова. Мені вперше вона забриніла з материнських уст і вже довіку не змовкне в моєму серці. Не зрадімо материнської мови — не зрадімо матері, не зрадімо України.

**Мово моя українська.
Батьківська материнська,
Я тебе знаю невичерпну -
Просту, домашню, звичну,
Не з-за морів прикликану,
Не з словників насмикану.**

Третій скарб — молитва до Бога. У світлому серпанку дитинства бачу Вашу руку, яка благословляє мене, чую молитву, яку Ви мовили навколішках перед образом Пречистої Діви, бажаючи здоров'я і щастя для всіх діточок. Вона з нами завжди, з тієї миті, коли ми починаємо відчувати себе. Слово матір є символом усіх людських вартостей. Мабуть, саме тому тема матері завжди була, є й вічно залишатиметься у творчості наших письменників.

**Матері забути не можу.
Скрізь, на що я тут не гляну -
чи на ліс, чи на поляну, -
бачу її душі гошу,
чую вимову кохану.
І кричу я: - Мамо! Рідна!
Голос дай! До тебе рвуся! -
Й чути... здалеку: - Борюся! -
І така ж ця мова срібна -
аж вогнем я весь схоплюся...**
(П.Тичина).

**Мати сіяла сон
під моїм під вікном,
А вродив соняшник.**

**І тепер хоч буран,
хоч бур'ян чи туман,
а мені — сонечко.**

(Б.Олійник).

**Мамо — голубко!
Прийди подивися,
Сина від мук захисти!
Болі зі сроду душі підпелися,
Що вже несла нести.**
(П.Грабовський).

**Ось-ось прийду до хатоньки
моєї,
Де мати жде мене й не жде,
Я скрикну: "Матінко!" до неї,
Вона на груди упаде.**
(О.Олесь).

Т.Г. Шевченко теж звертався до цієї теми. Образ матері у творах Т.Г. Шевченка — це образ жінки — страдниці, жінки, яка не мала змоги бути разом із дитиною, бо була кріпачкою й повністю залежала від наказів пана. Але доля жінки-матері у Т. Шевченка зображена по-різному. Безталанну долю української матері-кріпачки поет відносить до найвищих висот, він схиляється перед її образом, як людство схиляється перед образом Матері Божої. Для Т.Г. Шевченка жінка-матір — це уособлення і Пречистої Діви Марії, і матері України. Це узагальнюючий образ усіх матерів. Т. Шевченко відштовхувався від ідеалів, від Біблії, бо Марія — символ глибокого й прекрасного материнства, перед чим поет благоговів усе життя: Марія — святість, божественність, і Матір — рідна матір, матір — земля, ненька — Україна. Не мав би світ стільки геніїв, скільки великих мужів, якби над їхнім дитинством не тремтіло б серце матері.

Благословенна будь, українська мати, всюди і завжди!

**Оксана БАРАНОВСЬКА,
старший науковий співробітник
кафедри української мови
Дніпропетровського національного
університету ім. О. Гончара.**

А ТИ МОЯ МАМА?..

...Дивися у ці дитячі, сповнені сподівання та горя очі й не знаєш, як відповісти: "Ні...". Вони ще зовсім маленькі, але доля вже надала їм випробування, котрі будуть супроводжувати їх усе життя. Вони з дитинства не знають материнської любові, ласки, тепла... Мама ніколи не почує їхнього плачу, не обійме, не накриє ковдрою вночі, не буде поряд, коли проріжеться перший зубик й дитинка зробить перший крок, промовить перше слово "мама"... Вона навіть цього не хотіла почувати... Але вона необхідна дитині... необхідна, як повітря, необхідна на підсвідомому рівні, на рівні почуттів та інстинктів. Та все одно важко зрозуміти, звідки взагалі у малесенької дитинки, котра щойно навчилася говорити, може виникнути питання: "Ти моя мама... мій тато...?". Адже їй ніколи не розповідали про батьків, вона їх ніколи не бачила, але вони їй потрібні...!!

Ми, студенти юридичного факультету разом з викладачами, вкотре відвідали Буди-

нок малят, який ми взяли під свій нагляд... Ми побачилися з малечю різного віку та з дітьми, котрі відповідають за гріхи своїх батьків - дитимінвалідами... Важко дивитися на цих дітей, хочеться усім допомогти, але це неможливо... серце розривається від болю... Вони такі маленькі, гарні... тільки очі сумні... Їх взагалі неможливо забути... У них радість, дитяча щирість, відвертість, надія, сподівання і одночасно біль, самотність, безнадія та розчарування... Вони такі маленькі і вже не потрібні найріднішим людям - батькам... Хоча батьками і взагалі людьми їх назвати дуже важко... Навіть тварини ніколи не залишать своїх малят, а люди... Виявляється, ми гірше...

І найлегше - закрити на все це очі і сказати, що це взагалі не наша справа. Сказати, що про таких дітей та батьків, котрі їх залишають, повинна турбуватися держава. Та ми забуваємо, що державу і складаємо ми з вами. І якщо ми байдужі до біди

ближніх, якщо милосердя - не наша справа, якщо чужий біль нас не торкається, якщо ми весь час будемо чекати, що все зроблять інші, то не помітимо, що інші - це і є ми - такі ж... Суспільство, в якому люди спокійно проходять повз чужої біди та горя, приречене.

У дітей-сиріт немає мами, котра стіною захистить від ворожого світу. За них нікому заступитися і самі за себе вони теж заступитися не можуть, вони маленькі та без-

захисні. Неможливо забути жодного з них. Цей страх в очах, страх того, що їх знову залишать... Як можна забути їхні щирі усмішки... Вони радіють зовсім не подарункам та цукеркам, а просто увазі, усвідомленню того, що вони комусь необхідні.

Нічий дітей не буває. І тому ми допомагаємо їм... І вже заради цього варто жити!

**Ольга ВОДОП'ЯН,
студентка НГУ.**

МАТУСЯ

*Посивіли скроні, побіліли коси
І стомився погляд від переживань.
Ти виходиш зранку - шелестять покоси
На дорогу мрійних, вірних сподівань.*

*Розлетілись діти по своїх гніздечках,
І лишилась мама на весь світ одна.
І не спиться мамі, і болить сердечко:
Як там її діти, як там в них весна?*

*Промайнуло літо, прокружляла осінь,
І холодним вітром вже пройшла зима...
І виходить мама, і білють коси,
Сподівалась, рідна, а дітей нема.*

*Прилітайте ж, діти, у своє дитинство,
Де веселий гомін, як завжди, живе.
Прилітайте, милі, поки ще не пізно,
Вас матуся рідна зачекалась вже.*

Олександр ХОДАК, вчитель музики
СЗШ № 65 м. Кривого Рогу.

* * *

*Повилась дорога від рідного дому,
Повилась далеко на усе життя.
Тільки б не забути вчасно повернутись,
Щоб не тисло серце потім каяття.*

*Батьківська турбота нас веде усюди
І не покидає у чужім краю,
А коли до серця вкрадеться тривога,
Сяду і згадаю матінку свою...*

*А коли згадаю - зможу усміхнутись,
Зможу подолати прикрощі життя.
Тільки б не забути вчасно повернутись,
Щоб не тисло серце потім каяття.*

Світлана РУДЕНКО,
вчитель української мови та літератури
СЗШ № 15 м. Кривого Рогу.

«STUDY IN POLAND»

**Поляки
відзначили
високий рівень
НГУ**

Дні польських університетів у рамках проекту «Study in Poland» нещодавно пройшли у Дніпропетровську. Делегація польських університетів, яка представляла 15 вузів, провела зустрічі у Дніпропетровському національному університеті, Національному гірничому університеті та приватному університеті економіки і права. Крім циклу польсько-українських круглих столів за темою "Разом до якісної вищої освіти", проведено ряд зустрічей з молоддю, під час яких інформували про можливість участі у стипендіальних програмах, отримання практик, поїздок та навчання до Польщі.

За зізнанням президента Польського освітнього Фонду "Перспективи" Вальдемара Сівінські, польські колеги побачили у Дніпропетровську великий інтерес до цієї проблематики. Натомість отримали велике враження від ділового підходу ректорів, керівних кадрів кращих дніпропетровських університетів до програм співробітництва з Польщею та розвитку міжнародних контактів взагалі, зокрема від зустрічі з ректором НГУ академіком Геннадієм Півняком.

"Тепер нам слід виходити не лише на двосторонні контакти роботи, а й діяти в рамках Євросоюзу та міжнародних мереж. Тож для вирішення проблем науки слід залучати вчених університетів, вузів, факультетів і кафедр провідних країн світу. І такий високий рівень ми знайшли у вузах Дніпропетровська", - підкреслив В. Сівінські.

"Ми дуже зацікавлені у тому, щоб і польські студенти приїздили в Україну. Для розвитку бізнесових контактів польські спеціалісти також мають дуже добре володіти українською ситуацією", - переконаний В. Сівінські.

Попри те, що програма Днів польських університетів у рамках проекту "Study in Poland" обмежена у часі, пропозиції окремих польських вузів почали знаходити своїх партнерів вже прямо за столом переговорів у Національному гірничому університеті. Приміром, засно-

вник Вищої Менеджерської Школи в Легніці Вацлав Демецькі запропонував Національному гірничому університету спільну роботу над проектом перетворення бурого вугілля на газ. Обидві сторони сподіваються, що за цим візитом підуть конкретні угоди. Представник ректора Вищої школи Торгівлі й Права ім. Лазарського (Варшава) Єжи Ковальський після короткої презентації свого вузу відразу перейшов до справи - запропонував виконати спільний проект з юриспруденції разом з юридичним факультетом НГУ.

Проректор ТУ «Київська політехніка» Сергій Сидоренко, який був присутнім на зустрічі в НГУ, відзначив, що вуз, який він представляє і гірничий університет у Дніпропетровську - це самодостатні вищі навчальні заклади, які випереджають інші столичні вузи за багатьма напрямками діяльності. Але і їм треба посилити практику подвійних дипломів (одного - вітчизняного, другого - іноземного), в результаті чого виграють не лише їх власники. Через процес навчання українських студентів за кордоном (хоча б і в тій же Польщі) «можна домогтися гармонізації наших навчальних програм з країнами-партнерами», - відзначив Сергій Сидоренко.

На думку ректора НГУ Геннадія Півняка, Національний гірничий університет вже має великий досвід партнерства з кількома вузами Польщі. Та й надалі вуз готовий розширювати співробітництво. Цьому сприяє Центр українсько-польського співробітництва на чолі з доцентом Романом Дичковським. Бо найперше для бажаючого виїхати на навчання - це володіння польською мовою.

Свій вагомий внесок у розвиток відносин з іноземними партнерами роблять професори НГУ, які переказують власні кошти від премій у Фонд допомоги молодим вченим, заснований ректором НГУ 10 років тому. Безперечно, ці гроші можуть бути доброю підтримкою науковцям і студентам вузу, які побажають продовжити своє навчання в Польщі.

Валентина ШАБЕТЯ.

• ВІСТІ З ДІАСПОРИ

АМБАСАДОРИ УКРАЇНИ

Представники молодшої генерації українців США не втрачають зв'язку зі своїм корінням. Прикладом того може бути їх виступ разом з новоприбулими в Гюстоні (Тексас) на міжнародному фольклорному фестивалі. Нас багато по всьому світі, не лишень в Україні. Єднаймося всі в лиху годину!

Ігор КОШМАН (Гюстон, Тексас, США).

• ДИВОСИЛ

РАДУЄ ЛЮДЕЙ ЇЇ ТВОРЧІСТЬ

У працівників Павлоградського історико-краєзнавчого музею (Січеславщина) вже стало доброю традицією відкривати нові імена творчих людей краю. І сьогодні мешканці міста можуть ознайомитися з незвичайною творчістю нашої землячки Олени Павлівни Рибальченко на її персональній виставці живописних картин в міському музеї.

Художниця народилася в Павлограді у 1928, пережила розруку і голод. У пошуках кращого життя Олена Павлівна змушена була виїхати з Павлограда до Харкова. Після закінчення педучилища працювала вихователем дитячого садка, вчителем школи. Тривалий час працювала на Харківському верстатобудівному заводі. І завжди відчувала потребу щось творити для душі. Але здійснити свою мрію їй вдалося лише в 80-ті роки після виходу на пенсію, коли вона жила вже в Херсоні. До живопису прийшла Олена Павлівна несподівано

для неї самої. Ніяк не вдавалося їй добре пофарбувати стіну на балконі. Як не старалася, фарба не лягала однотонно на стіну. І тоді вирішила Олена Павлівна намалювати на цій стіні пейзаж.

Картину побачили друзі і сусіди, і всі говорили, що у неї талант художниці. І почала новоявлена художниця писати свої картини на картонках, на папері, на всьому, що під руку підверталось. Писала, як Бог на душу поклав. Героями картин Олени Павлівни стали жителі сіл, персонажі улюблених народних українських пісень.

Незабаром про творчість художниці дізналися працівники Херсонського управління культури, які й умовили її організувати на початку 90-х років виставку своїх картин у міських музеях. Фахівці високо оцінили наївну творчість Олени Рибальченко і в 1993 році на Всеукраїнській виставці живопису вона була нагороджена дипломом I ступеня.

На сьогодні художниця створила понад 500 живописних картин. Більшість з них подаровано друзям, знайомим і близьким людям або перебувають в її невеликій квартирі. Понад півсотні полотен художниці зберігаються в Херсонському художньому музеї ім. Шовкуненка.

Коли працівники Павлоградського музею дізналися про талановиту землячку, до неї в гості поїхали хранитель музею Антоніна Зеленіна і музейний доглядач Марія Рябуха.

Олена Павлівна тепло зустріла своїх земляків-павлоградців і подарувала нашому міському музею понад п'ятдесят своїх робіт.

- Творчість Олени Рибальченко - оригінальна і самобутня, - сказав павлоградський художник Борис Повишев. - Наявність її картин дає нам можливість подивитися на світ очима дітей, викликає добру усмішку, а це цінується так само, як професіоналізм.

Володимир НІКОЛАЄНКО.
Фото Андрія КОЦЮБІНСЬКОГО.

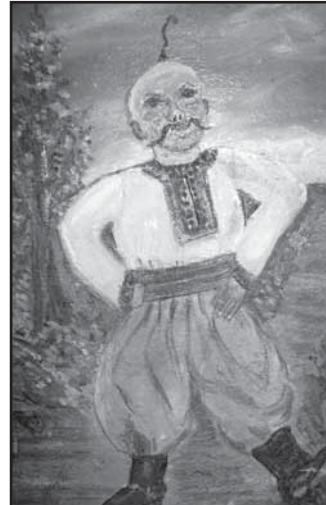
Малюнки Олени РИБАЛЬЧЕНКО

Калину ламала. 1997 р.

До рідного болотця. 2002 р.

Сам над панами я пан. 1997 р.

В одного лелеченька крилонька зомліла. 2005 р.

- Ой, братику-соколоньку, пусти мене на зимоньку...
- Ой, сестрице-перепілко, як у тебе діток скільки. 2006 р.

ЗУСТРІЧАЛИ ВЕСНУ ПІСНЯМИ

30 березня 2010 року на базі обласного комунального закладу освіти (ОКЗО) "Дніпропетровська загальноосвітня санаторна школа-інтернат I-III ступенів № 4" було проведено дитячий конкурс пісні і танцю "Здрастуй, весно!" серед вихованців інтернатних закладів. У конкурсі взяли участь понад 250 вихованців інтернатних закладів обласного підпорядкування. Переможці визначалися за трьома наступними номінаціями: найкраща вокальна композиція, найкраща вокально-хореографічна композиція, найкраща хореографічна композиція.

У першій номінації переможцями визнано колективи: ОКЗО "Спеціальна школа-інтернат для слабозорих дітей", КЗО "Перещепинська загальноосвітня неповна середня школа-інтернат "Родина" Дніпропетровської обласної ради", КЗО "Обласна спеціальна загальноосвітня школа-інтернат №2 з поглибленим професійно-трудовим навчанням".

У другій – КЗО "Навчально-реабілітаційний центр №6 "Дніпропетровської обласної ради", ОКЗО "Дніпропетровська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат №1 для дітей з вадами розумового і фізичного розвитку" та ОКЗО "Верхньодніпровський спеціальний навчально-реабілітаційний Центр для дітей з наслідками церебральних паралічів та дітей-інвалідів".

У третій номінації перемогли дитячі колективи – вихованці ОКЗО "Дніпропетровський навчально-реабілітаційний Центр для дітей з порушенням слуху", КЗО "Котовська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат для дітей з вадами розумового та фізичного розвитку" Дніпропетровської обласної ради" та ОКЗО "Дніпропетровська загальноосвітня санаторна школа-інтернат I-III ступеня №4".

Начальник головного управління освіти і науки облдержадміністрації Віктор Сиченко побажав усім учасникам конкурсу успіхів у навчанні та творчості й вручив переможцям призи – магнітофони.

Еліна ЗАРЖИЦЬКА. □

• З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Вірш "Гей, бики!" Степан Руданський надрукував ще 1859 року. У ньому він закликав інтелігенцію до праці на ниві рідної культури. Свого часу він був досить культовим і вивчався у школах. Зараз восьмикласників знайомлять з іншими творами Руданського. А жаль. Як на мене, цей вірш сьогодні досить актуальний. Особливо у світлі того, що робить нова команда антиукраїнських можновладців.

Юрій Якуба (Дніпропетровськ).

Степан РУДАНСЬКИЙ

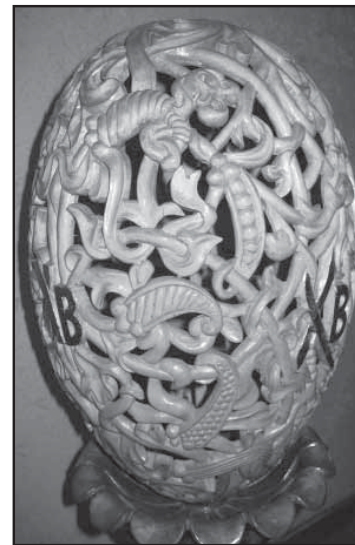
ГЕЙ, БИКИ!

Та гей, бики! Чого ж ви стали?
Чи поле страшно заросло?
Чи лемеша іржа поїла?
Чи затупилось чересло?
Вперед, бики! Бадилля зсохло,
Самі валяться будяки,
А чересло, леміш новії...
Чого ж ви стали? Гей, бики!
Та гей, бики! Ломіть бадилля,
Ломіть його, валіть на прах;
Нехай не буде того зілля
На наших батьківських полях!
А чересло моє ізліва,
Леміш із правої руки
Зітнуть і корінь того зілля, —
Чого ж ви стали? Гей, бики!

Та гей, бики! Зоремо поле,
Посієм яреє зерно,
А спаде дощик, незабаром
В землі пробудиться воно.
Пробудиться і на світ гляне,
І, як дівочії вінки,
Зазеленіють наші ниви, —
Чого ж ви стали? Гей, бики!
Та гей, бики! Зерно поспіє,
Обіллє золотом поля,
І потече ізнову медом
І молоком свята земля.
І все мине, що гірко було,
Настануть дивнії роки;
Чого ж ви стали, мої діти?
Пора настала! Гей, бики!

• НАШ ВЕРНІСАЖ

З доробку Геннадія ОСТАНІНА. □

• ПОЕТИЧНИЙ РОЗМАЙ

Олеся ОМЕЛЬЧЕНКО

Ми розлучаємось? Нас розлучають?
Боже, як важко, як мрії вмирають.
Дощ без кінця. Наче небо прорвалось.
Це вже було. Ми уже розлучались.
Тільки був іншим, у іншому часі...
Чом лиш тепер це збагнула відразу?
То осявала Любов мою Віра
в просторах різних і у різних вимірах.
Це відчуття - мов падіння у прірву,
здавна знайоме. І з долі не вирву.
Знову самотність бредє під дощами.
Ми ж не збагнули і не попрощались.
Блискає небо, гримить. Його воля!
Знову - не доля, не доля, не доля!
А горизонт в різних зблисках ранкових...
Знову все піде по колу, по колу.

Володимир
БІЛІНСЬКИЙ

(Продовження. Початок
в попередніх номерах)

КРАЇНА МОКСЕЛЬ-МОСКОВІЯ

НАШІ ПЕРЕДРУКИ

Читаючи історію, дивуєшся, скільки крові було пролите московськими князями, а пізніше — царями заради цієї ідеї-маячні. Абсолютно необгрунтованої, на зразок домагань свого часу англійських королів на французький престол. Заради цих "державних інтересів" приносилися найтяжчі жертви — не лише працю і кров'ю, але й совістю. Погляньмо, як учинили московити із дружнім ім князем Василем Івановичем Шемячи-чем.

"У справі Шемячича віроломство московської політики компрометує гідність (російської. — В.Б.) церкви... коли його викликали зраду, він, стурбований, здавав гарантії, "охоронної грамоти". Такі "охоронні грамоти", що обіцяли йому безперешкодне повернення (додому. — В.Б.), були видані Василем (III) і митрополитом Данилом. Незважаючи на це, Шемячич був арештований в Москві і заточений в одну із веж Кремля, де й помер... Владика (митрополит Московський. — В.Б.) був посвячений у змову проти... князя, свідомо доклав до цього свою руку..." [10, с. 10-11].

І боярин Берсень нагадав владі Московському в бесіді: "А сам забув, додає Берсень, як Шемячичу грамоту писав за своїм підписом і печаткою, клявся йому (Шемячичу. — В.Б.) образом (святих. — В.Б.) Пречистої й Чудотворчої, та на свою душу" [10, с. 11].

Такі вони, пастирі, митрополити московські. Зважувалися на найстрашніші гріхопадіння заради московської величчя. Претензії та чималі потуги щодо візантійської спадщини, виявляється, були висловлені Московією за підказкою. Ще "у XIV ст. Душан сербський і Олександр болгарський виступили з такими ж претензіями. Вони мріяли про завоювання Константинополя і почали з проголошення себе царями. У манускриптах... знаходимо згадку про новий Царгород, яким повинно було стати місто Тирново" [4, с. 136].

Надіям болгарських і сербських царів не судилося збутися. Ще за сто років до появи в Івана III такої гадки, підібрати царський престол, упало під натиском Османської імперії Болгарське царство, вірніше, Тирновське, — впало 1393 року, а Відинське — 1396 року. Така ж доля ще раніше спіткала й Сербію після жорстокої поразки від Османів на Косовому Полі в

1389 році. Так перші претенденти на Візантійську корону, не здійснивши мрії, втратили шанси.

І ось через більше ніж сотню років про свої домагання на візантійський трон заявила Московія. Домагання висловлювалися несміло й обережно: а чи не образяться Європа та Кримський хан? Західна Європа домагань не розуміла і не визнавала. Постали проти цього й Кримські хани Гіреї. Ще цілих два покоління (більше 60 років) запліднювалася ця ідея, доки нарешті за Івана Грозного не розродилася.

"Цар та Імператор у росіян того часу були синонімами... цей титул мали візантійські імператори, а вони ж були государями тієї великої Східної імперії, яку хотіли знову відновити в новій столиці православного світу. Церковна література значно сприяла укріпленню цього наміру..."

За допомогою натяків і хитромудрих вигадок читачеві нав'язувалася ідея про історичну наступність, що поєднує московських государів із усіма попередниками (візантійськими. — В.Б.). Це уявлення поступово проникало в національну свідомість. Чи не московська держава і є саме те шосте царство, про яке згадується в апокаліпсисі? (Після ассирійського, єгипетського, вавилонського, римського і візантійського. — В.Б.)...

Ця історична мрія шукала нагоди втілитися в дійсність. Після падіння сербського й болгарського царств вона природно повинна була перекинутися на північ. Посланий із Константинополя в Москву болгарин Кіпріан зайняти престол митрополита, переніс туди і фразеологію, вироблену в Тирнові знаменитим Єфимом. У Москві вона (фразеологія. — В.Б.) була легко засвоєна" [4, с. 142-143].

Засвоювалася ідея непростого. Лише через 100 років Іван III несміло попросився в царі, але так і помер князем, хоча фразеологію "царя московського" почав пізнавати. А син його Василь III взагалі вінчався в церкві як великий князь Московський. Тяжко доводилося московським Юриковичам: валився візантійський престол — беріть, хапайте, і церква в спину штовхає, грозиться історично обгрунтувати, мовляв, сам візантійський імператор Костянтин і навіть Август — рідня московським Юриковичам (цю думку доводив митрополит Макарій у "Статечній книзі").

Нарешті Іван IV (Грозний) уперше 1547 року вінчався в церкві з титулом Московського царя.

"Однак цей наслідувач грецьких і римських імператорів не зважився поінформувати іноземні держави про свої претензії. Він пам'ятав, наскільки, невдалі були подібні спроби його батька і діда. В 1514 р. Василь спробував було йменувати себе, з дозволу посла Снітцпланнера, в договорі з Максиміліаном кесарем. Але у Відні відмовилися підписувати цей договір... і лише в 1561 р. після голосних успіхів він зважився спробувати щастя з цим (визнання за Іваном титулу Царя. — В.Б.). Прохання до патріарха були підкріплені значними дарами. Патріарх Іоасаф визнав Івана царем і нащадком царівни Анни. Він навіть запропонував московському государеві ще раз провести врочисте коронування за участі спеціально призначеного для цього митрополита. Але це виявилось зайвим. Бо з 37 підписів, що скріплювали грамоту, прислану з Константинополя в Москву, 35 виявилися відтак підробленими... Але російському народові ці подробиці були невідомі. Поезія билін вільно змішувала події та епохи. Національна гордість і народна уява накидали чудесний покров на цей дещо принизливий початок російського царства" [4, с. 144-145].

Ось відтоді московська владна і релігійна верхівка вважає себе законною спадкоємницею Візантійської імперії. При цьому не варто плутати верхівку з народом Московії часів Івана IV. Це були принижені, підкорені народи, великою кров'ю зігнані у військову державу. А що з народом витворяв "государ", ми вже розповідали і ще не раз повідаємо. Народові титул царя був марний. За той титул народ повинен був пролити море крові, як своєї, так і чужої.

Повернімося все ж до Івана IV. Скажіть, будь ласка, що вартувало йому випросити, скажімо, титул єгипетського Фараона? Йому б і той титул сфальсифікували. Сидячи серед Османів, патріарх Константинопольський готовий був кожному віддати титул Імператора-Царя, аби тільки знайти силу, що стала б захисницею східної гілки християнства. Майже вся Європа на той час (1561 рік) примкнула до римської гілки християнства, і знайти там віропослушних Константинопольських патріархів не могли. Піти на об'єднання обох гілок християнства східні владки не побажали. Тоді вони повинні були взяти на себе провину за розкол християнства.

Так Іван Грозний став "спадкоємцем візантійських імператорів".

Зверніть увагу: цю думку російська еліта виношує донині. Згадайте Олександра Солженіцина, його "Серпень чотирнадцятого".

Про візантійську спадщину мріяла і комуністична еліта Радянського Союзу, спадкоємця володіння Романових. Ми ще процитуємо слова Сталіна та Молотова з цього приводу. І нема діла всьому російському великодержавному істеблшменту до того, що та давня "Патріарша грамота", якою наділили Івана IV титулом царя, — сфальшована, що вся російська великодержавна історія — облудна вщент. Як нема діла до того факту, що зі смертю Івана IV і його спадкоємців припинилася династія Юриковичів. А Романови — звичайні бояри, такої знаті серед слов'ян, татар і фінів — десятки тисяч. Тож Романови московські не мали навіть фальшивого історичного права успадковувати титул царя — спадкоємця візантійського. Історична правда нівелює і цей міф Російської імперії.

8
Для кращого пізнання діянь останніх представників московської династії Юриковичів варто більш ретельно дослідити Московію XVI століття. Саме до кінця того століття в Московії закінчилася династія Юриковичів, що заклала основу так званої "державності" й "самовладдя" в Москві. Тільки цей тип "державності" і "единовладдя" татаро-монгольського зразка існував у Московії, а пізніше — в Російській імперії.

Бо всі "напрацювання державного правління" були запозичені й прийняті в спадок від Золотої Орди. Навіть московська православна церква жорстоко пов'язана з цим явищем — "російською державністю" — з ханських часів.

Звернімося до російських істориків, до російської історичної літератури, щоб почерпнути факти та відсіяти зерно від половини.

Князювання Василя III в Московії (1505-1533 роки) не належить ні до видатних, ні до трагічних у розумінні російської історичної науки. Це був батько Івана Грозного, передостаннього московського князя династії Юриковичів, це були останні нащадки роду, що мали хоч якийсь зв'язок із великим Київським князівством. Згодом, після смерті Івана IV і його сина, тієї найтоншої нитки зв'язку взагалі не стало. Обірвалася.

У ті далекі роки князювання Василя III псковський чернець Філофей уперше висловив думку, що Москва повинна стати спадкоємницею

Візантійської імперії й носителькою титулу православного царства — третім Римом. Ось слова ченця:

"Два Рими впали, а третій стоїть, а четвертому не бути" [10, с. 9].

Слова про третій Рим щойно з'являлися в ужитку. Василь III ухилився від титулу Царя, залишившись великим князем, справно платячи данину кримським Гіреям. Однак у Московії його влада була жорстокою і страшною.

Заради захоплення чужих земель і багатства Москва йшла на будь-які злочини, зрадиництва. Цим грішили не лише князі, але й митрополити московські.

Саме в ті роки в московській темниці загинув великий князь Рязанський — Іван; помер у московському підземеллі князь галицький Василь Іванович Шемячич; був знищений у московській катівні брат великого князя Івана III — Андрій. Така ж доля спіткала Дмитра, внука Івана III, законного спадкоємця князівського престолу. Московські князі з благословення московських митрополитів кваліфікували і нахабно знищували князів-сусідів, захоплюючи їхні землі, а головне — їхнє майно й багатства. В ті ж роки Москва захопила і поневолила Рязань, Новгород, Псков.

Все чинилося з благословення церкви й московських митрополитів. Ті ж митрополити, хто не зважувався на гріхопадіння і віроломство, втрачали голови або закінчували життя в темниці, а в кращому разі — в монастирі.

"До середини XV століття російських митрополитів або присилали з Константинополя, і вони були греками за походженням, або призначалися всесвітніми патріархами з кандидатів, яких пропонували російські князі, Московські й Західно-російські" [10, с. 18].

Вибачимо авторові його вільність стосовно Русі (України), яку названо "західно-російською землею". Звичайний прийом автора-великороса. Цей стиль фальсифікації зустрічаємо на кожному кроці. В голову людини втовмачено істину, що вони, як держава і як народ, беруть початок від великого князівства Київського. Навіть сумніву нема, що це вимисел і фальсифікація на потребу Російської імперії.

Повернімося до взаємодії московського князя з митрополитом. Князеві, що став на шлях жорстокого придушення сусідів і захоплення їхніх земель, потрібна була необхідна влада, беззаперечна підтримка церкви. Василь III став першим московським князем, який зазігав на митрополита. А вже його син Іван IV (Грозний) взагалі не шану-

вав митрополитів. Ось як про це пише Г.П. Федотов:

"Якщо взяти 9 (дев'ять) ієрархів, що займали московську кафедру (митрополит. — В.Б.) за час Василя III й Івана IV (Грозного. — В.Б.), то ми побачимо, що з них лише троє вмерли у своєму сані. Інші були позбавлені його насильно або "добровільно" відреклись: один із них (св. Філіп) не лише звільнив кафедру, але й пішов із життя"... "Василь III міг замахнутися на те, перед чим зупинився його... батько. Митрополит Варлаам став першою жертвою нових стосунків. Коли прецедент було створено, користуватися ним почали з надзвичайною легкістю" [10, с. 19, 18].

Так московські князі узурпували церковну владу і прийняли на озброєння догму про богообраність московського царя.

Які ж землі до середини XVI століття "зібрало" Московське князівство?

"На північному сході були землі нинішньої Архангельської губернії, Вологодської та Олоонецької; на північному заході — Новгородської й Псковської; на заході й південному заході московської держави (як хочеться бути державою! — В.Б.) лежала область Дніпра із сучасною Смоленською губернією і західна частина теперішньої Калузької губернії, частина Чернігівської губернії та західні уїзди Орловської й Курської губерній. На півдні були степи взагалі без встановлених південних кордонів і з північним кордоном, що проходив по 55° північної широти, тобто збігалися з північною границею теперішніх губерній Калузької, Тульської, Рязанської, Тамбовської, Пензенської і Симбірської. Нарешті на сході... був басейн Ками з її притоками — В'яткою, Чусовою і Білою" [4, с. 12].

"Із фортець, що захищали його (князівство. — В.Б.) з північного заходу, Смоленськ було набуто лише 1514 року, але він усе ще залишався номінальним центром литовсько-польського воеводства" [4, с. 13].

"Таке було володіння, до якого за царювання Івана IV (Грозного. — В.Б.) були приєднані разом із Казанню, Астраханню та їхніми областями землі по нижній, середній течії Волги, по Камі, В'ятці й по прибережжю Каспійського моря" [4, с. 15].

Зверніть увагу: до початку XVII століття Московське князівство займає тільки територію від Смоленська до Волги!

Роки "великого збирання земель російських", а насправді жорстоких завоювань, несли сусідам Московії страшні руйнування. "Інакше не могло й бути. Нова держава, як і всі області її, уявляють немовби суцільне бойовище" [4, с. 13].

За переможеними не залишалося жодних прав, жодної власності. Жорстокий поневолювач поводився, як древній варвар. Але це була нова, великоросійська нація, яка народжувалася.

"Майно населення підкорених областей (треба розуміти — народів! — В.Б.) конфісковувалося масово, конфісковані підприємства часто передавалися в інші руки. Це швидко змінило обличчя країни, включно із суспільними елементами й стосунками між ними. Нові прибульці були військовими людьми, і в своєму завойовницькому поступі, у зовнішньому зростанні Москви зберегла свій первісний характер — характер військової колонії в підкореній країні" [4, с. 13].

Як прийшли князі з дружинами в країну Моксель до фінських народів поневолювачами, так продовжували діяти і за останнього войовничого Рюриковича — Івана Грозного. Щоб не бути голосливим, подам опис походу Івана Грозного на Новгород у січні 1570 року, який вдруге повністю розтерзав місто:

"В холодний зимовий час Іван зібрався в похід, взяв із собою опричників і ціле військо. Вже на кордоні Тверської губернії почалася військова езекуція, перед якою блідли жахи першого лівонського походу. Далі був систематичний розгром усієї області: від Клина до Новгорода цар залишив за собою пустелю.

2 січня його передові загони з'явилися під стінами міста і оточили його з усіх боків. Приміські монастирі були віддані на розграбовання, до 500 монахів забрані. Наступного дня опричники проникли в місто, зібрали всіх священиків і дяконів, поставили їх поруч із ченцями... Їх били від ранку до вечора, вимагаючи по 20 р. викупу за кожного. Як можна судити з документів, між ними були щасливці, які уникли катування, заплативши необхідну суму. На решту чекала страшна доля. Царські пристапи нищили будинки і зганяли жителів у обгороджене місце, яке охороняли війська. У п'ятницю 6 січня прибув сам Іван (Грозний. — В.Б.) із сином і 500 стрільців. Він наказав бити ціпками до смерті всіх ченців... Трупи їхні розвезли по монастирях і там поховали.

Настала черга білого духовенства. В неділю зранку перед обідньою архієпископ вийшов із хресним ходом назустріч цареві на волховський міст і хотів благословити його. Іван не прийняв благословення й назвав його "волокмо хищним". Але все ж наказав йому служити обідню у св. Софії. Він мав намір повторити сцену розправи з Філіпом. Цар прийняв навіть запрошення пообідати у владики. Він здавався веселим і в

охоче. Раптом серед трапези він голосно скрикнув. За цим знаком опричники взялися виконувати те, що їм було заздалегідь наказано. Весь дім архієпископа був розгромлений. Із нього зірвали одяг і разом з челяддю кинули в темницю. В наступні дні терор сягнув жахливого розмаху. На головній міській площі було споруджено подобу трибуналу, оточеного знаряддями катувань. Цар приступив до швидкого суду. Міщан приводили сотнями, катували, спалювали на малому вогні з витонченими прийомами, відтак майже всіх присуджували до смерті й везли спалювати. Закривавлені жертви прив'язували до саней і по крестному спуска штовхали на бистрину, де Волхов ніколи не замерзав. Нещасні поринали в безодню. Немовлят спалювали, прив'язавши їх до матерів. Опричники з піками стояли на човнах і стежили, щоб ніхто не врятувався.

За даними третього новгородського літопису, вбивства тривали п'ять тижнів, і щодня на той світ відправлялося зазвичай людей 500-600. Іноді кількість жертв зростала до півтори тисячі на день. Перший псковський літопис свідчить, що загалом загинуло близько 60000 людей, як чоловіків, так і жінок...

Як би там не було, огидна різня набула жахливого розмаху, і коли Іванові більше нікого було вбивати, він обернув свою лють на неживі предмети. З особливим звірством обрушився він спершу на монастирі, припускаючи там зраду. Із тієї ж, імовірно, причини він узявся знищувати торгівлю й промисловість цього великого міста. Всі крамниці в місті та в пригородах, а разом із ними й доми були розграбовані й зруйновані дощенту. Присутнім при цих руйнуваннях був сам цар. Опричники ж, якщо вірити літописам, нищили довкола верст за 200-250 від Новгорода і скрізь чинили те саме...

Новгород вже ніколи не оправився від завданого йому удару" [4, с. 275-278].

Так само, рівно через 425 років, у січні 1995 року, Росія повела свої війська і своїх опричників (ФСБ та ОМОН) на Чечню й повністю, як і багато років назад, під корінь знищила місто Грозний. Який збіг! Суть імперії ніколи не мінялася, ніколи не зміниться. Ілюзія марні! Якщо в Новгороді Іван IV із московітами знищив понад 60 тисяч людей, то у 1995 році в Російській імперії апетит не зменшився — знищили в Чечні понад 100 тисяч людей.

Схилено голови перед безвинними жертвами варварської імперії...

• У ІВАНА СМІХОВАНА

Петро РЕБРО
(Запоріжжя)**СПРОСТУВАННЯ
ДІДА СВЕРБИГУЗА**

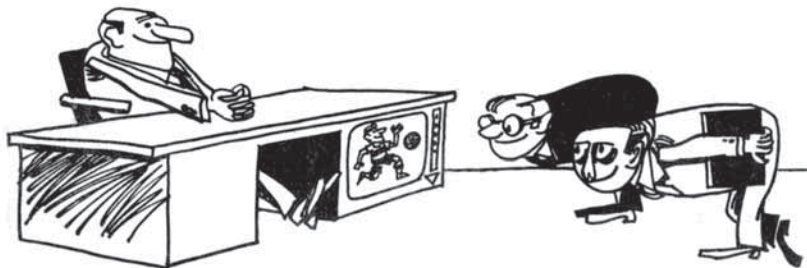
Хто, громадяни, розпуска плітки,
Що наші депутати не працюють?
Он гляньте — аж мелькають кулаки:
Нардепи один одного лупцюють.
Всі трудяться на совість, не за страх:
Один годує муху із піпетки,
А другий колується в зубах,
А третій нишком штопає шкарпетки.
Он той обранець грає на трубі,
А той розгепав мікрофон і радий.
Ті надимають кульки голубі,
А ті у залі зводять барикади.
Один діяч, здоровий, наче бик,
Мурлика щось коханці по мобіліці.
А той комусь показує язик
Червоний, як перчина у горілці.
Он бізнесмен (а їх тут легіон)
Із рук не випускає калькулятор:
Чи нашкребе, сердега, на мільйон.
Якщо йому не видадуть зарплату?
Ті спікера беруть за петельки,
А ті трибуну дьогтем знай квацюють...
Хто ж, громадяни, розпуска плітки,
Що наші депутати не працюють?

Юрій РИБНИКОВ (Полтава)

ДУМКИ ВГОЛОС

- Сміх — задоволення, якщо сміються не з вас.
- Недоліки зближують людей більше, аніж достоїнства.
- Пташине молоко найчастіше дістається безкрилим.
- Закидаючи грязюкою свого опонента, не забудьте відскочити.
- Не встигли закласти фундамент під устанovu процвітання, як поцупили будівельні матеріали.
- Малі війни ведуться в сім'ї, великі — у світі.
- Коли ходитимуть на роботу, як на свято, зупиниться виробництво.
- Доля стоматолога — все життя заглядати комусь у рот.
- Бурхливе життя приводить у тихі палати.
- У голодного — каша в голові.
- Розумна жінка знає, коли прикинутись дурненькою.

• ОЛІВЕЦЬ-СМІХОВЕЦЬ

Виховання кадрів.

МУДРІСТЬ НАРОДІВ СВІТУ: ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ**АФРИКАНСЬКІ**

- ✓ Брехня ніколи не стане приказкою.
- ✓ Слово, що зірвалося з язика - не яйце, що впало додолу.
- ✓ Краще мовчати, ніж сваритися.
- ✓ Хто хоч раз бачив леопарда, не переплутає його з собакою.
- ✓ Навчати старого - писати по воді; навчати малого - писати на камені.
- ✓ У темряві треба світла, у біді - розуму.
- ✓ При чесному вожді плем'я не гнеться.
- ✓ Брехня небезпечніша від списа.
- ✓ Удар, якого чекаєш, не страшний.
- ✓ Вкусила змія - втікатимеш і від жаби.

ГРЕЦЬКІ

- ✓ Якщо я грек, то прагну волі.
- ✓ Сміливо, хлопці, йдіть до бою, не бійтеся тиранів.
- ✓ Не біда, коли заздрять, а біда, як жаліють.
- ✓ Пана й одного забагато, а друзів і тисячі мало.
- ✓ Про те, що є в хаті, не розказуй громаді.
- ✓ Хто батьків своїх шанує, той і сам добро відчує.
- ✓ Я тебе плавати навчив, а ти мене втопити хочеш?
- ✓ Людина без друга - як ліва рука без правої.
- ✓ У пеклі більше праведних, ніж грішних.
- ✓ Вола хапають за роги, людину ловлять на словах.

ТАМІЛЬСЬКІ

- ✓ Вістря колючки ніхто не го-стристь.
- ✓ Спочатку осліпив, а потім ціпок подав.
- ✓ Сам у коров'ячій шкурі, а рикає, як тигр.
- ✓ Найгідніший шлях людини - доброчесне сімейне життя.
- ✓ Вчений - завжди вчитель.
- ✓ Зло сильне, та добро сильніше.
- ✓ У багатого вухо глухе до бідняків.
- ✓ На словах солодкий, а в душі - заздрісник.
- ✓ Слонові свій вік, кішці - свій.
- ✓ Мавпа і вночі бачить, куди стрибнути.

ПРИДБАЙТЕ

Новий альбом - CD (її 6-тий)

18 чудових пісень

"Анички"

"Я ще люблю"

або

DVD - "Концерт у Львові"

+ 5 відеокліпів"

В Україні: CD - 35 грн. З пересилкою

DVD - 40 грн. З пересилкою

(поштовим переказом)

(Чеберенчик-Стицька №11, кв. №6, Львів 79005)

В інших країнах: CD 11 \$ + пересилка = 12.75 \$

DVD 14\$ + пересилка = 15.50 \$

ЗАМОВЛЯЙТЕ: ВЕБСАЙТ: www.anytchka.lviv.ua

е-поштою: anytchka@anytchka.lviv.ua

телефоном: 916-722-55-15 (США)

**Поштою: 7415 Black Tree Ln. CITRUS HEIGHTS
CF 95610 USA-США**

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us
- ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

MIST MEEEST

Marketing and design by ilimaginestudio.com

З українського кореня

Мисткиня Маруся КРАМАРЕНКО
побіля своїх робіт
на персональній виставці
у Галереї Гаургауд.

Протягом травня в одній з провідних американських мистецьких виставок в Галереї Гаургауд міста Кранбурі, що у штаті Нью-Джерсі, тривала виставка малярки Марусі Крамаренко. Згадані околиці знамениті на всю країну цінителями прекрасного та культурологічними ерудитами. Ось чому для кожного мистця виставлятися зі своїми творами в Галереї Гаургауд і по-

чесно, і престижно. Тим більшим був успіх малярки Марусі Крамаренко, що її картини знайшли прихильність у багатьох відвідувачів. Творча манера цієї художниці глибоко індивідуальна. Мисткиня прагне виключити будь-яку вторинність, переспів у своїх роботах. А тому картини Марусі Крамаренко навіть дилетантам від живопису важко переплутати з пензлем іншого художника.

І насамкінець про найцікавіше. З прізвища та імені можна подумати, що Маруся Крамаренко має українське коріння. Але зовсім ні – вона корінна американка. «Українізувалась» талановита жінка у шлюбі з американським українцем Петром Крамаренком. На жаль, добродія і щирого патріота нині вже немає в живих. Але коли пані Маруся та пан Петро були разом, то полюбляли відпочивати на природі. Чоловік – з вудкою, а пані Маруся – з мольбертом. Між іншим, чимало робіт, написаних нею у ті роки щасливого шлюбу, демонструвалися на її персональній виставці у Кранбурі.

По смерті чоловіка пані Маруся не полишала українську громаду, до котрої належала, вийшовши заміж за Петра Крамаренка. Щонеділі її можна побачити на службі Божій у центрі українського православ'я в США у історико-меморіальному комплексі Баунд-Брук. Не минає вона й українських імпрез, котрі відбуваються у штаті Нью-Джерсі.

Влас. інформ.

Січеславський доктор Зоя Шевцова може лікувати не лише тіло, а й душу людську. Вже довгі роки пані Зоя провадить значну краєзнавчу роботу по збереженню та увічненню історичних і звичаєвих традицій своєї «малої Батьківщини» – козацького поселення Таромське. Нині цей населений пункт, перша згадка про який зустрічається ще в «Описі України» Г. Боплана, адміністративно належить до Дніпропетровська. Покажемо є те, що таромчани ніколи не були кріпаками. Через це любов до рідної землі, до свого коріння, попри всю нелегку долю минулої та сучасної історії України, зберегли у небайдужих серцях. Свою пошуково-краєзнавчу роботу пані З. Шевцова розпочала з дослідження життя і творчості подвижника народознавства у Таромському, власного діда Михайла Лояна. Так побачила світ книга «Таромські зошити», котрі З. Шевцова уклала з епістолярної спадщини Михайла Лояна.

Від діда до онуки

І ось нова книга невтомної берегині українського народного літопису «Таромське: перегук століть» за авторства З. Шевцової та М. Лояна.

Ознайомлення з цією фундаментальною працею (відкидаймо іншомовне «презентація») відбуло-

ся за підтримки обласної «Просвіти» (голова С. Довгаль) у приміщенні бібліотеки для юнацтва обласної столиці.

На світліні пані Зоя ШЕВЦОВА розповідає про те, як народжувалася чергова її книга.

Влас.інформ.

КОНОТОПСЬКА ВЕНЕЦІЯ

В останні десятиріччя не частіше ніж раз на три – п'ять років розливається стрімкий і гордовитий Сейм. Цієї ж весни через щедрю снігову зиму ріка – краса Конотопщини добряче вийшла з берегів. І пейзаж через це, на початку травня в околицях міста, був притягальним для кожного, хто зміг опинитися у цій місцині. Як з'ясувалося, я був не зовсім готовий до зустрічі з цим бенкетуванням природи. Сучасна технологічна доба завжди залишає шанс фаховому журналісту. У моєму мобільному мудрі західні інженери вмонтували більш-менш пристойну камеру. Але б тут годилося мати з собою правдивий фотоапарат. Хоча й спеціалізований пристрій найкращої якості не зміг би передати широчінь та могутність розливу Сейму. Куди лише сягає око прозора і вже трохи прогріта зміцнілим весняним сонцем вода. Вдягнуті у поки-що цнотливе листя дерева та кущі по коліна, а то й по пояс замочили своє дерев'яне тіло. Так доведеться їм жити добрих кілька тижнів. Але нічого, здавалося б, навіть такі звиклі лише до суходолу сосни та ялини без проблем переживуть конотопську Венецію. А влітку завдяки весняному розливу особливо будуть щедрими трави на луках і у перелісках, додасться риби у численних озерах та озерцях пойми. І чи не найголовніше: ще довго згадуватимуть дивовижну красу річки свого дитинства конотопці, котрі линути до рідної домівки з країв близьких і далеких, саме навесні, коли все рідше та все ж так велично і казково розливається красень Сейм.

Текст і фото Фіделя СУХОНОСА.

Скільки сягає око - вода і

Легідний дідуган на дерев'яному човні по весняному Сеймі – так само радіс

З любов'ю до рідного краю

Від нашого репрезентанта у Америці Іларіона Хейлика

Аляска – 49-й штат США. Це найбільша за розміром та найменш заселена адміністративна одиниця країни. Нині тут мешкає трохи більше як півмільйона людності. Але це аж ніяк не заважає Алясці бути значною економічною потугою США. Тут багато корисних копалин, зокрема, розвідані поклади нафти не поступаються за кількістю на Аравійському півострові та у Західному Сибіру. Чудова і казкова природа Аляски. Напевно, нині це одне з найбільш екологічно чистих місць на нашій планеті.

А ще Аляска – це щирі, допитливі і добрі люди. Я знайомий з родиною Біла та Мішель Джонс. Вони мешкають в місті Анкодедж, котрий є найкрупнішим населеним пунктом штату і налічує аж сто тисяч мешканців. Мішель та Біл виховують чоти-

рьох хлопчиків: Йосипа, Травіса, Данила та Шейна. Найстаршому – дванадцять років, а найменшому – лише вісім.

Джонсони люблять свій край, люблять подорожувати Аляскою та спілкуватися з природою. Часами це набуває просто унікальних форм. Ось такий поцілунок з лосем глави родини Біла відбувся на ганкові будинку Джонсонів, котрий розташувався на окраїні міста Анкодедж. Чому настільки довірився людині могутній і гарний дикий звір пояснити важко. Однак об'єктив камери зафіксував рідко бачену в природі сцену.

А на другій світлинці тато Біл разом зі своїми хлопчиками на привалі у лісі. Усі усміхнені та радісні. Бо коли людина любить свою матір-природу, то неодмінно отримає задоволення від життя.

Фото Біла ДЖОНСА.

Видавництво «Гене́за»

04212, м. Київ, вул. Тимошенка, 2-л
Тел./факс: (044)412-22-11, тел.: (044)413-99-97
E-mail: geneza@geneza.ua

Відділ маркетингу та реалізації:

02169, м. Київ, вул. Регенераторна, 4
Тел./факс: (044)573-20-42
www.vsv.com.ua/geneza/

У Києві ці та інші книги видавництва «Гене́за» можна придбати у книгарні «Наукова думка» (вул. Грушевського, 4), тел. (044)278-06-96

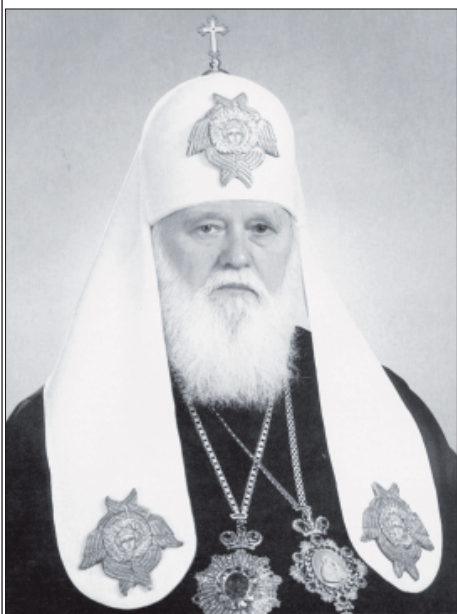

НАША ЦЕРКВА - КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ

РЕЛІГІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЧАСОПИСУ "БОРИСТЕН"

ВИДАННЯ БЛАГОСЛОВИВ ПАТРІАРХ УПЦ КП ФІЛАРЕТ. ТРАВЕНЬ, 2010 рік. (№ 81)

ПАТРІАРХ ФІЛАРЕТ: "... НА НАШОМУ БОЦІ ПРАВДА, А В ПРАВДІ - НЕ В СИЛІ - БОГ..."

Інтерв'ю Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета

Від редактора «Релігія в Україні»: Після того, як экс-голова Президії Верховної Ради УРСР Валентина Шевченко заявила, що Леонід Кравчук підштовхнув тоді ще Патріаршого екзарха митрополита Філарета на зміну статусу Української Церкви протягом 1990-1992 років, ми звернулися до патріарха Філарета за роз'ясненням його позиції і мотивів у цьому процесі.

Релігія в Україні: Пропоную поговорити про те, яким був процес становлення Української Церкви вже у вигляді УПЦ і про Вашу роль у цьому, без сумніву визначному для українського православ'я, процесі. Як Ви відчували, що вже настав час міняти статус, і від Екзархату переходити до власне Української Церкви? Це було віання часу, потреба народу, прагнення ієрархів?

Патріарх Філарет: Чому я відчув потребу в зміні положення Українського Екзархату в складі Московського Патріархату?

Пригадаймо цей час - кінець 80-х років, коли до влади прийшов Михайло Горбачов і з'явилася тенденція до більшої самостійності республік у складі СРСР, до розширення їхніх прав. Я

відчув суспільні настрої, що панували на той час в Україні і в Москві, яка орієнтувалася на те, щоб для утримання України у складі СРСР дати їй більші права.

Релігія в Україні: Ви радились по-передньо з кимсь щодо зміни статусу?

Патріарх Філарет: По-перше, як Екзарх України, а по-друге, як Місцевлюститель Патріаршого престолу, я тоді перебував у Москві, а в Київ приїздив служити. Мені було зрозуміло, що наявний тоді статус Екзархату не відповідає положенню УРСР у складі Радянського Союзу. Екзархат вужчий, бо влада обіцяла Україні більші права в СРСР. Тому була необхідність привести статус церковний у відповідність до державного статусу. І я це питання порушив на Соборі РПЦ, який обирав нового Московського патріарха.

Релігія в Україні: А Ви знали, що Вас обійдуть на фініші у цій «виборчій кампанії»?

Патріарх Філарет: Я думав про долю Церкви в Україні, а не про своє особисте майбутнє. Я з цією доповіддю виступив на Соборі, а учасники його погодились з необхідністю розширення прав Української Церкви. Проте у підсумкових документах собору цього рішення про розширення прав не було. Чому? Їх складав винішній патріарх Московський Кирил, і він це рішення свідомо викинув. Але ми вже проголосували, і було рішення собору.

Тож я порушив питання перед новим патріархом, чому викреслено підсумкове рішення щодо України. Патріарх Алексій II наказав митрополиту Кирилу внести цей пункт у постанови собору. З таким формулюванням: Українська Церква отримує права самостійності й незалежності в управлінні.

Релігія в Україні: Така формула збереглася і зараз?

Патріарх Філарет: Так. Після цього Кирил потелефонував мені, бо я був у Києві, і спитав, чи мене влаштовує таке формулювання. Я сказав, що так.

Релігія в Україні: А можна було одержати ще більше?

Патріарх Філарет: Формула «само-

стійна і незалежна» дає досить широкі права. Але ж насправді не деталізовано, в чому ця самостійність полягає. Тому наступний етап був - наповнити змістом оцю самостійність.

Релігія в Україні: А перед цим Ви ні з ким приватно не обговорювали, які перспективи для Церкви матиме це рішення? Чи означатиме це розширення прав Церкви зростання кількості епархій, інший порядок фінансування тощо?

Патріарх Філарет: У приватному порядку - ні. Архієрейський собор скликав патріарх Алексій II. Дехто з архієреїв намагався виступати проти, але переважна більшість була за те, щоб нам дати ширші права.

Релігія в Україні: А які були мотиви тих, хто виступав проти?

Патріарх Філарет: Вони вважали, що розширення прав не потрібне для Української Церкви.

Релігія в Україні: Чому Ви не просили для української Церкви статус автономної?

Патріарх Філарет: Для такого статусу необхідно, щоб її визнали інші Церкви. Але я знав, що тоді прохання про автономію для УПЦ недоречно порушувати, бо Москва не пішла б на такий крок. Та й інші Церкви не пішли б. Той же Константинополь. І у нас не було впевненості, що визнання автономії Церкви відбуватиметься досить легко.

Релігія в Україні: Ви таке переконання винесли, зустрічаючись з представниками цих Церков?

Патріарх Філарет: Ні з ким я не зустрічався, бо в цьому не було потреби. Я знав їхні настрої, тому пішов найбільш певним шляхом. Бо такий варіант залежав тільки від нас - від Московського Патріархату і українського єпископату. Ми не зачіпали структуру Православних Церков, вирішували питання всередині своєї Церкви - РПЦ.

Воно тим і було привабливе, що ми не потребуємо погодження інших Церков. Але в цьому була і його небезпека - Церква, яка дала самостійність і незалежність, може їх забрати без пояснення причин, не залучаючи до вирішення цього питання інші Церкви. Якби була автоном-

на Церква, визнана Вселенським Православ'ям, то цей статус вже скасувати було б неможливо.

Релігія в Україні: Щоб служити в Софії, Ви просили спеціальний дозвіл?

Патріарх Філарет: Так. Тоді був Головою Верховної Ради Л. М. Кравчук. Вітольд Фокін був головою Ради міністрів Української РСР. Саме їм я адресував таке звернення з поясненнями: Церква отримує незалежність, приїздить Московський патріарх, дозволяє провести урочисту літургію в Софійському соборі. Тоді демократія ще тільки зароджувалась, тому нам дозволили. А в той день Народний Рух України проводив з'їзд, вони дізнались про приїзд Московського патріарха і перекрили всі центральні вулиці столиці, щоб не пустити патріарха в Софійський собор.

Релігія в Україні: І які були ваші дії?

Патріарх Філарет: Міліція підказала, що можна заїхати з боку вул. Георгіївської. Володимирська перекрита, Велика Житомирська теж перегороджена демонстрантами.

Ми тоді з патріархом приїхали біля брами Заборовського і зайшли на територію Софійського собору. А коли демократи дізнались, що патріарх іде через цю браму, то вони швидко перелізли і лягли посеред вулиці, але міліція швидко їх розтягла. Завершилася літургія, патріарх прочитав грамоту про самостійність УПЦ, все це транслювало телебачення. Таким чином Українська Церква отримала самостійність і незалежність.

Релігія в Україні: А хто ще був у складі делегації Московського Патріархату?

Патріарх Філарет: Митрополит Крутицький Ювеналій. У грамоті було сказано, що ми самостійні і незалежні, але повинні зберігати православну віру і канони. Ми стали жити за новими положеннями.

Релігія в Україні: Які були Ваші перші кроки?

Патріарх Філарет: Ми прийняли статут УПЦ - де було зафіксовано оці нововведення про Синод і самостійність в управлінні. І Рада у справах релігій при Раді Міністрів УРСР затвердила його. Але держава не втручалася, бо ми відокремлені від держави.

І от закінчується 1990 рік, починається 1991. Проходить референдум про перебування в СРСР (квітень 1991). Україна проголосувала за те, щоб бути в складі Союзу.

Серпень 1991 року. Невдалий задум і провал ГКЧП. Потім розслідування щодо ступеню провини всіх причетних. І от українські комуністи побоюлися, що їх зачепить ця «слідча мітла», боялись відповідальності перед Москвою за підтримку цих ге-ка-че-пів.

Тому вони 24 серпня 1991 року і проголосували за незалежність. Отже, якби не було путчу, то зберігся б й надалі Радянський Союз. Чи надовго - не знаю, але зберігся б. А так, після проголошення незалежності, я усвідомив необхідність привести Українську Церкву, її положення, у відповідність до статусу держави.

Релігія в Україні: А Ви приймали це рішення самостійно? Чи радилися з кимсь?

Патріарх Філарет: Ні з ким я не радився. Я знав, що так має бути. Бо приклади численні: Греція, Болгарія, Сербія, Румунія.

Релігія в Україні: А Ви не дізнавалися про настрої серед архієреїв УПЦ? Чи всі були прихильниками такого варіанту?

Патріарх Філарет: Вони всі були одного настрою. Деякі мені ще за рік-два до цього почали говорити: «Нам потрібна автокефалія!», надсилали з єпархій заяви, листи.

А московських я не розпитував: ані патріарха, ані членів Синоду РПЦ.

Релігія в Україні: Але ж Томос про автокефалію можна було одержати або від Москви, або від Константинополя? Як Ви планували розв'язати цю колізію?

Патріарх Філарет: Сподівався, що все буде в канонічному полі. Шляхи такі: ми самостійні, отже, маємо право скликати собори. Як наслідок, я скликав собор восени 1991 року. Це було ще до виборів першого президента України. На соборі був весь єпископат - 20 єпископів. А в радянський час в УРСР їх було 14. Всі архієреї були присутні, а також від кожної єпархії священник, мряни; були й представники монастирів і духовних навчальних закладів - на той час останніх було два: КДАіС та Одеська семінарія.

Собор засідав протягом 1-3 листопада 1991 року. При цьому настрої були піднесені, відчувалась ейфорія від незалежності. Під впливом цієї ейфорії я прочитав доповідь, головною думкою якої було: ми повинні мати автокефальну Церкву. Всі погодились і підписали соборне звернення.

Релігія в Україні: І владику Іонафан (Єлєцьких) теж?

Патріарх Філарет: Ні, бо він тоді вже був соборно позбавлений єпископського сану за те, що, будучи намісником Лаври (я його призначив намісником після відкриття Лаври у 1988 р.), вкрав велику кількість срібла ще царського часу, яке на Лавру пожертвували. Та й не тільки срібло: ще книжки, ікони, килими, які, коли відкрили Лавру, люди жертвували на монастир. Дуже багато було ікон. Цінну бібліотеку передала ігумена столичного Покровського монастиря. А він усе це привласнив.

Релігія в Україні: Думав, що ніхто не дізнається?

Патріарх Філарет: Напевно. Тому ми його на Синоді заборонили в священнослужінні, і я зняв його з посади намісника Лаври.

Релігія в Україні: А хто став намісником?

Патріарх Філарет: Архімандрит Єлєвфєрій (Діденко). Зараз він нібито несе послух у РПЦ в Челябінській єпархії.

Релігія в Україні: А Ви намагалися повернути ці церковні цінності від вл. Іонафана?

Патріарх Філарет: Нічого ми не повернули, бо він сказав, що все віддав на Церкву. Але це не так, тому ми його засудили за святотатство, бо людина привласнила собі те, що мало належати Церкві, що було пожертвою Богові. Тому ми заборонили йому служити - до покаяння.

Релігія в Україні: А як щодо інших архієреїв українських?

Патріарх Філарет: Так, з ними «москвичі» проводили певну роботу. Причому боротьбу було спрямовано проти мене особисто. Бо ж усі архієреї підписали рішення собору. На провокації Москви клянули архієпископ Чернівецький Онуфрій, Тернопільський Сергій і Донецький Аліпій. Але відкрито проти цієї ідеї вони не виступали. І тут з'являється вже згадувана стаття в «Огоньке». Наприкінці грудня 1991 року на решті скликали Синод. Я вимагав визначити дату скликання Архієрейського собору РПЦ для розгляду звернення. На Синоді цього не хотіли, я наполягав. Але мене не послухали. Архієрейський собор так і не скликали.

Минуло Різдво, наприкінці січня 1992 р. я скликав Синод нашої Української Церкви.

На ньому ми прийняли звернення до патріарха та Священного Синоду РПЦ з пропозицією терміново скликати Архієрейський собор РПЦ для розгляду нашого питання. От тоді згадані три архієреї цей лист не підписали.

Релігія в Україні: А Ви питали їх про причини цієї відмови?

Патріарх Філарет: Так, питав. А вони кажуть: «Давайте не будемо квапитись». А решта всі підписали. На початку лютого 1992 року відбувся Синод РПЦ, який призначив скликання Архієрейського собору на 30 березня - 3 квітня 1992 року. І ми почали готуватись. Але Москва теж готувалася.

Релігія в Україні: Ви сказали, що Москва теж готувалася до проведення Собору. А як саме?

Патріарх Філарет: Яким чином? По-перше, почалася кампанія обробки архієреїв...

Релігія в Україні: Російських чи українських?

Патріарх Філарет: І щодо українських, і щодо московських. І до мене докотилися чутки, що цей Архієрейський собор скликано не для того, щоб вирішувати питання автокефалії, а щоб засудити митрополита Київського Філарета.

Релігія в Україні: Які були мотиви для цього?

Патріарх Філарет: Москва вирішила, що ініціатором автокефалії є митрополит Філарет.

Релігія в Україні: Які були Ваші заходи реагування?

Патріарх Філарет: Я ніяких заходів не вживав. Бо є постанова Собору, і архієреї УПЦ повинні відстоювати свою позицію. Вони ж підписали листа. Ми їдемо на собор і будемо захищати наше рішення. З такою позицією ми виїхали до Москви. Але, як з'ясувалося вже на соборі, обробка деяких наших архієреїв була більш ніж успішною.

І на соборі мова була не про автокефалію - чи маємо право одержати Томос, гідні цього чи ні, а все звелось до критики на мою адресу.

Релігія в Україні: Що вам закидали?

Патріарх Філарет: Що я жорсткий. Що маю дружину і дітей. Тому не може бути така людина Предстоятелем Української Цер-

кви. Всі доповідачі говорили тільки про мене. А я сидів спокійно і слухав.

Ча захист мене виступили лише кілька українських архієреїв. Зокрема єпископ Почаївський Яків (Панчук), він уже покійний. Першим виступив проти мене із українських Кіровоградський єпископ Василій (Васильцев), який уже помер. Цей архієрей на всяких урочистостях виступав завжди з такими улесливими промовами на мою адресу, говорив всілякі похвали. Я завжди думав на це: ну навіщо ти таке говориш? Навіщо такі лестощі? І от у Москві вже говорить він зовсім протилежно.

Те засідання собору тривало з обіду аж до першої години ночі - 7-8 годин без перерви - і все говорили проти мене. Я сиджу в президії, слухаю, не хвилювався абсолютно, розумів, що все це наклепи з чужих слів. Уже о першій годині ночі патріарх Алексій мені каже: «Може, Ви виступите?» Впевнений був, що мені вже нема що говорити після всіх цих помиїв, що на мене вилили.

Я кажу: «Гаразд». Очевидно, вони очікували, що я почну каятися в тих гріхах, що вони в них мене звинувачували, оголошу про добровільний відхід з кафедри Предстоятеля. Обіцяли: «Ми вам дамо кафедру де завгодно - в Україні, в Росії, лише щоб Ви не були Київським митрополитом». Я слухав, слухав. А коли патріарх Алексій запропонував мені виступити, я переніс це на завтра.

Була друга година ночі. Я зібрав у своєму номері українських архієреїв. Уже тоді мені стало зрозуміло, що питання про автокефалію піде в небуття. І тут митрополит Харківський Никодим відкрито каже: «Ну що тут уже говорити. Уже треба відмовлятися Вам від Київської кафедри».

Релігія в Україні: А що йому пообіцяли цю посаду?

Патріарх Філарет: Не знаю. Вже потім дещо з'ясувалося. А тоді я йому кажу: «Ви пропонуєте відмовлятися від Київської кафедри. А як же автокефалія?» Бо ж всі архієреї УПЦ залишилися прихильниками автокефалії. Тільки Никодим робив такі спроби вплинути на мене. Але я йому твердо сказав, що нікуди не піду. Він знітився, бо якщо я залишуся, а він буде на Харківській кафедрі, то що на нього чекатиме? Він злякався. А я зрозумів, що він не той уже, що був до собору.

Релігія в Україні: А поки Ви були в Москві, Вам не телефонували з Києва, не питали, як розгортаються події?

Патріарх Філарет: Ні, ніхто не телефонував. Без жодного тиску ми все це робили. Без рекомендацій. І от настав другий день Архієрейського собору в Москві. Якись поточні питання вирішували. Надали потім мені слово. Я говорив приблизно 90 хв. Розповів про свій шлях, про служіння Церкви, про все. А перед цим деякі архієреї виступали проти КДБ. Хризостом Литовський особливо. Ще дехто. Тож, коли я виступав, вони боялися, що я розкрию всі таємниці співпраці архієреїв з КДБ.

Релігія в Україні: А звідки у вас була така Інформація? Хто Вам її надавав?

Патріарх Філарет: У мене очі є, вуха є. Розум є, щоб робити висновки.

І вони знали, що я багато знаю. А я про все знав, бо ж не один рік із ними знався. Але я нікого не зачепив. Вони потім зітхнули з полегшенням. Але коли я закінчив промову, митрополит Смоленський Кирил сказав: «Якщо це так, як Ви говорите, нам треба зовсім по-іншому діяти. Це переводить нас на зовсім інші позиції».

Релігія в Україні: Що це означало?

Патріарх Філарет: Що не можна мене засуджувати. Але все одно просили мене відмовитися від кафедри Предстоятеля.

Релігія в Україні: А чим вони це мотивували?

Патріарх Філарет: Умовляли мене вчинити так, як зробив колись свят. Григорій Богослов. Будучи патріархом Константинополя, коли єпископат виступив проти нього, то він заявив: «Якщо я винний, то візьміть мене, як Іону, і киньте в море». І мене спонукали визнати свою «провину». Я відмовився, бо не хотів, щоб мене кинули в море. Сказав: «Хочу залишитись Київським митрополитом». А мені у відповідь: «Тоді ми у вас відберемо самостійність і незалежність. Ми дали, ми й заберемо». Я говорю: «Мене обрали Архієрейським собором УПЦ на цю посаду, то чому я маю відмовлятися?». А вони: «То скликайте тут собор» (у Москві). З тим, щоб мене тут прямо на соборі зняли.

Я зрозумів, що це цілком реально: якщо собор під їх впливом і тиском пройде в Москві, вони можуть мене зняти і до Києва я повернуся вже не Предстоятелем. Проте вихід я знайшов: треба полишити Москву в сані митрополита та Предстоятеля. Тому я сказав так: «Попередній собор відбувався в Києві, то й інший має проходити там. Я сам подам прохання про звільнення на соборі в Києві». Бо ж мені треба було виграти час - щоб із Москви виїхати нормально.

Вони мені кажуть: «Ви поклянїться». Я їм: «Господь сказав - не клянїться». Ювеналій припускає: «Ви повернетесь і скажете, що влада проти, тому Ви все перевернете». Він розумів: якщо я з Москви виїду, то відмовлятися ні від чого я не буду.

Врешті-решт погодились на тому, що в Києві скличемо собор, і я там відмовлюся під титулу. Тоді Московський собор виніс постанову таку: «Дякувати за багатолітні труди митр. Філарета на благо Церкви». Абсолютно хвалебну. То добу мене ляли, то дякують за труди - от такий контраст! Я був задоволений, що мій задум вдался.

Але уже там, у Москві, називали кандидатуру митр. Володимира (Сабодана), як мого наступника.

Релігія в Україні: А чому не пропонували когось із українських архієреїв? Що було мотивом для кандидатури саме митр. Володимира?

Патріарх Філарет: Коли обирали патріарха Алексія, то митр. Володимир був у трійці претендентів на патріарший куколь. І уже після обрання патр. Алексія було вузьке коло людей, яким застїлля і там митр. Володимир сказав: «Філарет проковтнув цю кістку (не ставши Московським патріархом). Але ми йому таку кістку підготували, що він нею подавиться».

Релігія в Україні: Тобто сценарій був уже заздалегідь визначено? Ще тоді?

Патріарх Філарет: Так, це був 1990 рік, червень. Ще був СРСР, не було ні ГКЧП, ні передумов до вивільнення України - нічого, а вже готували мені «кістку». Про неї розказав мені учасник цієї зустрічі. І ось цей факт я на соборі оприлюднив. Бо мене ж на соборі звинувачували, крім дружини і дітей, у владолюбстві: мовляв, я не став Московським патріархом, так хочу стати Київським.

Я говорю: «Якби я хотів стати Московським, я б ним став. Якби я обрав запропонований мені шлях, то я би став патріархом ще тоді».

Релігія в Україні: Який шлях Ви маєте на увазі?

Патріарх Філарет: Ще коли патріарх Пімен був живий, а Раду у справах релігій при Раді Міністрів СРСР очолював К.М. Харчев, був певний задум. Харчев - це була людина з ідеями досить радикальними (Іменно при Харчеве Совет по делам религий впервые стал открывать церкви и мечети (было открыто несколько тысяч), вступил из-за этого в конфликт с местными органами власти, с политбюро и КГБ, считавшими такую перестройку слишком «быстрой» - А.Д.). Він мав велику підтримку в Політбюро і, як я потім дізнався, вже в той час було протистояння між КПРС і КДБ. Харчев - висуванець партії і противник КДБ. Тому в Комітеті його хотіли зняти. Харчев стояв на боці патріарха Пімена, і от тоді він замислив познімати майже всіх митрополитів - членів Синоду.

Релігія в Україні: Харчев? Як він міг це здійснити?

Патріарх Філарет: Дуже просто. Пішов до патріарха з відповідною пропозицією. І той зняв з посади голови Відділу зовнішніх церковних зв'язків митрополита Мінського Філарета. Потім мали звільнити інших постійних членів Синоду РПЦ: Алексія, Ювеналія - всіх постійних членів Синоду, крім мене.

Релігія в Україні: Тобто в Вас Харчев бачив наступника патр. Пімена?

Патріарх Філарет: До мене у нього було особливе - добре ставлення. Він мені симпатизував по-людському. І сподівався, що після Пімена я стану патріархом. Він вважав, що оцих всіх членів Синоду треба було приборати, щоб розчистити мені дорогу.

Релігія в Україні: А синодали чинили спротив?

Патріарх Філарет: Ні, бо все це мало відбуватися дуже швидко.

Релігія в Україні: Але ж не відбулося?

Патріарх Філарет: Ні. Бо КДБ знав про цей задум, тому люди з Луб'янки синодалів попередили, що на них чекає така сама доля, як і Філарета Мінського. Зокрема, і митр. Володимир був у цьому «чорному списку», як керуючий справами МП і член Синоду. Стривожені, перелякані, вони потелефонували мені до Києва: «Приїздіть негайно, тут така катастрофа».

Релігія в Україні: А Ви знали, що є такі плани, подібні перспективи?

Патріарх Філарет: Я дізнався

згодом. Тоді мені було відомо, що Філарета Мінського патріарх указом знімає з посади голови ВЗЦЗ (14 листопада 1989 р. - А.Д.), а тут уже члени Синоду говорять, що нас усіх знімуть. (Хоча моє ім'я прямо не називалося). І вони пропонують мені: «Нам треба звернутись до Горбачова, щоб зняли Харчева». Тому митр. Володимир написав відповідного листа, члени Синоду його підписали і передали в Кремль, на прийом до Горбачова.

Михайло Сергійович нас не прийняв, а прийняв Анатолій Лук'янов - тодішній Голова Верховної Ради СРСР. Ми розповіли про нашу стурбованість: «Мовляв, Харчев через патріарха, порушуючи церковні канони, знімає постійних членів Священного Синоду. Це порушення процедури. Бо треба було скликати Синод і виносити спільне рішення. Тому ми просимо, щоб Харчев зняти». Віддали цей лист. А Лук'янов його показав Харчеву. Це було наприкінці січня 1990 року, після Водохреща.

Минає час - не знімають Харчева. Він залишається, бо навколо його постаті точилася боротьба КДБ і КПРС. КПРС хотіла його залишити, а органи безпеки - зняти.

І от Харчев запросив мене до себе і питає: «Навіщо Ви лист підписали проти мене?» І розповідає, яку перспективу він готував для мене. Потім знову питає: «Які у Вас мотиви виступати проти мене, адже я хотів зробити Вас патріархом, а Ви виступили проти і собі зашкодили». Я кажу: «Костянтин Михайловичу, для мене важливіше дотримання канонів церковних. Не може патріарх знімати членів Синоду своїми указами. Це пряме порушення, а, як архієрей, я маю виконувати, а не порушувати церковні канони. Тож, буду чи не буду патріархом, а йти таким шляхом не хочу. Не тому, що я проти Вас; я проти шляху, на який Ви стали, і на який мене штовхаєте». Так ми з ним поговорили і розійшлися, бо мали різні погляди.

І от про цей випадок із Харчевим я й розповів на соборі 1992 року. Кажу: «У мене була можливість стати патріархом Московським. Проте я не хотів ставати патріархом без волі Божої, тому я молився: якщо Богу угоднo, щоб я став патріархом, то тільки з волі Божої. А проти волі Божої не хочу. Бо патріарх сьогодні є, а завтра помер. Мені важливіше не патріаршество, а вічне життя». І потім розповів про «кістку» від митрополита Володимира.

Релігія в Україні: А він не пробував заперечити: мовляв, таких слів я не говорив?

Патріарх Філарет: Заперечував, але Господь йому затьмарив розум. Він сказав: «Нехай ця кістка буде моєю, якщо я таке говорив». Бачте, як ця необережна заява вплинула на його стан здоров'я, на місце і владу в Церкві? Подібна доля спіткала і Іова (Тивонюка), і Макарія (Свистуна).

Останній взагалі сказав про мене: «Філарет - це вчорашній день», а сам потім так тяжко захворів, що й служити не міг, на візочку привозили до престолу. Так само цей підступ кинувся й Никодиму Харківському. Погляньте, яке зараз його самопочуття!

Я це кажу не для того, щоб їх осоромити, а тому, що вони та інші мають зрозуміти: шлях, яким вони пішли - неправдивий, не Божий. І я дуже хочу, щоб ті, хто йдуть цим шляхом, зійшли з нього і повернулися на шлях правди.

Релігія в Україні: А як розвивалися події, коли митр. Володимир не міг зайти до Володимирського собору після прибуття в Україну?

Патріарх Філарет: Справа в тому, що, коли вийшов цей потяг із Москви, стало відомо, що в ньому їдуть охорона і спецслужби. Постало питання: пускати їх в Україну чи ні. Вагалися, однак їх пропустили через кордон. А потім почали шкодувати через це: мовляв, треба було не пускати. Тут у Києві було створено комітет з прийому митрополита Володимира. У день приїзду стягли декілька тисяч працівників міліції на вокзал, були машини з автогенами, завдання яких було різати замки на брамі Володимирського собору. Думали, що ми закриємо храм, тому хотіли зрізати замки і зайти. Від залізничного вокзалу планували одразу їхати у собор. Всім натовпом - віряни, духовенство, міліція - всі. Причому міліція була не на нашому боці.

Релігія в Україні: Чому?

Патріарх Філарет: Бо вони одержали вказівку згорти. А хто захистить нас? УНА-УНСО. Прибули, і коли побачили, і наблизилися машина з автогеном, то розвернулася і поїхала. У соборі були разом - і міліція, і УНСО.

Міліція казала: «Приберіть УНСО, ми вас захистимо». Я кажу: «Будьте всі разом, тоді буде надійніше». Тож, коли Володимир під'їхав до собору, побачили, що собор закритий, увійти неможливо, і поїхали далі. І після цього тривалий час були спроби захопити і Володимирський собор, і оцю патріаршу резиденцію на вул. Пушкінській - приходили натовпи з Лаври, великі групи людей. Але ж нас охороняли бійці УНА-УНСО.

Релігія в Україні: А що це за історія з захопленням Лаври бійцями УНА-УНСО?

Патріарх Філарет: Цей випадок стався ще до приїзду митрополита Володимира. Моя резиденція як священноархимандрита Лаври, була в 49 корпусі. Я отця Бориса (Табачека, на той час керуючого справами Київської митрополії - А.Д.) тоді послав утримувати цей корпус. Щоб не допустити туди нікого зі сторонніх людей.

Релігія в Україні: Це було у квітні 1992 р.?

Патріарх Філарет: Ні, вже в червні. Після собору ситуація складалася так: бійці УНА-УНСО зайшли туди і стали охороняти цей корпус. Бо це була моя резиденція. Але тоді Іван Салій був мером, і згодом так написав у мемуарах: «Я дав вказівку підрозділу «Беркут» викинути бійців УНА-УНСО з 49 корпусу». А якби не Салій, і не «Беркут», то ми б залишилися в Лаврі.

Мені Кравчук пізніше говорив: «Однею з найбільших помилок свого президентства вважаю те, що не передав Лавру Київському патріархату».

Адже якби митр. Володимира не пустили би в Київ і в Лавру, він би змушений був зупинитися в Харкові, і

зараз ситуація з Церквами в Україні була б зовсім інша. Адже й Харківський собор відбувся з порушеннями. Збирав на нього архієреїв митр. Харківський Никодим, який був звичайним єпархіальним архієреєм, і за канонами не мав права скликати собори.

Тож коли говорять про канони, слід пам'ятати, що Москва ніколи не зважала на канони, коли вони їй перешкоджають. Вони посилаються на канони, лише коли їм це вигідно.

Так було раніше, так є і тепер. Але ж все це в порівнянні з вічністю - мізерне і метушливе. Тому я хотів би зустрітись і з митр. Володимиром, і з патр. Кирилом.

Нагадав би всім нам про майбутнє, про Суд Божий і про те, що кожному воздасться за дії і слова. Але це вже - якщо буде воля Божа, то така зустріч буде можливою, бо людські наміри - річ непевна.

Релігія в Україні: Ви говорите про людські наміри. На вашу думку, яким буде ставлення нової влади до Київського патріархату? Ще ніхто з нової команди з Вами не зустрічався?

Патріарх Філарет: Ні, ніхто. Але я нічого не боюся, і думаю, доля нашої Церкви буде успішна. Бо люди - тлінні й скоро відходять, а Церква залишається. Сьогодні президентом є В. Янукович, завтра - буде інший.

Релігія в Україні: А Ви не пропонували президенту зустрітись?

Патріарх Філарет: Ні, проте думаю, стосунки будуть нормальні, бо Київський патріархат - велика Церква, яку подолати вже неможливо...

Релігія в Україні: Це почасти визнала й комісія Міжсоборної присутності з подолання церковних розколіш на засіданні 25 березня: виросло покоління людей, які є вірянами УПЦ КП змалечку, то вони вже не розкольникі, а християни...

Патріарх Філарет: Насправді москвичі хочуть, щоб УПЦ КП приєдналася до УПЦ МП. І будуть працювати для цього максимально, але успіху не досягнуть.

Так само із плануванням резиденції для патріарха Кирила біля лаври. Можуть говорити що загодно, але навіть, якщо на це пристане митр. Володимир (Сабодан), то все одно є люди в Синоді УПЦ і в єпархіях, яким Кирил зовсім не потрібен у Києві. Тому і ця затія успіху не матиме.

Я вже розповідав для документального фільму, що перед тим, як почалося в 1992 р. розділення в Українській Церкві, я бачив сон. Сон був такий: я стояв на скелі серед бурхливого моря. З усіх боків у цю скелю били великі хвилі. Але били - і відходили. Думаю, що так буде і з Українською Церквою - хоча хвилі з усіх боків б'ють в неї, але вона стоятиме міцно. Бо на нашому боці правда, а в правді - не в силі - Бог.

Питання ставила Алла ДМИТРУК,

**«Релігія в Україні»
Прес-центр Київської патріархії.**

ПЕТРО- ПАВЛІВСЬКИЙ

ВІСНИК

"ПЕТРО-ПАВЛІВСЬКИЙ ВІСНИК" Дніпропетровського благочиння
Криворізько-Нікопольської єпархії УПЦ Київського Патріархату

ТРАВЕНЬ, 2010 рік.

Вельмишановні брати і сестри у Христі, дорогі православні дніпропетровці!

Кожна православна людина має свого Ангела Охоронителя даного їй під час Таїнства Хрещення і Миропомазання.

Але яка радість буває, коли цілі народи мають ще й небесних покровителів, які клопочуться перед Престолом Всевишнього за Всесвіт або за той, чи інший народ.

Ми, український древній люд, маємо велику честь від Господа, Який до наших предків направив з євангельською проповіддю самого першого свого Апостола Андрія Первозваного у I-му ст. н.е.

Саме він у Києві поставив дерев'яний хрест, як символ майбутнього християнського просвітлення нашого народу після язичкої темряви, що й виконалося в кінці X-го століття в 988-му році для українців, а пізніше й для росіян і білорусів.

За український народ моляться святі угодники Божі, як засновник Української Православної Церкви - апостол Андрій Первозваний, рівноапостольний Великий князь Київський Володимир і Велика княгиня Київська Ольга, святі мученики Борис, Гліб та Ігор, преподобні отці Києво-Печерські на чолі з Антонієм і Феодосієм, святий святитель Кирило - єпископ Туровський, преподобний Іов Почаївський, святий святитель Петро (Могила) - Митрополит Київський (родом із Молдови), святитель Павло (Конюшкевич) - Митрополит Тобольський (родом із Самбора), святий святитель мученик Арсеній (Мацієвич) - Митрополит Ростовський (родом із Волині) та тисячі інших святих українського походження, які прославилися в Україні, в Білорусі і в Росії, тобто в Українській Православній Церкві Київського Патріархату і в Російській Православній Церкві Московського Патріархату та в інших Помісних Православних Церквах.

Але й окрема наша українська Дніпропетровщина має своїх місцевих святителів-молитовників перед Богом, як наприклад, Агапіт (Вишневецький), архієпископ Катеринославський. Про нього ми багато знаємо, а тому віруючі люди, одні замовляють за нього заупокійні служби, а інші звертаються до нього, як до місцевого святого, який після закінчення Духовних учбових закладів та проходження пастирських послухів став єпископом, а з 1918-го року Архієпископом Катеринославським і Маріупольським.

Всі свої зусилля святитель Агапіт віддавав своєму рідному українському народові, щоб у незалежній Україні з 1917-го по 1920-й роки була утворена Помісна Українська Православна Церква, шляхом від'єднання її від Російської Православної Церкви Московського Патріархату.

Архієпископ Агапіт належав до юрисдикції Російської Православної Церкви Московського Патріархату, оскільки з 1686-го року вся Українська, тобто древня Руська Православна Церква Київської Митрополії Константинопольського Патріархату була підкорена Московському Кремлю без згоди Українського народу та Константинопольського Вселенського Патріархату.

Тому святитель Агапіт взяв на себе всю ініціативу за проведення у Києві (1918-го року) Помісного Собору з питанням про від'єднання Української Православної Церкви від Російської Православної Церкви Московського Патріархату.

Але на жаль, в той час білогвардійці господарювали у Києві, а незабаром вся Україна опинилася в руках більшовиків-червоногвардійців, які заарештували всіх членів Помісного Собору та послідовників незалежної Української Православної Церкви.

Багато зла причинив і Митрополит Київський (РПЦ МП) - Антоній Храповицький, будучи агентом Москви, який і сам втік за кордон у 20-ті роки XX-го століття до Сербії, ховаючись від переслідування революціонерів, де сформував незалежну від Москви Зарубіжну Російську Православну Церкву, яка пізніше перемістилася до Нью-Йорка (США).

Цілими століттями обидві Російські Православні Церкви проклинали одна одну, особливо Московська, під тиском більшовиків-комуністів. Лише Президент Путін В.В. вирішив помирити Патріарха Московського Алексія II з Митрополитом (РПЦЗ) Лазарем, які після зустрічі у Москві прийняли рішення про Євхаристійне єднання.

Наш же Січеславський святитель-мученик Агапіт (Вишневецький) був розстріляний чекістами, після тяжких страждань і муків у в'язниці м. Катеринослава.

У зв'язку з цим, Дніпропетровське благочиння Криворізько - Нікопольської єпархії помісної Української Православної Церкви Київського Патріархату просить всіх дніпропетровців-січеславців, вчених істориків, краєзнавців та інших патріотів України надсилати до Єпархіального управління всі відомості про святителя-мученика Агапіта (Вишневецького), щоб аргументовано подати ці документи до Священного Синоду УПЦ Київського Патріархату на чолі зі Святійшим Патріархом Київським і всієї Руси-України Філаретом для прийняття рішення про канонізацію святого імені Святителя Агапіта (Вишневецького), як місцевого святого Січеславського краю.

Адреса єпархії: м. Дніпропетровськ - 19, пр. Свободи, 89.

тел. 770-33-33; 770-36-10; 770-84-08; тел/факс: 8(056) 720-25-45;

Мобільні телефони: 8(067) 504-25-64; 8(067) 746-77-03; 8(097)345-69-04.

АДРІАН -

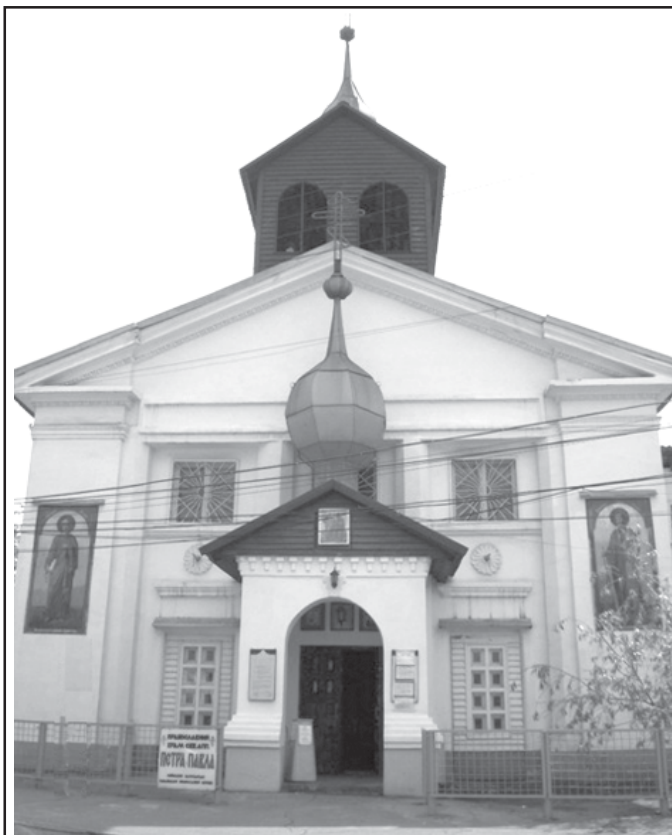
Митрополит Криворізько-Нікопольський та Московсько-Богородський.

ПРЕС-СЛУЖБА

Петро-Павлівського кафедрального собору Дніпропетровська та Криворізько-Нікопольської єпархії Української Православної Церкви Київського Патріархату сповіщає, що Митрополит Криворізький і Нікопольський Адріан, згідно свого розкладу, 1-го травня, в суботу ввечері, звершив Всенічне бдіння в Різдво - Богородичному храмі с. Радушне Криворізького району, де настоятелем є протоієрей Богдан Табака.

Владиці Адріану співслужили секретар Криворізької єпархії прот. Святослав Ганчук та клірики Криворізького благочиння: прот. Олександр Гриша, прот. Роман Бацвін і диякон Вадим Бакун, а ієрей Сергій Коваленко з дружиною (викладачі Криворізького музичного училища на хоровому відділі) керували хоровим співом.

Петро-Павлівський кафедральний собор. 9-го травня, у неділю, Владика Андріан звершив у ньому Божественну літургію і Велику Панихиду по загиблим воїнам у Другій Світовій війні.

Також був на службі клірик Апостолівського благочиння прот. Степан Когут.

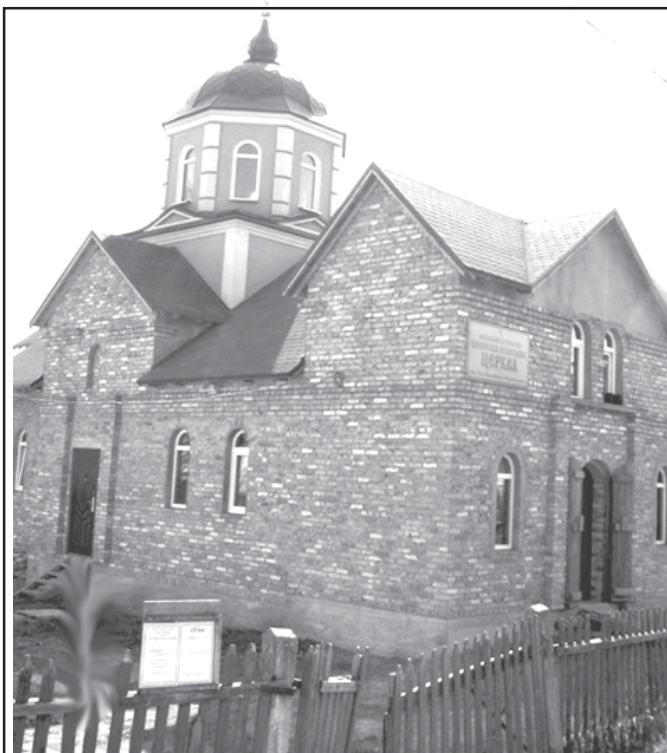
У неділю, 2-го травня, Митрополит Адріан звершив Божественну літургію в храмі преподобного Серафима Саровського, настоятелем якого є протоієрей Олег Ращупкін, благочинний Криворізького округу.

Служба відбулася в урочистій формі. На святковий Молебен прибула велика кількість духовенства Криворізької єпархії, які звершували в своїх храмах Божественні літургії. Храм був переповнений віруючими.

Під час Божественної літургії, Митрополитом Адріаном була звершена хіротонія в диякони паламаря Свято - Покровського храму м. Нікополя Павла Черкасова, а після її завершення та Молебня з архипастирським Словом до віруючих звернувся Владика Адріан. В своїй проповіді він подякував отця настоятеля за відповідальне пастирство на своїй парафії.

В проповіді Митрополит Адріан зазначив, що храм, який збудований на честь преподобного Серафима Саровського, має велике значення в житті віруючих парафіян, бо український народ не менш шанує преподобного, а ніж росіяни в Росії.

Він також нагадав віруючим про видіння Боже преподоб-

У неділю, 2 травня, Митрополит Адріан звершив Божественну літургію в храмі преподобного Серафима Саровського (м. Кривий Ріг), настоятелем якого є протоієрей Олег Ращупкін, благочинний Криворізького округу.

ному Серафиму Саровському в кінці XVIII-го століття, в якому Господь Сказав йому, що Він покарає російське духовенство та архиєреїв, які відійшли в своєму житті від Заповідей Божих і навчають людей земним потребам, а не вічним духовним цінностям.

На жаль, сучасна Росія забуває, що українська земля духовно багата не тільки соборами і Лаврами. Яле й має велику кількість святих угодників Божих, які жили, проповідували і віддавали своє життя за віру Христову, як в Україні, так і по всій Росії і Білорусі!

Тому нам дивно, що в Російській Федерації немає храмів і не шануються такі Божі українські праведники, як преподобний Іов Почаївський, преподобні отці наші Антоній і Феодосій Києво-Печерські та багато інших святих українського походження.

Звершуючи подорожі по парафіям Криворізького благочиння, ми помітили, як духовенство любить будувати багатокупольні храми, до яких щоденно з молитвою йдуть вірні парафіяни. Це викликає почуття глибокої поваги до священнослужителів Криворіжжя, якими керує Митрополит Адріан.

Бо ще з 1994-го року вони разом з парафіянами формували ці парафії і влаштовували православні храми в зруйнованих будівлях, кінотеатрах, магазинах, а тепер прийшов той благодатний час, коли ці пристосовані приміщення замінені типовими храмами з високими куполами, в яких співають Славу Святій Троїці, Божій Матері і всім святим угодникам.

6-го травня, на престольний день, Митрополит Адріан звершував Божественну літургію у Свято-Георгіївському домовому храмі м. Дніпропетровська в співслужінні духовенства Криворізької єпархії Дніпропетровського благочиння.

Треба сказати, що Владика Адріан ретельно планує і продовжує будівництво корпусів для жіночого Варваро-Георгіївського монастиря у м. Дніпропетровську, державний статут якого зареєстрований в Кабінеті міністрів України з письмового благословення Святейшого Патріарха Київського і всієї Руси - України Філарета та членів Священного Синоду УПЦ Київського Патріархату ще у 1996-му році.

8-го травня, в суботу, Митрополит Адріан покладав вінки і молився біля Братської могили воїнів, які загинули в роки Другої Світової війни і поховані в с. Одарівка Криничанського району, в цій могилі був похований і його батько.

9-го травня, у неділю, Владика Адріан звершував Божественну літургію і Велику Панахиду по загиблим воїнам у Петро-Павлівському кафедральному храмі м. Дніпропетровська.

ДВАТИ І ПРО НАРОД, І ПРО УКРАЇНСЬКУ ПРАВОСЛАВНУ ЦЕРКВУ

Запитання кореспондентів «Петро - Павлівського вісника» та парафіян Петро - Павлівського храму м. Дніпропетровська до Митрополита Криворізько-Нікопольського та Московсько-Богородського Адріана.

- Дорогий Владико! Порівняно нещодавно відбулося розділення Дніпропетровської єпархії УПЦ Київського Патріархату на дві. Не могли б, Ви, докладніше розповісти про ці новоутворення та причину таких змін. А також чи не є таке становище несправедливим по відношенню особисто до Вас? Адже Ви прийняли Дніпропетровську єпархію, коли тут не було жодної парафії УПЦ КП. А тось виходить прибав на все готове...? Владико, прокоментуйте, будь ласка, це.

- По-перше, Дніпропетровська єпархія, яка була мною створена у лютому 1994-го року, мала всього дві парафії, де віруючі однієї з них молилися за огорожею Преображенського собору міста Дніпропетровська, оскільки вони заключили у 1990-1991-му роках договір про оренду цього собору з головою міста Дніпропетровська Валерієм Пустойтенком, але на жаль, його наступники скасували цей договір і подарували Преображенський собор Московському Патріархатові, незважаючи на те, що він належить до пам'ятко-особливого значення. Друга парафія була утворена в моєму власному будинку по вулиці Моторна, 141, віруючі якої перейшли з РПЦ Московського Патріархату до УПЦ Київського.

За час свого архиєрейського служіння, з 1994-го року, мені доводилося двічі розділяти свої Єпархії: Дніпропетровсько-Запорізьку було розділено весною 1996-го року, на Дніпропетровську і Запорізьку.

Треба сказати, що за 2 роки мого керівництва в Запорізькій області, мені вдалося сформувати біля 50-ти парафій і майже стільки ж рукопокласти дияконів і священників для них.

Ці таїнства священства мною відбувалися в Богоявленському соборі м. Ногінська Московської області, де кандидати на рукопокладення безкоштовно отримували нові підрясники, ієрейські хрести, служебники і требники, а після богослужбової практики, вони направлялися до парафій Запорізької області.

Це ж саме відбувалося і в Дніпропетровській області, в якій, в тяжких умовах формувалися парафії, як у Дніпропетровську так і по всій області, бо керівництво РПЦ Московського Патріархату в цьому регіоні робило все можливе, щоб загальмувати розвиток і розквіт парафій УПЦ Київського Патріархату, хоча в цій Дніпропетровській єпархії РПЦ МП, як її керівництво, так і більшість духовенства були і є представниками західної частини України.

І не зважаючи на те, що філія РПЦ Московського Патріархату в Січеславському краї на Дніпропетровщині мала 5-ть видавничих газет і журнал «Спасите наши души», діяльність яких направлена була для боротьби з нашою помісною Українською Православною Церквою з центром у Києві, і особливо з її Предстоятелем, Патріархом Київським і всієї Руси - України Філаретом, нам вдалося до кінця 2009-го року сформувати 217 парафій. Тільки у м. Дніпропетровську їх створено - 23, а у м. Кривому Розі - 20 парафій. По всій Дніпропетровській області їх мною створено 217.

Тепер Вас цікавить питання, як відбулося розділення вже Дніпропетровської єпархії на - Дніпропетровсько-Павлоградську та Криворізько-Нікопольську?

Це було дуже просто. Окрім Дніпропетровської єпархії, мені доводиться керувати й Московсько-Богородською єпархією, яка теж була мною створена весною 1994-го року при житті Святішого Патріарха Київського і всієї Руси - України Володимира (Романюка).

Звичайно, що моя Єпархія в Російській Федерації не є

багатовисхідною, але віруючі в ній є дуже релігійними і порядними людьми, які дуже цінують УПЦ Київського Патріархату, вважаючи її правонаступницею древньої нашої Руської (а не Російської) Православної Церкви Київської Митрополії Константинопольського Патріархату.

Тому я зобов'язаний постійно навіщати і регулярно звершувати богослужіння, особливо у Свято-Троїцькому храмі та у Свято - Тихвінському жіночому монастиреві сестер милосердя і благодійництва м. Ногінська Московської області (вул. Советської Конституції, 17).

Треба сказати, що восени 1997-го року Московською Патріархією РПЦ був силою захоплений Богоявленський собор, в якому вміщувалося біля трьох тисяч віруючих та десять нами побудованих камінних двох-і трьохповерхових будівель, в яких були розміщені навчальні заклади: Богородська Духовна семінарія (з державною російською реєстрацією згідно рішення Священного Синоду УПЦ Київського Патріархату),

Ліцей мистецтв, Православна гімназія з 10-ти-літнім терміном навчання, в якій учбові програми були створені краще, а ніж мали їх загальні середні школи в Росії. Я був її ректором, а також протягом 8-ми років був обраний депутатом двох рівнів: Московської обласної та Ногінської міської Рад.

На території Богоявленського собору були побудовані будинки для бібліотеки з читальним залом (50 тисяч різноманітних книг), для двох благодійницьких їдальень, в яких щодня годувалися від 500 до 1000 людей безкоштовно, також діяв й безкоштовний медпункт та існувало велике підсобне господарство, в якому ми мали біля 20-ти крупного рогатого скоту, біля 100 свиней, курей, качок та гусей. Священників Московської Патріархії дуже дразнили наші парафіяльні успіхи, яким довелося боротися з нами через Арбітражний Суд Московської області.

Але за все слава Богу! Господу краще знати, як нами керувати на землі.

Про розділ Дніпропетровської єпархії я сам почав мріяти біля трьох років тому, особливо після того, коли Дніпропетровська єпархія УПЦ Московського Патріархату була розділена теж на дві Єпархії. очевидно для боротьби з Київським Патріархатом.

Тому, прийшов час для розділення і моєї Дніпропетровської єпархії УПЦ Київського Патріархату, але я чомусь надіявся, що Дніпропетровсько-Павлоградська єпархія залишиться за мною, оскільки Святіший Патріарх Філарет планував направити на Криворізько-Нікопольську єпархію Єпископа Єпіфанія (Думенко). Але на самому передодні засідання Священного Синоду УПЦ Київського Патріархату він рішуче змінив свою думку на користь губернатора Дніпропетровської області Бондаря В.В., якому я, як міг «надоїв» своїми скаргами, як на нього, так і на його попередників Голові Дніпропетровської облдержадміністрації, якими були Єхануров Ю.І., Швець М.І., та інші, які не давали можливості жити і розвиватися парафіям УПЦ Київського Патріархату на Дніпропетровщині, хоча на Єханурова Ю.І. экс-Президент України В.А. Ющенко покладав великі надії на нього, що він буде допомагати парафіям тільки Київського Патріархату, але він, будучи бурятом за походженням, дружив і допомагав своїй РПЦ Московського Патріархату.

За виключенням цих губернаторів, була Надія Миколаївна Деева, але її швидко «замінив» Бондар В.В., який для Київського Патріархату нічого доброго не зробив, бо він як і всі губернатори на Дніпропетровщині служив лише Московському Патріархатові, хоча належить він, як мов, до української нації петербурзького походження.

І все це робилось при Президентів України В.А. Ющенкові та Прем'єр-Міністрі України Ю.В. Тимошенко, які на- правляли до нас «своїх» людей.

Ви задали питання, чому було не справедливе рішення Священного Синоду УПЦ КП до мене, коли мені була вручена Криворізько-Нікопольська єпархія?

Я думаю, що тут відбувся Промисел Божий, оскільки південь Дніпропетровської області завжди був у мене самим плодючим в духовному розумінні слова за часи існування моєї Дніпропетровської єпархії.

В кожному благочинні Криворізької єпархії будувалися і продовжують будуватися типові храми, чого немає у північній частині Дніпропетровської області. Мало цього, якщо в моїй сучасній Єпархії кожен район має не менше, як по 10-15 парафій, то в Дніпропетровсько-Павлоградській єпархії в п'ятих районах

немає жодної парафії УПЦ Київського Патріархату, оскільки керівництво РПЦ МП цього ж регіону завжди направляло всі свої зусилля, щоб негативно впливати на керівництва адміністрацій районів: Межівського, Юр'ївського, Петропавлівського, Петриківського і Царичанського.

Тому я дуже співчуваю новому єпископу Симеону (Зінкевичу), якому дістався північний регіон Дніпропетровської області, хоча краще звучить назва, на перший погляд - Дніпропетровська єпархія. Але керівництво Московської Церкви на Дніпропетровщині висловлює свою неповагу й до Владики Симеона, коли в своєму журналі «Спасите наши души» і в газеті «Мир» за березень 2010-го року, а також на сайті Київської Митрополії РПЦ МП написано, що: Митрополит Іриней (РПЦ МП) жодного разу не бачив єпископа Симеона, а його слова про наші, як мов, «добрі стосунки і взаємні привітання - є брехнею на пустому місці».

Звичайно, що Владиці Симеону зараз набагато легше працювати на Дніпропетровщині, а ніж було мені на початку 1994-го року, оскільки основні храми в обласному центрі вже були мною створені, як 2000-ліття - Різдва Христового (житловий масив «Лівобережний») та Свято-Духівський храм (пр. Металургів, 43), будинок якого я отримав напівспалений ще влітку 1994-го року і на який протягом двох років мені довелося витрачати сотні мільйонів грошей того часу (купони), щоб надати йому церковного вигляду разом з дияконом Миколою, старостою Свято-Духівського храму та з його дружиною Ганною Григорівною.

Слава Богу, у 1996-му році настоятелем цього храму і секретарем Дніпропетровської єпархії мною був призначений член української діаспори в Росії, священник Микола Срібняк, який багато попрацював в цьому храмі, біля 9-ти років, а потім, згідно мого клопотання перед Святійшим Патріархом Філаретом, отцю Миколі, маючи три вищі освіти, було запропоновано хіротонію в єпископа, після чого він став Владикою Сумським і Охтирським Мефодієм. Зараз в цьому храмі є настоятелем протоієрей отець Ярослав Малерик, який разом з парафіяльною радою і тим же самим старостою Ганною Григорівною, Свято-Духівський храм став красенем і кафедральним храмом Єпископа Симеона.

Особливо на будівництві храмів величезні кошти мною були направлені від віруючих Московсько-Богородської єпархії та пожертви членів української діаспори з Канади і США на реконструкцію і будівництво Петро-Павлівського кафедрального собору з комплексом будівель у м. Дніпропетровську та на інші храми Дніпропетровської єпархії.

Серед цих меценатів, виділяються імена і прізвища пані Ірини Вашук (м. Торонто), пані Тамари Дудка і пані Дарії Бродгед (Гамільтон, Канада), пана Віктора і пані Валентини Бабанські (США), пана Іларіона і пані Раїси Хейлики (США), пана Петра Палюха з родиною та інші.

Вони особливо надавали посильну матеріальну і фінансову допомогу в будівництві кафедрального Петро-Павлівського храму м. Дніпропетровська.

Треба підкреслити й особливе значення пана Володимира Андрійовича Лизогуба з його дружиною Антониною (США, м. Детройт). Саме він за свої власні кошти повністю побудував типовий Свято-Володимирський храм в с. Карабінівка Павлоградського району, на своїй Батьківщині, де він народився. Але на жаль, у 1943-му році німці його, як і багато інших дітей відправили до Німеччини на тяжкі роботи, після чого, з Божою допомогою, він зміг потрапити до США де й провів своє свідоме життя, будучи православним, порядною, багатодітною людиною, маючи трьох дітей: двох синів Володимира і Олександра та доньку Анну.

Його рідна сестра Анна Андріївна, живе у м. Дніпропетровську, радіючи за свого брата, який залишив велику пам'ять її родини на Батьківщині їх дитинства.

Треба доповнити, що за декілька місяців до освячення цього храму, пан Володимир відійшов до Господа, тому завершувати будівництво продовжив його молодший син Олександр зі своєю дружиною Нікою, киянкою, яка народилася і навчалася у вищому навчальному закладі столиці України, Києві.

- Ситуація в нашій країні для УПЦ Київського Патріархату нині вкрай не сприятлива. Хоча на Дніпропетровщині вона й не була ніколи доброю для кліру й Архієреїв національної Української Православної Церкви. Як Ви будете жити надалі? Що будете робити за теперішніх умов?

- Я б не сказав, що в даний момент церковна ситуація в Україні для УПЦ Київського Патріархату не сприятлива. Але

Ві й самі у своєму питанні підкреслили, що наша Церква й при новій демократичній владі не мала ніяких пільг і фінансової чи матеріальної допомоги. Про що я вже відповідав у першому питанні. Звичайно, що протягом п'яти років наші державні діячі тільки й займалися плітками та образами один на одного, в чому на мій погляд багато собі негативного дозволяла Ю.В. Тимошенко, воюючи проти свого й нашого Президента України, В.А. Ющенка. Це було зовсім нещодавно і в Польщі.

Звичайно, що до УПЦ Київського Патріархату добре відносились, як Президент України В.А. Ющенко, так і Прем'єр-Міністр України Ю.В. Тимошенко. Але ми допустили велику помилку в тому, що не приймали участі в їх примиренні, як мов чекали їхньої свідомості до самостійного миру, адже цього, на жаль, не відбулось. В чому ми. Свідомі українці багато що втратили, бо подібні сварки перших державних людей доводили до розбрату і в Київській Русі, й при Гетьмані Богдані Хмельницькому, й при кошовому Запорізької Січі Івані Сірко, й при Гетьмані України Івані Мазепі, і особливо, в ХХ-му столітті, з 1917-го по 1921-ий роки, при Гетьманах Павлу Скоропадському, Президентів Михайлові Грушевському, при Головах Директорії Української Народної Республіки Володимирі Винниченкові та Симоні Петлюрі, та при інших державних діячах.

Про їх помилки часто нагадував В.А. Ющенко.

В радянський час таким свідомим національним патріотом української нації був Петро Юхимович Шелест, який, незважаючи на те, що був першим секретарем ЦК КП України, але внутрішньо він вболівав за українську Вітчизну, мову, історію й культуру свого любого народу, за що й був постраждав теж від українця атеїстичного і промосковського толку, Володимира Щербинського, родом з Верхньодніпровського району Дніпропетровської області, який негативно впливав на Л. Брежнєва, щоб самому зайняти крісло П. Шелеста і відправити його довічно в московську в'язницю.

А візьміть в Україні сучасну владу.

Хто в нашій Державі тепер господар? Звичайно ж, Президент України В.Ф. Янукович з тими ж самими повноваженнями, які мав і В.А. Ющенко.

Але зверніть Вашу увагу на відносини сучасного Прем'єр-Міністра України М.Я. Азарова по відношенню до свого Президента України В.Ф. Януковича. Відчувається, що він у всьому є послухним своєму Президентові. А чому ж Юлія Володимирівна Тимошенко не була такою? Навіть питання про плату за газ у Москві Віктор Андрійович Ющенко дізнавався через етих людей, а не через свого Прем'єр-Міністра.

А візьміть ювілейні урочистості на честь 1020-ти ліття Хрещення Русі у 2008-му році.

Завдяки В.А. Ющенкові, до Києва вперше у житті Православної України прибув Вселенський Константинопольський Патріарх Варфоломій І, в урочистостях чого Ю.В. Тимошенко участі зовсім не брала, окрім вітання у Києві Патріарха Московського Алексія ІІ.

Всю напругу по ювілею, на державному рівні, взяв на себе В.А. Ющенко. Зате, коли прийшов час Юлії Володимирівни, на передодні виборів 2010-го року отримувати моральну підтримку від церковних діячів і Предстоятелів майже всіх Православних Церков світу в Україні, Росії, Константинополі і Єрусалимі, вона зараз же знайшла потрібним брати в них благословення, навіть у Папи Римського, Бенедикта XVI.

Звичайно ж, що доля Ю.В. Тимошенко у виборах в Президенти України була в руках Віктора Андрійовича Ющенка, який втретє її не підтримував, бо вона часто буває не господаркою своїх слів, що ми й відчули на Дніпропетровщині, обіцяла багато, але мало виконувала свої власні рішення.

Лідер фракції БІОТ І.Г. Кириленко теж до цього часу «везе» газові і водяні труби для опалення Петро-Павлівського храму м. Дніпропетровська, а часу вже пройшло біля 4-х років.

Що стосується сучасного Президента України В.Ф. Януковича, то я завжди говорив і писав, що він є дуже доброю людиною, але не для українців в Україні, а для російської діаспори в нашій Державі, оскільки він є членом російсько-білоруської діаспори. Його мати - росіянка, родом з Тульської області, а батько - білорус.

Але ставши Президентом України, я вірю, що він буде працювати і жити в першу чергу для України і українського народу, хоча в своїх гаслах перед виборами в Президенти України 2010-го року, великими літерами на бігбордах прославлявся російський народ, а

маленькими літерами, український, хоча текст змісту був один і той же.

Приємно бачити й чути те, що Микола Янович Азаров (Прем'єр - Міністр України) вже розпочав читати й виступати українською мовою.

Відносно геноциду в Україні під час штучного голодомору у 1920-ті, 1930-ті, 1940-ві, 1950-ті роки, то В.Ф. Янукович змінив формулювання і своє відношення до цієї трагедії української нації, як в Україні, так і за кордоном, що як мов, в голодоморі гинули не тільки українці, росіяни, білоруси й казахи. Це правда, що інші народи страждали від сталінських репресій, але ж тільки в одній Україні було знищено і репресовано понад 20-ть мільйонів українців, особливо в східній і центральній частинах України, а замість них, українців, керівництво Московського Кремля при сталінському режимі направляло представників всіх націй, особливо в'язнів, щоб розвіяти і знищити український дух в цих частинах нашої Держави.

Це було свідомо заплановано тоталітарною владою, і тому, немає іншого пояснення в цьому питанні, окрім терміна, що це був свідомий геноцид проти українського народу.

- Чимало Ви виступаєте в пресі, готуєте різноманітні статті, звернення та доповіді на теми, котрі хвилюють вірних УПЦ КП. Чи не виникла ідея підготувати книгу своїх праць? Певен, що вона була б цікава для широкого читачького кола.

- Я дуже дякую за це питання, оскільки писати, читати, мислити і аналізувати події, які відбуваються навколо нас, були і є моїм кредо в житті, чому я присвячую свої вільні хвилини, години, дні і ночі і, навіть роки.

Ви мабуть замітили, що в моїх автомобілях на панелях, сидіннях, в картонних ящиках лежать мої записи на різні теми, які стосуються історії Християнської Церкви, історії Української Православної Церкви, тобто Руської і Російської Православної Церкви Московського Патріархату, теми про богослів'я, теми про церковно-хоровий спів, і взагалі про українську

і світову культуру, мистецтво й науку, яка відкриває тайни про буття Боже, та про історію моєї рідної України.

В кожній моїй оселі, на столах, на стільцях, на диванах, на полках, на підлогах ви можете побачити на перший погляд, як мов розкидані якісь мої писанини або книги, але в дійсності, тільки я один знаю куди і де, що я кладу для майбутньої праці над тією чи іншою темою.

В радянський час, після військової служби, я весь час навчався у середніх і вищих учбових закладах. Після середньої школи я закінчив Дніпропетровське музично-хорове училище в 1967-му році, а в 1973-му році я закінчив Київський державний педагогічний інститут (зараз університет ім. М. Драгоманова) музично-педагогічний факультет.

У 1982-му році я закінчив Ленінградську Духовну Семінарію, а в ювілейному 1988-му році, на честь тисячоліття Хрещення Русі я закінчив Московську Духовну Академію з захистом кандидатської дисертації на тему: «Церковно - хоровий спів в Руській Православній Церкві за тисячолітній період її існування, з XI-го по XX-те століття».

Це дуже насичена робота, для розкриття теми якої, я використав десятки і сотні цінних матеріалів з різних епох церковного хорового співу в нашій Руській Православній Церкві Київської Митрополії Константинопольського Патріархату по періодам: Київська Русь до монгольського періоду; Київська Русь від монгольського періоду до об'явлення Москвою своєї незалежної від Києва Митрополії Російської Православної Церкви; розвиток церковно-хорового співу в роки правління Царя Івана Грозного, Бориса Годунова, царя

Петра I, російських імператриць Анни Іванівни, Єлизавети Петрівни та Катерини II; Церковно-хоровий спів в Україні, Білорусі і Росії протягом XVIII-го, XIX-го і XX-го століть.

Особливо був висвітлений життєвий і творчий шлях церковно-хорових композиторів, як М.П. Ділецького, В.П. Тітова, Е.І. Фомина, М. Калашникова, М.С. Березовського, А.Л. Веделя, Д.С. Бортнянського, С.В. Смоленського, М.М. Іпполітова-Іванова, П.Г. Чеснокова, П.І. Чайковського, Г.І. Ломакіна, А.Д. Кастильського, Н.І. Бахметева, Н.А. Соколова, С.А. Дегтярьова, священика Василя Зінов'єва, протоієрея Петра Турчанинова та інших церковних композиторів, творчість яких до цього часу прославляє Господа на богослужіннях в православних храмах наших країн.

Будучи студентом Ленінградської Духовної семінарії, я працював одночасно викладачем церковно-хорового співу, а також і в час навчання в Московській Духовній Академії я викладав музично-теоретичні дисципліни в регентському класі при ректорі Архієпископі Володимирі (Сабодані). Приймав участь в співах головних лаврських хорів під керівництвом знаменитого богослова, літургіста, церковно-історика і церковно-хорового діяча - архимандрита Матфея (Морміля), який блаженно упокоївся 15-го вересня 2009-го року і похований на території Троице-Сергієвої Лаври (Загорськ - Сергієв - Посад).

На пасхальному тижні, у вівторок, я вирішив поклонитися могилці свого знаменитого, вимогливого й найдобрішого професора Духовної академії, могила якого була обкладена одними верхівками квіток з живих троянд, взявши з собою дві великі свічки.

Я хотів би ще щиро подякувати одному з найкращих доцентів Московської Духовної Академії - митрофорному протоієрею Володимирі Кучерявому, родом з Хмельниччини, за його любов до своєї викладацької справи та вболівання за долі багатьох студентів цього духовного вищого учбового закладу. Це був не тільки релігійний діяч-проповідник, але й маючи чудовий баритоновий голос, приймав саму активну участь в хоровому співі отця архимандрита Матфея (Морміля).

В пост-радянський час я повністю присвятив своє свідоме життя темі про утворення єдиної в Україні помісної Православної Церкви з центром у Києві.

Будучи керуючим Дніпропетровською єпархією, мені доводилося багато писати листів до Президентів України і Росії, до міністрів двох країн, до послів, до губернаторів Дніпропетровської області та до Прем'єр-Міністрів України з проханнями в допомозі достойно існувати УПЦ Київського Патріархату в Січеславському краї на Дніпропетровщині.

Правду скажу, що саме з-за цієї писанини, на прохання екс-голови Дніпропетровської облдержадміністрації В.В. Бондаря, про що вже писалось, я був позбавлений Дніпропетровської єпархії, отримавши замість неї Криворізько-Нікопольську.

Тому, я не буду заперечувати, якщо хтось допоможе мені зібрати всі мої листи, звернення та наукові праці для друку, я буду тільки щасливий в цьому.

- Вас по праву можна назвати «будівничим Митрополитом». За постійного браку коштів та без підтримки міської влади, а то й за умов її протидії, Ви споруджуєте нові храми, прицерковні споруди та інші релігійні об'єкти. Звідки беруться сили на таку титанічну працю? І що у планах нині?

- По-перше, я став «будівничим» храмів в Смоленській єпархії при єпископі Феодосії (Процюку). Після закінчення Київського педінституту і з благосло-

09/04/20

вення Митрополита Київського і всієї України Філарета я направився зимою 1994-го року до Московської Духовної Академії з метою поступити до навчання.

Маючи високий голос ліричного тенора, я був запрошений у якості співака двох хорів Троице-Сергієвої Лаври, якими керував архимандрит Матфей (Мормиль). Але коли прийшов час подавати документи до вступу на навчання, уповноважений у справах релігій заборонив канцелярії приймати мої документи, оскільки я не відпрацював три роки після закінчення ВУЗу.

Таким чином, архимандрит Матфей вийшов з моїми проблемами на ректора Московської Духовної Академії - Архиепископа Володимира (Сабодана) за порадами, що мені робити? Тому Владика Володимир, здзвонившись з Єпископом Смоленським Феодосієм, порадив мені їхати до нього для рукопокладення в диякони і ієреї, щоб без ніяких заборон з боку влади я зміг поступати до навчання в духовні заклади.

Таким чином, Владика Феодосій направив мене в колишнє село Микола-Яровня (17 км від м. Смоленська) для ремонту Свято-Миколаївського храму, який стояв один в полі і лісі, оскільки німці в 1943-1944-му роках спалили повністю все село з його населенням.

Тому, за короткий час, не маючи будівельних навиків, але маючи глибоке переконання в допомозі Божу, мені вдалося в першу чергу провести до храму електричне світло від ближнього села, протягом трьох кілометрів.

Потім відновлювали дах на храмі, ремонтували стіни, штукатурили, малювали, купола добавили, багатий іконостас побудували і, особливо, збудували невеличку готель, кухню і їдальню, оскільки за цей час мій храм прославився не тільки на всю Смоленську область, але й за її межами.

Ми побудували три шляхи до храму, до якого Владика Феодосій направляв своїх гостей-іноземців: архиєреїв, духовенство, мирян з Бельгії, Франції, Німеччини, Великобританії, США і Канади, а також був Предстоятель Японської Автономної Православної Церкви Митрополит Феодосій, якого супроводжував нинішній Митрополит Волгоградський Герман.

Але Владика Феодосій Смоленський не поспішав мене відпускати зі своєї Єпархії, тому мені прийшлося «тікати» й направитися до Ленінградської Духовної семінарії, яку я закінчив у 1982-му році при ректорі, Єпископі Кирилі (Гундяєві), який зараз є Патріархом Московським.

Після закінчення Московської Духовної Академії я був направлений в розпорядження Патріарха Московського Пимена (Ізвекова), після чого я став кліриком Московської єпархії під керівництвом Митрополита Крутицького і Коломенського Ювеналія.

Незважаючи на те, що він цинив мене, як працюючого священика, але на вимоги московської влади йому прийшлося мене відправити на самий край Московської області в село Бесово Каширського району, щоб я більше не будував і не ремонтував ніякі храми, а займався одним богослужінням.

Але й тут прийшлося мені порушувати накази радянської влади, оскільки храм знаходився в тяжкому напівзруйнованому стані.

Потім в кінці занепаду радянського союзу Митрополитом Ювеналієм я був направлений до м. Коломна Московської області для ремонту корпусів жіночого монастиря, після чого був ним направлений у м. Ногінськ для ремонту напівзруйнованого Богоявленського собору в 1989-му році на території якого, нами було побудовано ще 10-ть двох- і трьох-поверхових будинків для навчальних закладів, благодійницьких їдальень, бібліотеки, здоровпункту тощо.

З отриманням в Україні Дніпропетровської єпархії УПЦ КП, я очолив влітку 1994-го року реконструкцію і будівництво Свято-Духівського храму м. Дніпропетровська, пр. Металургів, 43, потім Петро-Павлівський кафедральний собор теж у м. Дніпропетровську, Свято-Іллінський храм в сел. Березанівка м. Дніпропетровська і домовий Свято-Георгіївський храм по вул. Моторна, 141, а також інші храми по Дніпропетровській області, як Свято-Володимирський типовий храм в с. Карабінівка Павлоградського району та інші.

Ви питаєте звідки беруться у мене сили на таку титанічну працю?

Я думаю і впевнено вірю, що все йде від Бога і Він надихає нас Свої Божественні Сили для постійної праці на користь Святої Православної Церкви і Української Вітчизни.

Ви ще питаєте, що є в моїх планах на майбутнє? Будівництво корпусів для жіночого монастиря в сел. Березанівка м. Дніпропетровська.

Але причина не в цьому, а в людях. Наші жінки звикли жити комфортно і незалежно, а в монастирі треба бути виконавчою і дисциплінованою людиною. Тому, хоч я і побудую їм келії із золота і срібла, але вони в них жити поспішати не будуть. Очевидно для цього необхідні якісь особливі умови, щоб вони линули до цієї майбутньої святої обителі.

- Ви маєте вищу музичну освіту. Це відчувається на богослужіннях під Вашою орудою. Це не просто релігійне, а ще й мистецьке дійство: чудовий снів, мелодійні молитви. Чи не мрієте Ви про створення власного митрополичого церковного хору з широким обсягом? Чи, як завжди, на заваді брак коштів?

- Я вже багато говорив Вам про свою музичну освіту, але для його повного висвітлення, треба нам зустрітися спеціально тільки для цієї теми, яка охоплює різні епохи розвитку церковно-хорового співу в нашій країні для того, щоб правильніше дати відповідь про його існування в даний час в нашій Українській Православній Церкві Київського Патріархату і, саме у Дніпропетровську, в моєму Петро-Павлівському кафедральному соборі.

- Вас знають і дуже поважають у Західній українській діаспорі, зокрема, в США та Канаді. Розкажіть, будь-ласка, трохи про цей різновид своєї діяльності.

- В Канаду я вперше потрапив у 1998-му році, коли у м. Торонто працював VII-ий Світовий Конгрес Українців. На ньому, після виступів українського поета і народного депутата Івана Драча та з Москви Олександра Руденка-Десняка, голови ОУРА, мені дуже хотілося виступити проти їхньої брехні, що, як мов, в Росії українській діаспорі легко живеться.

Адже у вересні 1997-го року, Московський Патріархат з міліцією силою захопили у нас Богоявленський собор з корпусами, а нас вигнали напризволяще в морозну і дощову погоду на вулицю, не видавши ні документів, ні грошей, ні теплої одягу.

Тому, попросивши слова, я вийшов до трибуни і довго говорив про тяжкий стан українців в Росії, в яких обмежені громадські права і релігійні свободи.

Потім разом з паном Фіделем Сухоносом, письменником і кореспондентом Дніпропетровського державного телебачення та редактором журналу «Бористен», ми були запрошені на XXV-ий З'їзд ООЧУСУ, який проходив в штаті Нью-Джерсі (США). Тут ми зустрічалися з багатьма українськими діячами, а потім були запрошені до Нью-Йорку та Вашингтону, де нас приймали конгресмени і сенатори з питань про стан українців в Україні і в Російській Федерації.

В Канаді і в США я був декілька разів, а також був запрошений членами української діаспори до Великобританії, в якій я мав двотижневу зупинку в Лондоні.

Також бував в Чилі, Німеччині, Франції, Бельгії, Голландії, Австрії, Польщі і в Ізраїлі, в Єрусалимі та в Тель-Авіві, куди прибував і відлітав літак з депутатами Верховної Ради РФ, серед яких був і я.

Звичайно, що майже всі українці за кордоном дуже тепло зустрічають гостей з України, бажаючи їм надати будь-якої матеріальної чи фінансової допомоги для розвитку тієї чи іншої сфери діяльності на користь української держави і помісної Української Православної Церкви.

- Які найближчі подальші Ваші плани?

- Я завжди боявся і боюся щось говорити про майбутнє. Господь не Благословляє захоплюватись цими прогнозами і програмою, оскільки кожна людина не знає, що з нею буде через хвилину чи годину.

А російське прислів'я каже, що «...человек предполагает, а Господь располагает».

Тому не будемо загадувати про власне майбутнє, а будемо дбати про свій рідний український народ і про свою незалежну Українську Православну Церкву.

Ця тема є вічна і свята, а ми будемо молитися за себе, за рідних і близьких, щоб Господь помилював нас, великих грішників і нагородив нас Своїм вічним Царством Небесним, а не кинув нас до вічного пекла!

**З повагою - АДРІАН,
Митрополит Криворізько-Нікопольський
та Московсько-Богородський,
Керуючий парафіями у м. Дніпропетровську.**

ВІДОЗВА

**ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА
ТА ДО ВСІХ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ, ЩО СТОЯТЬ
НА ПОЗИЦІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ**

Події останнього часу увійдуть чорною сторінкою в історію України. Всупереч Конституції Верховна Рада України схвалила підписану Януковичем антидержавну угоду про фактично вічне перебування Чорноморського флоту Росії в Севастополі. За пільги для купки олігархів, які прагнуть зберегти свої надприбутки, здано територію України. Розпочався неприхований процес зради національних інтересів.

Режим Януковича перетворився на ліквідаційну комісію нашої держави. Щоб забезпечити прихильність кремлівських начальників, нова влада, після торгівлі українською територією, вже готова віддати авіабудівну галузь та атомну енергетику, а Нафтогаз подарувати Газпрому. Вони продають Україну та народ оптом і вроздріб.

На догоду московським покровителям антиукраїнський режим Януковича веде наступ на українську мову, свободу слова, перекреслює перспективи європейського розвитку, фальсифікує історію України. Ганьбою та блюзнірством є заперечення геноциду українського народу 1932-33 років.

Усього за п'ятдесят днів перебування при владі, Янукович із компанією встигли витерти ноги об усе, що є дорогим кожному українцеві. Такого зрадництва наш народ не знав із часів сумної слави гетьманів Івана Брюховецького та Івана Самойловича. «Раби, подножки, грязь Москви», - саме про таких писав великий Тарас. Все це відбувається за кремлівським планом перетворення України з незалежної держави на російську губернію.

Тепер, коли над Україною як незалежною та демократичною державою нависла смертельна небезпека, ми, відчуваючи відповідальність за долю майбутніх поколінь, закликаємо створити **Народний Комітет Порятунку України**.

Мета Комітету:

- відстоювання територіальної цілісності й суверенітету України;
- захист свобод і гідності громадян, їхніх політичних, соціально-економічних і національно-культурних прав;
- боротьба за збереження євроатлантичного вибору України.

Такі комітети мають бути створені у Києві, кожній області, у кожному місті, районі та селі.

Ми, ініціатори створення Комітету, вимагаємо від усіх без винятку керівників патріотичних політичних сил: припинити суперечку за лідерство та зусиллями Комітету забезпечити координацію дій як в центрі, так і на місцях, щодо захисту України та її громадян. Всі політичні структури та громадяни України мають об'єднатися в міцний опозиційний рух. Кожен громадянин має стати на захист своєї свободи й Батьківщини.

Закликаємо громадські, молодіжні, екологічні, профспілкові, правозахисні та інші організації увійти в таке об'єднання. Закликаємо світове українство підтримати нашу відозву. Звертаємося до міжнародної спільноти підтримати український народ в боротьбі за збереження своєї держави. Звертаємося до патріотичних сил України організувати всенародний «круглий стіл» для обговорення трагічної ситуації та прийняття доленосних рішень.

Ми маємо стати на захист державного суверенітету України, демократії, європейського цивілізаційного вибору нашого народу. Таке право надає нам і такий обов'язок покладає на нас Конституція України, стаття 17 якої передбачає, що «захист суверенітету і державної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього українського народу».

**Будьмо пильними, відповідальними і рішучими!
Від нашої волі залежить наша спільна доля!
Слава Україні!**

Левко ЛУК'ЯНЕНКО
Дмитро ПАВЛИЧКО
Іван ДЗЮБА
Валерій ШЕВЧУК
Мирослав ПОПОВИЧ
Юрій МУШКЕТИК
Микола ЖУЛИНСЬКИЙ
Володимир ПИЛИПЧУК
Володимир СЕРГІЙЧУК
Роланд ФРАНКО
Богдан ГОРИНЬ
Юрій ЩЕРБАК
Олег ЧОРНОГУЗ
Дмитро ПИЛИПЧУК

Василь ОВСІЄНКО
Наталія ОСЬМАК
Михайло РАТУШНИЙ,
Володимир ЦИБУЛЬКО
Костянтин МОРОЗОВ
Юрій АНДРУХОВИЧ
Тарас ВОЗНЯК
Тарас КИЯК
Микола РЯБЧУК
Галина ЯБЛОНСЬКА
Галина ДЕНИСЕНКО
Ірина МАГРИЦЬКА
29.04.2010

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ВЛАДИ

Пане Президенте В.Ф.Янукович, Прем'єр-мініstre М.Я.Азаров, українська громадська організація «Помаранчева Хвиля» з великим обуренням зустріла останні новини з нашої Батьківщини. Приєднуючись до тривожних відгуків закордонного Українства, зокрема звернення УКК, висловлюємо Вам рішучий протест проти вашої антидержавницької діяльності, направленої на розкол очоленої і, очевидно, не рідної вам держави. Цей відкритий лист адресуємо вам двоє не випадково - ви хоч і представляєте на сьогодні різні за Конституцією гілки влади в Україні, насправді являетесь представниками однієї команди, досить прагматичної і наполегливої, проте, на жаль, антиукраїнської. Крок за кроком із перших ваших владних днів, неначе випробовуючи на пильність, вимучений політичними війнами український народ, ви продаєте національні українські інтереси в угоду сусідніх держав, які по сьогодні не можуть змиритися з втратою своїх колишніх колоній. Ви почали з ревізії історії нашої країни. Кажемо нашої, тому що Бандера і Шухевич не ваші Герої, вони віддали життя за Україну, за її мову, культуру, за її синьо-жовтий Прапор, за Тризуб, символи, за якими ви сьогодні стоїте при владі, поки що стоїте, але не поділяєте її цінностей. Правий був попередній Президент, коли сказав, що не було б Бандери - не було б і Президента Януковича... Хоча важко назвати Президентом людину, яка не знає історії народу який вона репрезентує. Микола Яновичу, незнання вами державної мови не дає вам права як Прем'єр міністру України мовчки спостерігати цинічну і відкриту наругу над українською мовою і культурою підлеглих вам міністрів. Вікторе Федоровичу, ви - той, хто за Конституцією мав би бути її гарантом, першим брутально потоптали її 17 статтю, віддавши українську територію під, так звану, довгострокову оренду військовій базі сусідньої країни, яка вже стільки років підряд, нахабними промовами і діями своїх офіційних осіб, не соромиться висувати територіальні претензії суверенній державі Україна. В таких умовах втрата Криму для України, це лише питання часу. Проте виглядає, що Україна може втратити не тільки південь, але й схід. Користуючись результатом довголітнього систематичного витравлювання національного ества загарбаного народу, в якого криваві сатрапи намагались вирвати найцінніше - винищивши інтелігенцію і заморивши голодом мільйони сільського населення, що власне було якісним і стійким носієм українського етносу, ви нещодавно в Стразбурзі потоптали над святом, над пам'яттю мільйонів невинно замордованих. Як і ваші колишні попередники, які намагались вислужитись перед загарбником, власноручно катували власний народ, ви, з високої європейської трибуни заявили, що не було ніякого геноциду в Україні?!!! Можливо тому, що згідно з вашою логікою - держави Україна тоді не було. Ні, Україна була! Бо був український народ зі своєю мовою, культурою, зі своїми Героями врешті решт! І не вам їх відмінати! Ви зробили за 50 своїх днів, вже здається все, що так нахабно вимагав, що півроку тому від попереднього Президента України, Президент Росії Медведев. Залишилось закінчити розпочату масштабну русифікацію нашого суспільства. Ви навпевне знаєте ціну цим поступкам... Але знайте, ціну їм і вам, ще винесе народ України, в кожному разі значна його частина, яка ще пам'ятає і цінує своє коріння. Виглядає на те, що ви не зупинитесь на досягнутому. Щоб «задобрити» і відволікти Захід, ви зробили широкий жест, віддавши запаси високотехнологічного урану. Час покаже вигоду з цього. Але чи були зроблені належні висновки і аналіз виконання, даних вже колись обіцянок тим же Заходом і Сходом також, молодій Україні - першій державі в світі, яка добровільно віддала свій ядерний потенціал? Задобренний світ мовчатиме, поки що кожен зайнятий своїм... Мовчить, на жаль, поки що основна частина України, дивлячись на вчорашнє безглуздя в вищому законодавчому органі країни, але це мовчання тимчасове. Історію народу (новітню також) потрібно поважати, пам'ятати і вивчати, а не переписувати в угоду комусь. Пам'ятайте про це!!!

28 квітня 2010 р.

Рада УГО «Помаранчева хвиля».

**Його Блаженству, Блаженнішому Мефодію
Митрополиту Київському і всієї України,
Предстоятелю Української Автокефальної
Православної Церкви**

**Його Преосвященству, Преосвященнішому Євстратію
Єпископу Васильківському, Голові Інформаційно -
видавничого відділу Української Православної Церкви
Київського Патріархату**

Ваше Блаженство і Ваше Преосвященство!

Переглядаючи веб-сайти про похорони протоієрея Тараса Романюка, сина блаженно спочилого Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Володимира, я взяв з сайту <http://www.cerkva.info/ru/news/kyiv/322-nekrolog.html> УПЦ Київського Патріархату про ці події. Я щиро був зворушений за Вас, Блаженніший Митрополите Мефодіє (УАПЦ) і Преосвященніший Єпископе Євстратіє (УПЦ КП), що Ви, як представники двох різних Українських Церков очолили цей похорон.

Я радий за наші Українські Православні Церкви Предстоятелі яких, вміють домовлятися і дружити між собою, маючи при цьому загальну мету - кожному отримати вічне Царство Боже на Небї, а на Землі - мир і злагоду для всього українського православного народу.

Ви, Владики, вдвох стояли на похороні, як світильники Церкви Божої, від яких український народ чекає християнської любові і мудрого братерського відношення один до одного.

Тож нехай дорогої мої Святителі, цей день похорону отця Тараса, покладе й надалі цю народжену Вами традицію разом, постійно, скрізь і всюди звершувати богослужіння, на радість Господу, Православній Україні і всьому українському народові.

Я дуже довго переглядав всі знімки, на яких помітив приємне фото, де іподiakони Вашого Преосвященства, дорогий Владико Євстратіє, прислужували, під час відспівування померлого отця Тараса, Блаженнішому Митрополиту Мефодію.

Невільно згадуєш дні похорону Святійшого Патріарха Володимира, 18-го липня 1995-го року, коли ганебні дії з боку тогочасної державної влади нас архиєреїв, духовенство та віруючих УПЦ Київського Патріархату ще більше з'єднали і об'єднали в єдину Церковну могутню силу. Тому похорони його сина, протоієрея Тараса Романюка, 8-го травня 2010-го року, повинні знову об'єднати душі і серця двох Українських Православних Церков УПЦ КП і УАПЦ в єдину Церкву, заради завершення утворення в Україні помісної Української Православної Церкви.

Нехай же Господь Всемиловитий оберігає нашого Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси - України Філарета, і Вас, Ваше Блаженство, Митрополите Мефодіє і Ваше Преосвященство, Єпископе Євстратіє, на довгі роки Вашої невтомної титанічної праці і на користь нашої української Вітчизни та єдиної Української Православної Церкви з центром у Києві!

Залишаюсь завжди Вашим собратом у Христі -

**АДРІАН,
Митрополит Криворізько-Нікопольський
та Московсько-Богородський**

Вельмишановний архіпастирю славного українського краю Криворіжжя Митрополите Адріане!

Сьогодні відкривши свою пошту на комп'ютері, я побачив Вашого листа, в якому дуже чітко і виразно була зрозуміла Ваша архиєрейська позиція.

Я завжди цинив і ціню Вашу повагу до мене. Дійсно похорони протоієрея Тараса в якійсь мірі мають стати народженням нашого порозуміння, як Ви, дорогий Владико, зазначили це в своєму листі до мене і до Євстратія.

Мені було також приємно і те, що у Ваших промовах і листах палає вогник примирення між УАПЦ і УПЦ КП, але цього дуже замало. Багато хто свідомо відмовляється від переговорів, підкреслюючи свою православному ідентичність. І не уявляє життя у компромісі та злагоді!

Але Господь наш довготерпеливий та милостивий і обов'язково врозумить кожного, хто ще не зрозумів справжню ціну наших 20-ти літніх страждань в незалежній Україні за автокефалію, не за ту автокефалію, яка зараз розбита і стоїть на колінах перед політиками у вигляді УПЦ КП, а за ту, яка кров'ю омивалась українськими мучениками, які віддали все для створення Помісної Православної Церкви в Україні, а не для політичних спекуляцій та брані один на одного!

Ви, Всечесний Владико, є теж мучеником, який страждає за Правду Христову. Я розумію, як тяжко бути істеричним криком справедливості в натовпі невдячних свинопасів! Я сам давно вже пройшов через це, будучи з Вами в одній когорті УПЦ КП Святійшого Патріарха Володимира (Романюка).

Таких, як Ви, мало, дорогий Владико, тож мені за честь писати Вам, як церковному дипломату, вимогливому до себе архиєрею, молитовнику і щирій та доброзичливій людині, яка не мовчить, але відкриває очі сліпцям, які йдуть до пекла і тягнуть за собою ближніх! Нам з Вами, любий Владико, залишається молити Господа і Спаса Нашого Ісуса Христа, щоб він умудрив наших братів у Христі, а нам з Вами співати один одному Многая літа!

Допоможіть Вам Господь у справах, які Ви робите сьогодні, для двох Українських Православних Церков для майбутнього!

Ще раз дякую за надісланий Вами лист.

З дружнім благословенням і повагою до Вас -
**Митрополит Мефодіє,
Предстоятель Української Автокефальної
Православної Церкви.**

**"ПЕТРО-ПАВЛІВСЬКИЙ ВІСНИК" ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО
БЛАГОЧИННЯ КРИВОРІЗЬКО-НІКОПОЛЬСЬКОЇ
ЄПАРХІЇ УПЦ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ**

Адреса редакції: просп. Свободи, 89 (Нові Кайдаки),
м. Дніпропетровськ-19, 49019.

Електронні адреси Митрополита Адріана: E-mail: mitropolet@mail.ru,
mytropolyt@mail.ru

Тел. собору та канцелярії: (056)770-33-33, (056)770-84-08, телефон для зв'язку: (056)720-23-22, т/факс (056)720-25-45, (056)720-25-24, моб. тел. (067)746-77-03, канцелярія (097)345-69-04.

Підписано до друку 31.05.2010. Формат 60/84/8,
друк офсетний. Умов. друк. арк. 1. Зам. № 800.

ТОВ "Перша міська друкарня".

АДРЕСА:

**вул. Степового фронту, 11а, м. Павлоград
Дніпропетровської обл.,
51400, Україна.**

● БОЛИТЬ

**КОЛОНКА
БОГДАНА
СЕРЕДЮКА
З ДЕТРОЙТА
(США)**

ЗАПЕРЕЧЕННЯ

ГОЛОДОМОРУ - ЗЛОЧИН ЯНУКОВИЧА

Історія, напевно, не знала таких швидких темпів нищення власної держави і духовності свого народу серед правителів, як це робить московський холуй, котрий, здається, карою долі нині є президентом України. Скільки наробив лиха для нашої Вітчизни трохи більше як за пару місяців перебування у владному кріслі Віктор Янукович відомо в усьому світі. Але найбільше струсила моє серце його заява, котра заперечує геноцидний голод в Україні. Є в історії сторінки, котрі не підлягають обговоренню. Зокрема, саме до таких належить Голодомор 1932-1933 року, влаштований в СРСР для фізичного нищення нашого народу. Вести якісь розмови на цю тему в заперечувальному тоні все одно, що виправдовувати німецький фашизм, сталінізм чи режим Пол Пота. Людство давно знає: все це були прояви сатани і абсолютного зла серед людської спільноти.

Янукович любить похизуватися перед телекамерами зі свічкою в оточенні московських попів (бо саме до них належить, так звана, УПЦ Московського Патріархату). Людина, котра сьогодні є втіленням зла в Україні, картинно хреститься, молиться. Про що благає Бога цей послідовник московських катів мого народу?! Мені, здається, що мав би хіба - що про прощення. Але його ніколи не буде ані у Бога, ані в українців та справді віруючих людей у світі. Бо ж хіба похристиянськи виправдувати зло, котре за своїми проявами є одним з найстрашніших у сучасній історії людства. А саме до такого належить геноцидний голод українців у минулому столітті, влаштований кремлівськими господарями провладного блазня. Отож, нехай не розраховує на своє спасіння Віктор Янукович. Його він не матиме ані на небі, ані на Землі.

КУДИ ВАС НЕСЕ, БРАТИ НАШІ?!

Коли я чую хоча б одне слово про Москву, мені одразу чомусь хочеться москалів запитати: «Господа москалі, ну, за що ви нас так сильно любите, що жодного дня без нас прожити не можете? Ні один сусід, що межує з нами, не проявляє такої палкої, такої вірної любові до нас, як ви. Ніхто з них не проситься ані в брати наші, ані в родичі наші, ані в дім наш. Тільки ми. Одні - єдині. Минуло всього 20 років. Всього 20 років, як ви без нас і ми, слава Богу, без вас. І ви вже не витримуєте цього раптового розлучення. Ви вже кричите на всю планету нашу, як несподівано покинута дружина, що ніхто так не любить нас, як ви. Ми вам дякуємо, дорогі ви наші москалі, за вашу вірну і палку понад триста літню, нечувану в історії людства любов, але поки що дайте нам спокій і дайте нам спокійно розібратися і зі своєю любов'ю, бо й у нас вона, після вас, децю різна. Поки що полюбіть самі себе, а якщо вже не можете й справді без любові до свого ближнього, то хоч тимчасово полюбіть китайців. Хоч років 20 полюбіть їх. А ще краще років 356. Вони ж, китайці, також ваші найближчі сусіди. Полюбіть їх. Полюбіть їх щирою любов'ю відкрито для всіх (як ви кажете, а не тільки для українців) і хоч на якийсь час заспокоїться. Звикніть до своїх східних сусідів. Може, з часом і в них ви знайдете щось спільне у вашому родовому корені. Може, вони раптом вам стануть багатого ближчі, аніж українці. Полюбіть їх, і дайте нам, нарешті, розлучення. Ви ж під час останнього (дай Боже, щоб він був останнім!!!) розподілу нашого і спільного майна нашого забрали від нас все, що хотіли. Навіть багатого більше, аніж належить вам і ви щоденно, як всепланетарні жебраки, ще щось у нас просите. Посоромтесь. Майте хоч трохи московської гордості. Чого вам ще не вистачає? Землі? Так ви обробіть хоч ту, що простяглася на одну шосту планети і до Уралу, і поза Уралом. Не можете самі обробити - запросять туди корейців, в'єтнамців. Вони, як і китайці й українці, також працелюбні народи. Повчіться у них працювати. Не все життя вам тільки з багнетами на плечах по планеті неозорій бігати. Може, й не всі хочуть, щоб ви на кінцях тих багнетів усім без винятку приносили в дім найпередовішу у світі московську культуру, релігію і цивілізацію. Не будьте такі щедрі. Залиште щось і собі. Ну, для чого вам безкоштовно просвіщати той дикий Захід чи Схід включно з Японією. Вам же казав ваш геній, якого ви спочатку обплывували, а потім також палко полюбили, не зважаючи, що в нього «хохлацьке коріння». Маю на увазі Івана Денисовича, що Гулаг написав. Вибачте. Олександр Солженіцин. Він же чітко вам наказував і просив, як своїм, йдучи у кращі й справедливій світі, «Обустройте Росію». Так облаштовуйте її. Для чого вам Чечня, Грузія, Абхазія, Південна Осетія, Дагестан, Інгушетія, а тепер ще Крим, Керченська протока, а потім й вся Україна? Ви й так відхопили від тієї України незміряно, починаючи від Стародубського полку (полк Івана Скоропадського, а нині Білгородська область, яка чомусь опинилася по той бік українського кордону) аж до Таганро-

га - першої столиці УССР. Щастя ваше ще й в тому, дорогі ви наші брати, що у нас така молода, без молочних зубів українська дипломатія. Вона навіть аби й рота розтулила, то вас не вкусить, бо, по-перше, нема чим (відсутні ж й молочні зуби), а, по-друге, у неї перед вами весь час її молода душа тремтить - все та душа боїться образити вас, борони Боже, навіть по - братньому.

А ви все спішіте кудись. Зупиніться, «старші брати» наші. Куди вас несе?! Зробіть привал. Віддохайтесь. Скиньте чоботи, провітрити ноги з мосолями. До Індійського океану ще далеко. Та й чого ото до нього йти обов'язково через Україну, Польщу, Фінляндію, коли є коротший і пряміший шлях. Прямо з Москви на Південь, до Калькутти і Делі, а далі до вже до пляжів Індійського океану, не завертаючи в Україну. Чи ви хочете заодно прихопити й нас, українців, щоб і ми помили чоботи в Індійському океані і перейшли на літню форму військового одягу? Так воно нам ні до чого. По-перше, в тому океані, кажуть, також водяться акули й електричні скати. По-друге, ми й самі південний народ. По-третє, ми найчастіше носимо чоботи на плечах, щоб вони на довше збереглися. По - четверте - у містах майже всі перейшли на черевики й босоніжки. А, по-п'яте, у нас є, де мити ті чоботи. А якщо забере Чорноморський флот з нашої території і кинете якійсь біля Калькутти, то ми тоді в Чорному морі без фекалій і тіло грішне помиемо і навіть обличчя.

Подумайте, брати наші. Бог би вас забрав від нас. Добре подумайте, бо до Індійського океану дорога дальня. А ще просив би вас, чи порадив би по-братньому вам: не треба постійно землю сусідів їхньою кров'ю зрешувати та удобрювати тілами їхніми. Та й тілами своїх солдатів не варто, як і тілами мирних жителів сусідніх республік чи держав. Хоч раз на них і на життя своє погнать через об'єкти, але не снайперської гвинтівки. Вони такі ж люди, як ви, тільки трохи кращі. Бо не хочуть ані з ким воювати, ані в кого землі чужої відбирати. Ну, не карати ж їх за це смертною карою. Хай собі моляться своєму Богу чи Аллаху. Хто вже кого там вибрав. Хай розмовляють тією мовою, яку їм подарував Бог чи Аллах. Ну, чого ви хочете, щоб усі без винятку і всюди розмовляли тільки вашою мовою, жили тільки так, як ви їм накажете. Що ви за народ такий? Хто вас таких щедрих на цю землю прислав? Звідки ви тут з'явилися? З якої планети чи сузір'я, що ні на кого із землян не схожі. Що ви за плем'я таке? Войовниче і ненаситне. Коли вже ваша широка російська душа заспокоїться? І де, на якому краю землі? Дайте відповідь, як запитував вас великий українець і великий російський письменник Микола Гоголь. Відповідь не дає. І нема вам спокою на цій землі. Ви й далі мчите кудись без вітрил і глобусу, заплющивши очі, налиті кров'ю. І де кінець тому вашому всепланетарному бігу по землі, як і де початок його. Ніхто відповісти не може, навіть російська душа, яку «умом, як і Росію, не понять». А без розуму так не хочеться жити на цій планеті.

Олег ЧОРНОГУЗ.

● 3 ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Мені здалась досить корисною і принциповою ця стаття Дмитра Донцова. Пройшло 50 років, а її актуальність тільки зростає. Можливо, вона досить довга, бо автор в деталях розжовує власні тези, щоб його зрозуміли. Але знати його висновки, дуже корисно. Хай Буде!

З повагою, Юрій ЯКУБА (Січеслав)

Дмитро Донцов. 56 РОКІВ ТОМУ...

(Замість передмови)

Майже 40-літня окупація України більшовицькою Московщиною до краю спантеличила політичну думку українську, і над Дніпром, і в Галичині, і на еміграції. Отрута московської пропаганди просякла в усі партійні середовища, від радикально-соціалістичних і «революційно-демократичних» аж до націоналістичних. Дійшло до того, що деякі претенденти на «визволителів України» на еміграції кинули анафему на ідеологію взагалі. Оголосили її, як і світогляд, будь-який взагалі, за річ непотрібну, ба, навіть шкідливу для визвольної-революційної боротьби. Прихильним оком споглядаючи на кокетуючі з більшовизмом соціалізм і т. зв. демократію, ці «визволителі» емігрантські особливо ярилися на все, що стояло впоперек дороги комунізму: на націоналізм, на релігію, на «фашизм», «шовінізм» тощо.

Протиставитися цій антинаціоналістичній дурійці пробував я в останні вісім літ, у часописних статтях, з яких деякі й з'являються передруком у цій книзі. Присвячена ця остання якраз тій проблематиці націоналістично-революційної боротьби, її ідеології, без якої не перемагала й не переможде жодна революція, жодна ідея. У сотий раз повторюю оглухлим землякам,

що ніколи не став би соціалізм практикою, реальністю - без теорії, без ідеології К. Маркса, Енгельса й Леніна; ніколи б не стала реальністю демократія, без ідеології Ж.Ж. Руссо і Джефферсона; не було б буддизму без науки Будди, ні магометанства без «Корану» Магомета, ні християнства без проповіді Христа й апостолів. Нарешті, не зрозуміти практики нашого москвофільства останніх 70 років, - без теорії М. Драгоманова.

Проблеми національно-революційної боротьби? Це вічні три основні: перша - яку Правду хоче здійснити та боротьба, яку ідею з абстрактно-невидимого втілити в конкретно-видиме? Друга - яким шляхом, сконцентрована в думці, стає ідея явищем реального життя? Третя - хто, які люди, яким духом одержимі, - ту Правду здолають реалізувати? Якого характеру, з якого металу, на якому вогні куті мають бути душі тих небагатьох «ізбраних» з багатьох «званих», які очолюють визвольну боротьбу?

Відповідь моя на ці питання прірвою ділить мене від великої більшості емігрантських угруповань, не зважаючи па «самостійницький» словник їх преси.

Вони будують провідництво на засаді всемігрантського об'єднання (крім «фашистів»), на засаді череди: усяка вівця в стадо, вродлива чи паршива, аби мала замість

гарячої віри, «холодний розум», а за ідеал політика - Швейка. На мою ж думку - засадою провідництва має бути об'єднання людей одного, провідницького духа, горючої віри, невгнутаго характеру й такої ж волі, тих, що на швейківському жаргоні звуться «фанатиками», «хижаками» й творцями «незгоди в сімействі» і «двоподілу».

Вони (із тієї більшості), мріють про Україну або як про землю ідилічного хохла; як про країну, «де сало, ковбаса та дині, де Гриць зітхає по Горпині, і танцюють гопака», або як про «прогресивну» провінцію матеріального «щастя й добробуту» без-класових полян, дулібів і деревлян, із соціально-політичним ладом «сучасної України» Маркса-Леніна, або - «демократії» партійних клік і за-лаштунових інтернаціональних мафій. Я ж уявляю собі Україну на підвалинах власної, традиційної Правди, зогиджену швейками, як «шовіністичну», «ксенофобну», «вузько-націоналістичну» і «реакційну».

Вони (із тієї більшості) хочуть здобути Україну, біжачи за переможним возом переможця. На угоду йому заздалегідь одягають націю в чужинецький «теплий» кожух, не на неї шитий, ще й «брехнею підбитий» якоїсь модної «прогресивної, передової» доктрини, до якої їх «тверезий розрахунок» дрібного бізнесмена примилується як уміє. На мою думку - Україна не вихитрюється, а вибореться національною революцією, не лише проти більшовицького режиму чи російського імперіалізму, а проти одержимого розбійницьким духом народу московського. Не пристосовуючись до створеного ним «фактичного стану», а вирвавши його з коренем із нашої землі,

Українська національна стихія, як вона намальована Шевченком, а в новітні часи Ю.Тютюнником, Мосендзом чи Корибутяком, - стихія «гайдамацька», «шовіністична», релігійна й «ксенофобна», не зважаючи на героїчні спроби - не дістала в 1917-21 рр. свого проводу, свого «панства», що уняло б підсвідомі гони тієї стихії в різьблені скрижалі, які стовпом вогняним світили б тій стихії в

боротьбі. Мозок тодішньої народницької інтелігенції був розчинений чужою інтернаціональною, антинаціональною «мудрістю». Так що не лише Україна під Росією зарилася тою «мудрістю», але й в закордонній Галичині покоління І. Франка, Черемшини й В. Стефаника виховувалося в адорації таких московських ідолів як Чернишевський, предтеча Леніна. Після 1945 року на еміграції тих ідолів знов здвигають на постамент останні могики передпотопового соціалізму, «революційні демократи» з нового наддніпрянського «ісходу» і галицькі неофіти, перекинчики з табору націоналізму.

Дні останні групи (націонал-комуністи), що виступають з смішними претензіями бути речниками України («краю»), беру в одні дужки, бо не зважаючи на деякі «родинні сварки», вони роблять те саме діло. П.Полтава простягав руку лівим «революціонерам-демократам» (Бабенкові), запрошуючи їх до єдиного фронту визвольної боротьби. Майстренко (у «Впереді») дає: авторитетне свідоцтво, що «політична програма П.Полтави є стовідсотково соціалістична», й тішиться, що він її боронить, «переборюючи власні націоналістичні упередження». Бабенко ж (у «Впереді») твердить, що впереводі «популяризували й обороняли» програму Закордонного Представництва УГВР. Отже повна згода в «сімействі». А досягнуто її тим, що не соціалісти, а націоналісти відступили від своєї ідеї.

Диверсанти, маскуючись, одягають свою комуністичну суть в «охоронний колір» українського націоналізму, але дві точки їх програми: згода з «критикою капіталізму Маркса» і «позитивна оцінка соціалістичної концепції перебудови суспільства», - це точки вирішальні, основні, і під ними підписалися б всі леніни, сталіни, кагановичі, тореси. тіти і толіятті, і навіть оппенгаймери.

Чим наші «нацисти» мотивують свій стрибок в соціалізм? Мотивами великої ваги в очах будь-якого опортуніста: тим, що соціалізм існує як факт в сучасній Україні, і тим, що в цей бік іде взагалі розвиток суспільно-політичних відносин в світі. А нові політичні й суспільні форми «завжди ж були більш прогресивні, ніж попередні»... На їх думку виходило б, отже, що «нові» політично-суспільні форми, зап-

роваджені в вигляді кріпацтва Москвою в Україні - раз за Катерини II, а вдруге - за Леніна-Сталіна, були «більш прогресивні», ніж ті, що перед тим?

На їх думку, революційна партія українська має в своїй акції керуватися не власною ідеєю, а приймати всякий стан фактичний тільки тому, що він вогнем і мечем запроваджений на нашій землі займанцем? Що став на ній фактичним паном? На їх думку отже (так само як на думку «впередовців» і Шереха), Україну, за яку билосся покоління 1917-21 рр., треба висмиювати, як Україну «реакційну, етнографічно-хуторянську», якої «вже не може бути», - тільки тому, що зимовий похід і Базар скінчилися перемогою Москви? І люди ці сміють називати себе революціонерами! На їх думку соціалізм - це загальна тенденція світу? Хоч би навіть! А якби «розвоюю тенденцією» світу став комунізм і скасування «менших» (ніж 100 мільйонних) націй, - і тоді б ті «революціонери» радили нам покірно тютпати за тою «тенденцією»? Або за «тенденцією» демократії, яка простягає руку згоди московським і китайським Чингіз-Ханам на руїну християнської цивілізації? Який же ж тоді сенс має слово революція?

«Нацисти» наші так і пишуть: через те, що більшовики московські «докладають усіх зусиль, щоб довести, що український визвольний рух нібито реакційний; що він не відповідає сьогоднішній дійсності в Україні, ні в світі, що він не відповідає об'єктивним законам суспільного розвитку», - тому не може перемогти. А тому - доведімо, що ми такі самі «прогресисти» як більшовики! - Так пишуть «революціонери», замість того, щоб плюнути на видумані Марксом «об'єктивні закони розвитку»; замість того, щоб проголосити більшовизм і соціалізм взагалі найчорнішою реакцією, яку поборювати є якраз завданням революційної України.

«Нацисти» наші пишуть: тому треба висувати гасло соціалізму, що у «вільній», соціалістичній нації лежить найкраще підґрунтя до «максимуму розвитку продуктивних сил». Ну, а як скажімо, довести, що цей розвиток скоріше забезпечить приналежність до якогось «комонвелту» чи «пан-європи» - тоді треба зречтиса самостійності? Писав же ж перед війною шеф галицьких соціалістів (В. Левинський), що коли нам доведуть, що для перемоги соц-

іалізму українцям треба відректися від рідної мови, - вони повинні це зробити. Або як. скажімо (як пропонують «нацисти»), більший «розвиток продуктивних сил» вдається в Україні досягти ціною соціалістичного рабства, то тоді треба схилити голову у те ярмо? Жертвувати особистістю і національною свободою задля економічного «добробуту», задля «щастя» повного жолоба? Шевченко з погордою ставився до тих «землячків», що були «нагородані й обуті, і в кайдани закуті». Для наших «нацистів» навпаки, такий стан був би мабуть ідеалом.

Ось до якого скалічення душі доводить викидання за борт «ідеалізму», «романтики», «ідеології», а заміна їх туподумною доктриною матеріалізму. Ось до чого доводить вимога переписати будь-яку власну ідеологію, а займатися «практичною програмою»: до плазування перед створеними займанцем фактами, і до прийняття чужої догми, чужої ідеології. Бо не звідки ж, як з неї, і «факти» ті виникли.

Взагалі. Читаючи ті «Позиції» націонал-соціалістів, створюється враження, що в Україні повно поміщиків, капіталістів і фінансистів які гноблять «трудолюбний народ», і від яких треба звільнитися в першу чергу. Дійсне існує зло - державу соціалістично-тоталітарну не уважається за абсолютне й непоправне зло. Цей тоталітаризм наші марксистки готові й лишити на «визволеній» Україні, тільки його віддавши в руки «демократичним» нацистам. Що це буде за «демократія», ми вже знаємо. Обіцяв нею ошчасливити Україну Ленін, потім Винниченко, потім вже «есер» М. Шаповал, коли писав, що «ця соціалістична держава буде, очевидно, силою, що вдиратиметься в сферу найтісніших громадських відносин... Це справді буде диктатура» («Шлях Перемоги» 28. 3.). Досить прочитати погрози наших «нацистів» всім «фашистам» і «ворогам народу», які не хочуть скоритися їх претензіям на вождівство, їх волі («волі краю»); досить пригадати грозби Багрянного «знищити» націоналістів, досить перечитати його жадання зробити з його групи «вирішальну, домінуючу політичну силу», «авангард», а «довкола неї» - під її проводом щоб об'єдналися всі інші партії («Наші Позиції», орган Ц. К. У. Р. Д. П., 1949, ч. 5), - досить пригадати всі бундучні заяви тих націонал-ко-

муністів, щоб усвідомити собі, що за «демократію» розвели би вони, коди б фантазія Долі або чужих протекторів дозволила б їм завести тітовщину в Україні.

Вирішивши затримати там більшовицький соціальний устрій, а також і політичну диктатуру «домінуючої» партії, наші «нацисти» потихеньку прийшли і до ленінських позицій щодо християнської віри. Від московського більшовизму ділить їх отже тільки та тітовська «самостійність»... Але чи довго ту рештку якоїсь окремішності затримують вони в своїй програмі? Їх прототип М. Шаповал додумався ж до «Союзу народів Східної Європи». А п. Ільницький - до «максимуму релятивної суверенності», бо ж при сучасних «тенденціях політичної еволюції» в світі хіба можна думати про щось інше? Особливо тим, які роблять ставку не на «фашистів» - ген. Михайловича, Чан-Кай-Ши чи Сінг-мана Рі, а на «прогресивні сили» Заходу і їх приятелів Мао-Дзе-Дуна, Негру і Чу-Ен-Лая...

Ясний симптом - їх напади на «шовінізм» і їх заяви глибокої пошани до «русского народа»... Це перший крок до зради ідеї власної державності. Доводив мені шкідливість мого «шовінізму» п. Шерех, бо він перешкоджає порозумітися нам з приязними елементами між росіянами, а серед цих «приязних» називає, для прикладу, власовців («Думки проти течії»). До порозуміння з «прогресивними силами самої Росії» закликає й Багрянний, бо виходить, що боротися проти Росії треба «разом з російським народом»... Те саме виписують і ті «нацисти», що вбрався у фальшиву маску «края». Яких власовців знайдуть вони собі, чи вже знайшли, покаже час... Люди з тією ментальністю, що зі зміною «фактичного стану» речей змінюють свої ідейні «позиції» - здібні до всяких викрутасів.

В «Сучасній Україні», в 3 (28) числі з 4.11.1952 р. з'явилася стаття п. Ребета-«Примусова орієнтація па Москву» про яку писав «Український Самостійник»: «Автор статті доводить про ті «блага», які дає Україні Сталін, але яких не може дати капіталістичний Захід... Автор вкладає ті доводи в уста молодого більшовицького слідчого, теж «українця», який веде «ідеологічний допит» молоді «українки». Слідчий доводить, що українські повстанці, хоч патріоти, але збаламучені і служать чужим

інтересам: «доля України - нерозривно зв'язана з долею Росії, хочемо ми цього чи не хочемо». Колективізація? Ну так, але завдяки їй «проведено гігантську індустріалізацію України». Режим? Але ж він колись «пом'якшає» і все буде гаразд... І закінчить «Український Самостійник»: «і це мало б називатися розмовою більшовицького слідчого... Та це ж звичайний курс більшовицької політграмоти... З якою метою «Сучасна Україна» подає ті «лекції» своєму читачеві?.. Тим більшому диву даємося, що редакція і автор, які кажуть, що вони репрезентують українську визвольну думку, подали той виклад енкаведівського слідчого для молоді українки як без жодних своїх коментарів, так і без відповіді самої українки...»

Отже по тій статті, хіба не ясно, хто є п. Ребет, хто такі «сучасноукраїнці», і який «ідеї» вони служать? Чи не ясно, куди б вони привели, як би мали змогу, повстанський рух в Україні? І ці панове морочать голову нашому суспільству, представляючи себе «репрезентантами визвольного руху»... Що за цинізм!

Або прочитайте цей вступ: автор доводить, що одиниця мусить поступитися своїми правами і свободами для колективістичної держави, глузує з тої «створеної одиниці», і грозить: «Хай розпинаються за неомбжежені права одиниці англійські чи інші ліберали... Можливо, маршируючі колони советської армії через Лондон їх спам'ятають».

Думаєте це написав якийсь Ілля Еренбург? Ні, ця стаття, що з'явилася в цьому році в «Українському Самостійнику» під заголовком «Листи до друзів за кордон» - має підпис, як автора, Петра Полтави, який грозить всім «лібералам», прихильникам свободи людини - советськими, московськими дивізіями! Писати так міг тільки більшовик. Лишається вяснити, чи ним був підписаний, чи може хто, без його згоди, підписався його ім'ям. Коли ж хто думає, що треба замикаати очі па подібну пропаганду в українській пресі тому, що один з тих авторів, запевняють нас, вбитий більшовиками, а інші прикриваються вивіскою «края» чи Закордонного Представництва УГВР, - то в того голова не в порядку.

(Продовження у наступному номері).

● АДРЕСИ ДОБРОТИ

УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ З ТОРОНТО ДОПОМІГ СИРОТАМ В СІЧЕСЛАВІ

Степан Городецький - успішний правник. Він живе і працює у далекому від України канадійському місті Торонто. Але українське коріння, позитивний вплив рідних і особливо улюбленої тітоньки пані Любомири Мичковської з США спонукає добродія Городецького не забувати про землю своїх предків, про свій народ. Нещодавно канадський адвокат українського походження шляхетно допоміг вихованцям Січеславського сиротинця. За кошти, зафоновані паном Степаном Городецьким, якраз на «зелені свята» обділеним долею дітям редакція нашого бюлетеня доручили солодощі та перші весняні фрукти. Отож, завдяки жертвовності однієї людини велике християнське свято наповнилося особливим змістом для українських сиріт в Січеславі.

Нехай же буде широким і успішним життєвий шлях щирого жертводавця Степана Городецького!

Влас інформ.

На знімку: такі діти особливо уміють цінувати увагу до себе.

● РЕКЛАМА

ШВИДКО

ЗРУЧНО

ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
- В Україну: 30-40 днів
- В Москву: 30-40 днів
- В Ст. Петербург: 35-45 днів
- Решта регіонів на www.meest.us

- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:

В Україну: 3-5 робочих днів

В Москву: 5-7 робочих днів

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by iimaginesstudio.com

Редагує - колегія. Адреса редакції: Релігійний бюлетень журналу "Бористен"
"Наша Церква - Київський Патріархат", вул. Телевізійна, 3, м. Дніпропетровськ,
49010, Україна. Тел. 8-050-340-28-27. E-mail: borysten@a-teleport.com

Представництва редакції:

УСІ Mr. V. Babanskyj,
74 Oakridge Lane
Watchung, N.J.
07069, USA.

В Україні: Юрій Завгородній
вул. Артема, 40, кв. 1,
м. Київ. 04053

Підписано до друку 30.05.2010. Формат 60/84/8,
друк офсетний. Умов. друк. арк. 1. Зам. №

ТОВ "Перша міська друкарня".

АДРЕСА:
вул. Степового фронту, 11 а, м. Павлоград
Дніпропетровської обл.,
51400, Україна.